

MÉDIAPLURALIZMUS A DIGITÁLIS KORBAN

MÉDIAPLURALIZMUS A DIGITÁLIS KORBAN. A MÉDIAPLURALIZMUS MONITOR ALKALMAZÁSA AZ EURÓPAI UNIÓBAN ÉS A TAGJELÖLT ORSZÁGOKBAN 2023-BAN

Országjelentés: Magyarország

Konrad Bleyer-Simon, European University Institute

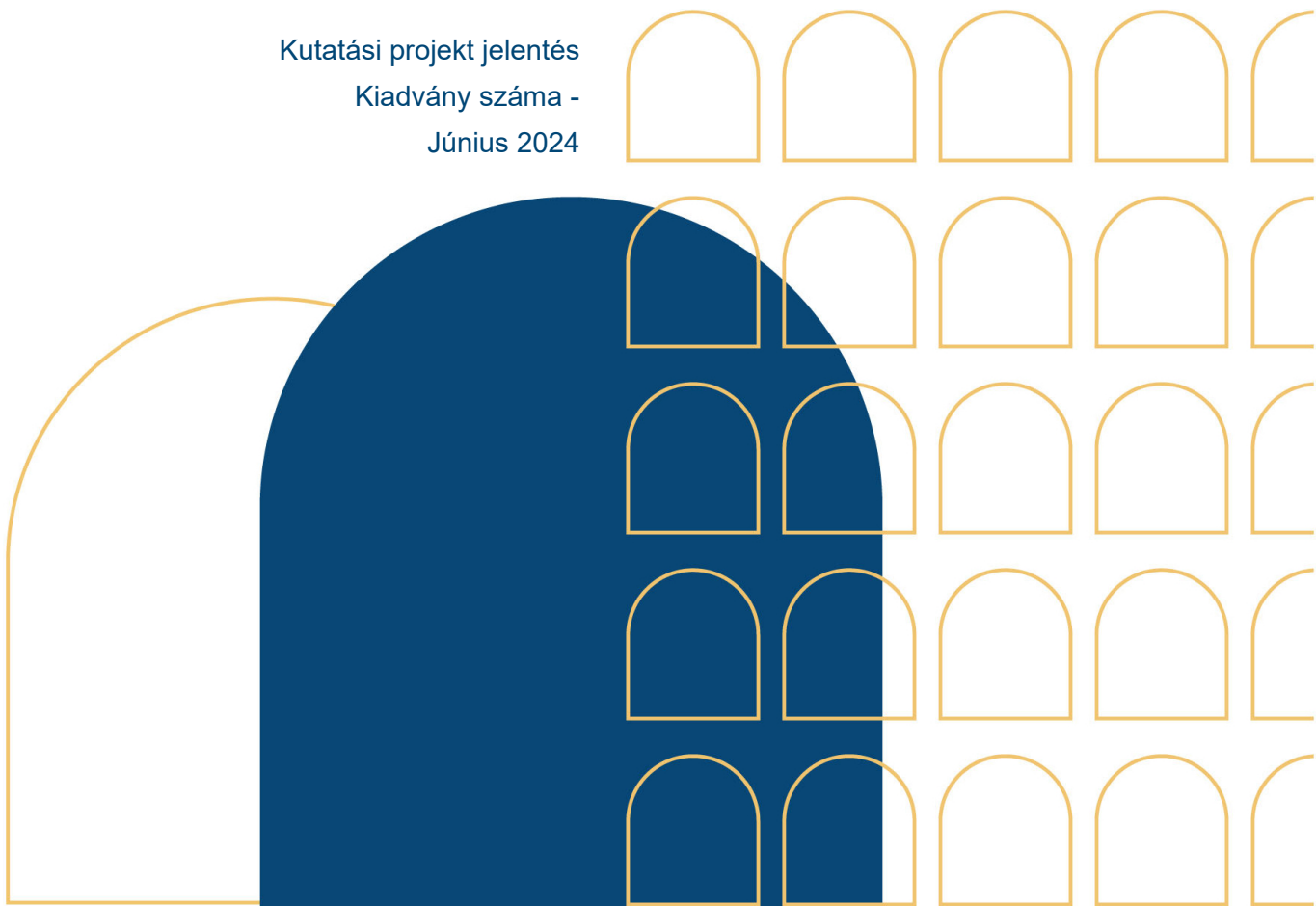
Gábor Polyák, Eötvös Loránd Tudományegyetem

Ágnes Urbán, Budapesti Corvinus Egyetem

Kutatási projekt jelentés

Kiadvány száma -

Június 2024

TARTALOMJEGYZÉK

1.	A projekt	4
1.1.	A projekt áttekintése	4
1.2.	Módszertan	4
2.	Bevezetés	6
3.	Eredmények: A médiapluralizmust fenyegető kockázatok felmérése	9
3.1.	Alapvető védelem (57% - Közepes kockázat)	14
3.2.	Piaci pluralizmus (83% - Magas kockázat)	20
3.3.	Politikai függetlenség (80% - Magas kockázat)	27
3.4.	Társadalmi inkluzivitás (70% - Magas kockázat)	34
4.	Következtetések	43
5.	Hivatkozások, felhasznált irodalom	46

Függelék I. Helyi csapat

Függelék II. Szakértői csoport

© European University Institute 2024

Tartalom és egyes fejezetek © Konrad Bleyer-Simon, Gábor Polyák, Ágnes Urbán, 2024

A jelentés kiadója a European University Institute,
Robert Schuman Centre for Advanced Studies.

Ez a szöveg csak személyes használatra tölthető le. Bármilyen sokszorosításhoz, akár papír alapon, akár elektronikus adathordozón, a szerzők kifejezett engedélye szükséges. Idézet esetén fel kell tüntetni a szerzők nevét, az évszámot és a kiadót.

Kérdések esetén írjanak a cmpf@eui.eu címre.

A kiadványban kifejtett nézetek a szerzők véleményét tükrözik, nem pedig az Európai Egyetemi Intézetét (European University Institute).

The English version of this report prevails over this translation.

Centre for Media Pluralism and Media Freedom
Robert Schuman Centre for Advanced Studies

Kutatási projekt jelentés -
RSC / Centre for Media Pluralism and Media Freedom
Megjelent: Június 2024

European University Institute
Badia Fiesolana
I – 50014 San Domenico di Fiesole (FI)

**Co-funded by
the European Union**

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or EACEA. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

1. A projekt

1.1. A projekt áttekintése

A Media Pluralism Monitor (Média Pluralizmus Monitor - MPM) egy olyan kutatási eszköz, amely a médiapluralizmus lehetséges kockázatait azonosítja az Európai Unió tagállamaiban és a tagjelölt országokban. Ez a narratív jelentés az MPM 2022-es évet vizsgáló adatgyűjtése alapján készült. A kutatást 27 EU-tagállamban, valamint Albániában, Montenegróban, az Észak-macedón Köztársaságban, Szerbiában és Törökországban hajtották végre. Ezt a projektet az Európai Parlament előkészítő intézkedéseként az Európai Bizottság az Európai Egyetemi Intézet (European University Institute - EUI) Médiapluralizmus és Médiaszabadság Központjának (Centre for Media Pluralism and Media Freedom - CMPF) ítélte oda.

1.2. Módszertan

A CMPF tapasztalt, független helyi kutatókkal együttműködve végzi az adatgyűjtést és a narratív jelentések készítését. A kutatás egy szabványosított kérdőívben alapul, amelyet a CMPF dolgozott ki. Magyarországon a CMPF Bleyer-Simon Konraddal (Európai Egyetemi Intézet), Polyák Gáborral (Eötvös Loránd Tudományegyetem) és Urbán Ágnessel (Budapesti Corvinus Egyetem) dolgozott együtt, akik az adatgyűjtést végezték, valamint pontoszták és kommentálták a kérdőívben szereplő változókat és interjúkat folytattak szakértőkkel. A jelentés készítését a CMPF munkatársai felügyelték. Ezen túlmenően a pontos és megbízható megállapítások biztosítása érdekében egy helyi szakértőkből álló csoport áttekintette a különösen kényes kérdésekre adott válaszokat (a szakértők listáját lásd a II. mellékletben). Egyes országokban az országjelentést egy független országszakértő is értékelte.

A médiapluralizmus kockázatait négy fő tematikus területen vizsgáljuk: alapvető védelem, piaci pluralitás, politikai függetlenség és társadalmi inkluzivitás. Az eredmények az egyes tematikus területekre vonatkozó mutatók értékelésén alapulnak (lásd az 1. táblázatot).

Alapvető védelem	Piaci pluralitás	Politikai függetlenség	Társadalmi inkluzivitás
A véleménynyilvánítás szabadságának védelme	A médiatulajdonlás átláthatósága	A média politikai függetlensége	A kisebbségek médiához való hozzáférése
Az információhoz való jog védelme	A médiaszolgáltatók piaci sokszínűsége	Szerkesztőségi autonómia	A közösségi média (rádió) és a helyi/regionális közösségek médiához való hozzáférése
Újságírói szakma, normák és védelem	Pluralitás a digitális piacokon	Audiovizuális média, online platformok és választások	Nemek közötti egyenlőség a médiában
A médiahatóság függetlensége és hatékonysága	A média fenntarthatósága	Az erőforrások állami szabályozása és a média szektor támogatása	Médiaműveltség
A hagyományos média lefedettsége és az internethez való hozzáférés	Szerkesztőségi függetlenség a kereskedelmi és tulajdonosi befolyástól	A közszolgálati média függetlensége	Védelem a dezinformáció és a gyűlöletbeszéd ellen

1. táblázat: A Médiapluralizmus Monitor (MPM) területei és mutatói

A digitális dimenzió

A Monitor a digitális dimenziót nem elszigetelt területnek tekinti, hanem inkább a hagyományos médiával, valamint a médiapluralizmus és a szólásszabadság meglévő elveivel összefonódónak. Ennek ellenére a Monitor a digitális környezetre vonatkozó, specifikus kockázati pontszámokat is kiszámítja, a jelentés pedig tartalmazza a digitális hírkörnyezethez kapcsolódó kockázatok célzott elemzését.

A kockázatok számítása

Az egyes tematikus területek és indikátorok eredményeit 0-tól 100%-ig terjedő skálán mutatjuk be.

0 és 33% közötti pontszámok: alacsony kockázat

34 és 66% közötti pontszámok: közepes kockázat

67 és 100% közötti pontszám: magas kockázat

A mutatók tekintetében a 0-s pontszámok 3%-os, míg a 100-as pontszámok alapértelmezés szerint 97%-os kockázatként jelennek meg, elkerülendő a kockázat teljes hiányának vagy totalitásának látszatát.

Megjegyzés: A jelentés tartalma nem feltétlenül tükrözi a CMPF nézeteit, sem a szakértői csoportot alkotó tagok álláspontját, hanem az adatgyűjtést végző és a jelentést író tagállami csapat véleményét képviseli. A kérdőív frissítései és finomításai miatt előfordulhat, hogy az MPM2022 pontszámai nem teljesen összehasonlíthatók az MPM korábbi kiadásaiban szereplőkkel. A projekttel kapcsolatos további részletekért lásd a CMPF MPM2022-ről szóló jelentését, amely elérhető a következő címen: <http://cmpf.eu.eu/media-pluralism-monitor/>.

2. Bevezetés

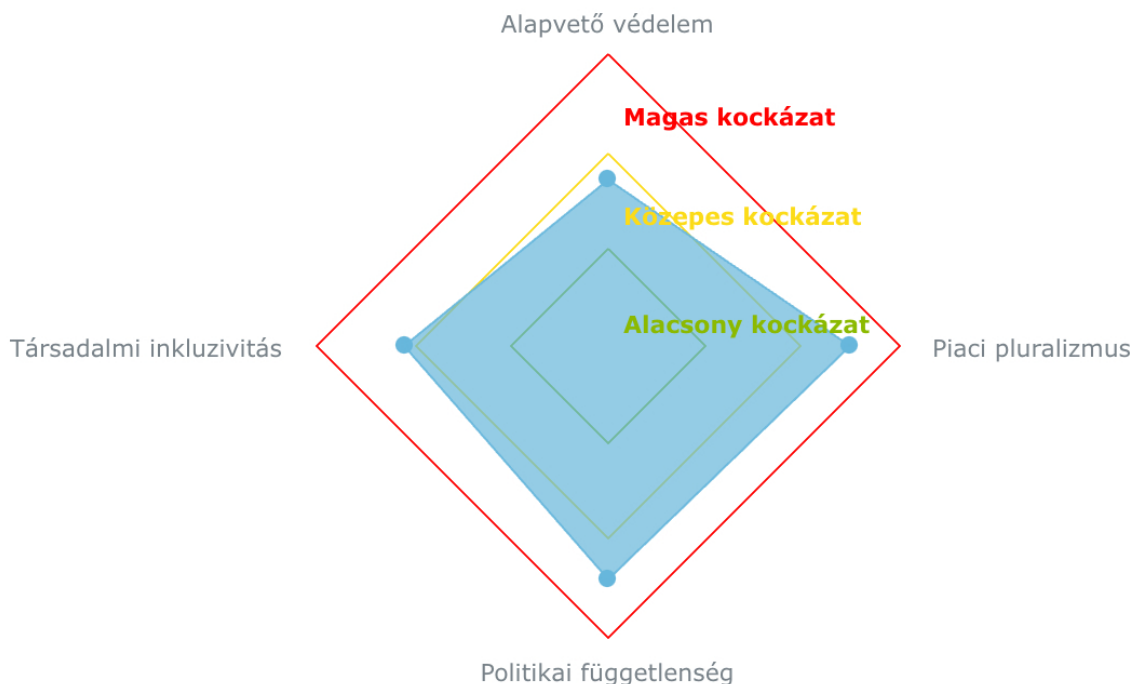
- **Népesség:** a legutóbbi népszámlálás (KSH, 2023a) szerint Magyarország lakossága 9 604 000 fő volt, ami 3,4%-os csökkenést jelent a 2011-es népszámláláshoz képest.
- **Beszélt nyelvek:** Magyarország túlnyomórészt egynyelvű ország, a lakosság 99%-a a magyar nyelvet beszéli első nyelvként.
- **Kisebbségek:** Etnikai szempontból az ország jórészt homogén. A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 13 elismert nemzetiséget sorol fel Magyarországon: Örmény, bolgár, horvát, német, görög, lengyel, roma, román, ruszin, szerb, szlovák, szlovén és ukrán. A legnagyobb etnikai kisebbség a roma. A 2022-es népszámlálás szerint a lakosság 2,5 százaléka (210 ezer fő) vallotta magát a roma közösséghez tartozónak (KSH, 2023b), ugyanakkor egyes kutatók szerint arányuk jóval magasabb, akár 8 százalék is lehet. A népszámlálásról szóló hivatalos beszámoló a német (143 000 fő), a szlovák (30 000 fő), a román (28 000 fő) és az ukrán (25 000 fő) kisebbséget is felsorolta. Az Ukrajna elleni orosz támadás után Magyarországra menekültek, és jelenleg is Magyarországon tartózkodók száma nem ismert, feltehetően 15 ezer és 65 ezer között lehet. Hivatalosan 41 ezren kértek menedékjogot, de a 2022 februárja után Magyarországra menekült kettős állampolgárságú (magyar-ukrán) személyek számáról nincs információ (Takács, 2024).
- **Gazdasági helyzet:** Az Európai Bizottság Magyarországra vonatkozó gazdasági előrejelzése szerint a reál-GDP 2023-ban a becslések szerint 0,8%-kal esett, 17%-os éves infláció mellett. Az év végére az árak stabilizálódni kezdtek, és 2024-ben az infláció várhatóan 4,5%-ra csökken, miközben a GDP valószínűleg 2,4%-kal nő (Európai Bizottság, 2024). 2023 negyedik negyedévében a munkanélküliségi ráta Magyarországon 4,2% volt, ami 0,6 százalékponttal magasabb, mint egy évvel korábban (KSH, 2024a), a foglalkoztatási ráta 74,8% volt, ami pedig 0,4 százalékponttal magasabb, mint egy évvel korábban (KSH, 2024b).
- **Politikai helyzet:** Magyarország parlamentáris demokrácia, de elemzők és kutatók az elmúlt évtizedben többször felhívták a figyelmet a demokratikus intézmények leépítésére az országban, ami miatt egyes szakértők és politikai szereplők inkább hibrid rezsimnek vagy kompetitív autoriter rendszernek, mint teljes értékű demokráciának minősítették az országot (ezt az Európai Parlament T9-0324/2022 számú határozata is megerősítette). 2010 óta a jobboldali/populista Fidesz-KDNP (eredetileg Fiatal Demokraták Szövetsége, ma Magyar Polgári Szövetség - Kereszténydemokrata Néppárt) pártszövetség van hatalmon, amely egymás után négy országos választást is megnyert: 2010-ben, 2014-ben, 2018-ban és 2022-ben. A kormány mind a négy esetben kétharmados többséget szerzett. A miniszterelnök 2010 óta Orbán Viktor. A 2021-es előválasztásokat követően a legtöbb ellenzéki párt közös listát állított a 2022. áprilisi országos választásokra. Bár 2021 végén egyes felmérések szoros versenyt jósoltak, 2022. április 3-án a Fidesz a pártlistákon a szavazatok 54%-át kapta, és a 106 választókerületből 87-ben győzött, ezzel újabb 2/3-os többséget szerzett. Emellett a szélsőjobboldali Mi Hazánk Mozgalom (amely sok kérdésben támogatja Orbán Viktor miniszterelnök kormányát) pártnak is sikerült átlépnie az 5%-os küszöböt, és hat képviselőt küldhetett a parlamentbe. 2023-ban nem volt választás, de 2024-ben önkormányzati és európai parlamenti választások lesznek. 2024 elején Novák Katalin köztársasági elnöknek le kellett mondania, miután kiderült, hogy elnöki kegyelmet adott egy – gyermekek szexuális zaklatásában bűnsegédként érintett – személynek. Magyarország új elnöke Sulyok Tamás, a magyar Alkotmánybíróság korábbi elnöke.

- **Médiapiac:** A magyar médiapiac közszolgálati és magán médiából áll. Az 1990-es évek elejétől kezdve a piacot nagyfokú politikai párhuzamosság és a (pártok általi) “médiagyarmatosítás” jellemezte (Bajomi-Lázár, 2013, magyarul: Bajomi-Lázár, 2015). Mivel az elmúlt években a jobboldal jelentős hatalomra tett szert, a legtöbb piaci szereplő, még a magántulajdonban lévő, formálisan független csatornák jelentős része is, nagyrészt a kormánypárt ellenőrzése alatt áll. E kettősség miatt a jelentésben különbséget teszünk a kormányközeli (kormánypárti) és a független médiumok között – figyelembe véve, hogy a függőségnek számos formája létezhet (piactól, tulajdonostól, a közönségtől, stb.) a “függetlenség” ebben az összefüggésben mindössze a kormánytól való függetlenséget jelenti. Meg kell jegyezni, hogy még a kormánytól független csatornák között is található olyan médiumok, amelyek pénzügyi kapcsolatban állnak vagy álltak politikai szereplőkkel – állami hirdetések, szponzoráció vagy tulajdonlás révén. A hírmédiába és az újságírásba vetett bizalom az egyik legalacsonyabb Európában, a Digital News Report (DNR, 2023) jelentés szerint a válaszadóknak csupán 25%-a bízik „a legtöbbször a legtöbb hír[ben]”, (DNR, 2023); a közönség pedig polarizált, ami azt jelenti, hogy a média közönségének jelentős része politikai preferenciáinak megfelelően fogyasztja a médiát (Polyák-Urbán-Szávai, 2022). Az internetpenetráció Magyarországon magas, 92,5% (Statista, 2024a), a rendszeres internethasználók aránya pedig 89% (KSH, 2023c). Az online média és a közösségi média (digitális kapuőrök) a legfőbb információforrások, de a televízió még mindig kulcsszerepet játszik a hírközlés rendszerében (DNR, 2023). Az országban 7,5 millió közösségi médiafelhasználó van, ebből 7,4 millióan használják a Facebookot (5,8 millióan a Messengert) és 2,9 millióan az Instagramot (a Facebook 91%-os közösségi médiapiaci részesedéssel dominánsnak tekinthető); a TikTok alkalmazást naponta 1,3 millióan használják, míg a YouTube-alkalmazásnak 1,9 millió napi egyedi felhasználója (daily real users) van (Statista, 2023a). Korábban kimutatták, hogy az internetezők 83%-a rendszeresen látogatja a YouTube-ot (Statista, 2022). A Z generáció felnőtt tagjainak 37%-a használja a TikTOKot, de az idősebb generációk körében jóval alacsonyabb a használati arány (Statista, 2021). Más közösségi médiaplatformok, például az X (Twitter) nem elterjedtek. Azt is ki kell emelni, hogy a magyar médiarendszer bizonyos szempontból határokon átívelőnek tekinthető, hiszen Magyarország valamennyi szomszédos országában jelentős magyar ajkú kisebbség él, amelynek tagjai közül sokan érzelmileg erősen kötődnek Magyarországhoz, és magyar állampolgársággal is rendelkeznek. A közszolgálati média egyik feladatának tekinti a határon túli magyar közösségekről való tudósítást, ami többek között a Közszolgálati Kódexben a Kárpát-medencei tudósítások hangsúlyozásán is látszik (Közszolgálati Kódex, 2016). A legnagyobb határon túli magyar nyelvű lakosság Romániában él, ezt követi Szlovákia. Ezekben az országokban jelentős számú magyar nyelvű kiadvány jelenik meg (Románia esetében lásd Global Media Finances Map, 2024). Néhány független médiumnak van a romániai (erdélyi) magyar közösségre fókuszáló kiadása, ilyen például a *Transztelex* és az *Átlátszó Erdély*. Szlovákiában a legfontosabb médiumok közül néhánynak, például a *Deník N*-nek és a közszolgálati médiának van saját magyar nyelvű kiadása. Beszámolók szerint a magyar kormány számos magyar nyelvű médiumot a befolyása alá vont a Kárpát-medencében, többek között Romániában, Szerbiában és Szlovéniában (lásd Keller-Alánt, 2020a,b,c & Sipos, 2022).
- **Szabályozási környezet:** A magyar média fő szabályozó szerve a Médiatanács, amely a konvergencia szabályozó szervén, a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóságon (NMHH) belül formálisan autonóm döntéshozó testületnek számít. A Médiatanács feladata, hogy védje a médiatörvényben (2010. évi CLXXXV. törvény a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról) és a sajtószabadságról szóló törvényben (2010. évi CIV. törvény a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól) rögzített jogokat és előírásokat. 2023-ban fogadta el a parlament a szuverenitásvédelmi törvényt (2023. évi LXXXVIII. törvény a nemzeti szuverenitás védelméről). A törvényben előírtaknak megfelelően létrehozták a Szuverenitásvédelmi Hivatalt, amely többek között a médiának nyújtott külföldi finanszírozást fogja vizsgálni – ez a tevékenység a független média megőrzéséhez vezethet,

illetve különböző állami szervek, köztük a titkosszolgálatok összehangolt fellépésének ösztönzője is lehet.

3. Eredmények: A médiapluralizmust fenyegető kockázatok felmérése

Magyarország: Média Pluralizmus Kockázati Területek

JS chart by amCharts

CEVI CENTRE FOR MEDIA
FREEDOM AND
PLURALISM
MPM 2024

A 2023-as év nem hozott jelentős változást a magyarországi médiaterben. A Média Pluralizmus Monitor (MPM) négy területének kockázati besorolása megegyezik az előző évvel: közepes kockázat az Alapvető védelem (57%) és magas kockázat a Piaci pluralizmus (83%), a Politikai függetlenség (80%) és a Társadalmi inkluzivitás (70%) esetében. Ugyanakkor néhány évvégi fejlemény már a jövőbeni kockázatok lehetséges növekedésére utal. Az információs szabadság a közelmúlt törvénymódosításai miatt tovább fog korlátozódni, valamint az úgynevezett szuverenitásvédelmi törvény (a nemzeti szuverenitás védelméről szóló 2023. évi LXXXVIII. törvény) hatályba lépésével a megfigyelők a független szerkesztőségekre nehezedő nyomás növekedésére számítanak. Miután egyes kormánypárti médiumok kiléptek a Magyar Lapkiadók Egyesületéből, az önszabályozás szerepének további csökkenése várható; míg a választási kampányok és a köztársasági elnök lemondásához vezető botrány a független újságírók elleni lejárató kampányokat indíthatják el, vagy másfajta nyomásgyakorláshoz vezethetnek. Így a független média védelmének erodálódása előreláthatólag tovább folytatódik.

A médiaszabadság és a pluralizmus romlása Magyarországon 2010 végén kezdődött, amikor Orbán Viktor (újonnan megválasztott) kormánya elfogadta az új médiatörvényeket, és Magyarország médiarendszere számos újonnan felmerülő, a médiaszabadsággal és a pluralizmussal kapcsolatos problémát kezdett regisztrálni. Amint azt az elmúlt évek MPM országjelentései mutatják, az országban a kockázatok folyamatosan növekedtek a szabadságot korlátozó szabályozás, valamint a kormányzati és kormányközeli szereplők növekvő médiapiaci beavatkozása miatt. A médiára vonatkozó törvények megfogalmazása egyre

homályosabb, az információhoz való hozzáférés nehezedik, miközben a médiapiacot torzítja a kormányközeli tulajdonosok növekvő szerepvállalása és az állami reklámok aránytalan és elfogult elosztása – csak hogy néhány példát említsünk. Új fejlemény, hogy 2024 áprilisában egy újságírói vizsgálat feltárta, hogy egy magyar állami tőkealap és egy kormányközeli magyar üzletember 2022-ben befektetett a nemzetközi *Euronews* csatornába, ami potenciálisan növelte a magyar kormány külföldi befolyását (Pethő et al. 2024). Magyar befektetők Szlovénia és Észak-Macedónia médiapiacain is aktívak (Kucic et al., 2020).

Az idei értékelés elsősorban az új fejleményekre összpontosít, a jogi és szabályozási környezet, valamint az elmúlt évtized jogi következményeinek részletes leírása az MPM 2023 országjelentésben található. A jelentés jogi értékelésének egy része a szerzők egyikének – a magyar médiaszabályozásról megjelent – munkáin alapul. Ezt a munkát elsősorban a Mérték Mediaelemző Műhely keretében végezte (lásd Polyák, 2015; Mérték, 2019a; Mérték, 2021a; Mérték, 2021b, Helsinki, 2024). A 2024-es év egyes korai fejleményeit a jelentésben megemlítjük ugyan, de a kockázatértékelésben nem játszanak szerepet.

A szövegben hangsúlyozzuk, hogy a külföldi támogatások fontos bevételi forrást jelentenek a független média számára, beleértve a helyi médiumokat is. Ezzel összefüggésben ki kell emelnünk, hogy a szerzők is érintettek ilyen támogatások kezelésében. A jelentés két szerzője részt vesz a Szabad Média Pályázat projekt kezelésében (amelyet az Egyesült Államok budapesti nagykövetsége biztosít), a Médiapluralizmus és Médiaszabadság Központ (Centre for Media Pluralism and Media Freedom – CMPF) pedig a Helyi Média a Demokráciáért (Local Media for Democracy – LM4D) konzorcium tagja, amely pénzügyi támogatást nyújtott több helyi médiumnak az EU tagállamaiban, köztük Magyarországon is.

A magyar jogrendszer részévé váló európai tömegtájékoztatás szabadságáról szóló jogszabály (EMFA) számos, a magyar mediaszférát is érintő kérdéssel foglalkozik, többek között a közszolgálati média függetlenségének hiányával, az állami reklámokkal (mint átláthatatlan, indirekt állami támogatással) való visszaéléssel, a nagyfokú piaci koncentrációval vagy az újságírók megfigyelésével. Erről a szabályozásról folyik némi vita a politikai döntéshozók és kutatók között. A Magyar Országgyűlés ún. indokolt véleményét (OE-42/619-1/2022) küldött az Európai Bizottságnak, amelyben kifogást emelt az EMFA-val szemben, mivel a jogszabály kifogásolta „a rendeletervezet jogalapját, a médiaszabályozás egyes területein az uniós hatáskör hiányát, és az uniós szabályozási eszköz formáját”. Az érvelést a magyar médiafelügyelet magas rangú képviselői is megismételték: Koltay & Nyakas (2023) azt írta tanulmányában, hogy az EMFA sértené a szubszidiaritás elvét és a tagállamok szuverenitását. A magyar kormány volt az egyetlen az EU-ban, amely az EMFA kompromisszumos szövege ellen szavazott.

A *Médiakutató* című médiatudományi folyóirat különszámában szakértők (akik közül sokan osztják a rendelet értékeit) rámutattak az EMFA lehetséges gyengéire a magyar kontextusban. A magyar kormány alkotmányozó többsége és az intézkedéseinek törvénybe iktatására fordított figyelmé gondoskodott arról, hogy a magyar médiaszabályozás formálisan megfeleljen az EMFA számos követelményének. Ugyanakkor a szakértők azt is kiemelték, hogy az EMFÁ-nak az átláthatóságra helyezett hangsúlya Magyarországon nem lehet hatékony, és maga a szabályozás a legtöbb esetben csak párbeszédet indíthat el, de nem használható a változtatások kikényszerítésére (lásd például Bayer, 2023). Cseres (2023) azt írja, hogy a versenyszabályozás azon kevés területek egyike, ahol az EMFA kemény szabályokat alkalmazhatna, de korábban éppen az Európai Bizottság tette lehetővé, hogy bizonyos vállalkozások nemzetstratégiai jelentőségűnek minősüljenek, és mint ilyenek, mentesüljenek a szabályozás alól (mint például a KESMA kormányközeli mediakonglomerátum / Közép-európai Sajtó és Média Alapítvány - CEPMF / esetében). A vállalkozások közötti összefonódások ellenőrzéséről szóló, 2004. január 20-i 139/2004/EK tanácsi rendelet (EK összefonódás-ellenőrzési rendelet) 21. cikkének (4) bekezdése lehetővé teszi a tagállamok számára a

„jogos érdekek védelm[ét]”, hozzátéve, hogy „közbiztonságot, a média pluralitását és a prudenciális szabályokat az első albekezdés szerinti jogos érdekeknek kell tekinteni”. Polyák (2023) azzal érvel, hogy az EMFA szövege túlságosan homályosan fogalmaz ahhoz, hogy a tagállami jogszabályozás részeként további értelmezés nélkül végrehajtható legyen, majd hozzáteszi, hogy a média és az újságírók szabadságát védő intézkedések nem működhetnek olyan környezetben, amelyben a médiában dolgozók sokszor önként támogatják munkájukkal a kormánypártot.

Bár 2023-ban nagyon kevés olyan dolog történt, amely befolyásolta volna a kockázati szinteket, új fenyegetés jelentkezett a független szerkesztőségeket ért nagyszámú DDoS-támadás (denial-of-service, azaz szolgáltatásmegtagadással járó vagy túlterheléses támadás) formájában (IPI, 2023). Meg kell említeni továbbá, hogy több kormánypárti médium is úgy döntött, megszünteti tagságát a Magyar Lapkiadók Egyesületében (MLE). Ez az önszabályozó testületek további gyengülését jelenti. A médiaszabályozó testületek, a tulajdonosi viszonyok átláthatósága és az újságírók védelme tekintetében a következő megállapítások tehetők:

- **Médiaszabályozó hatóságok és testületek:** A 2010. évi médiatörvény formálisan garantálja a nemzeti szabályozó hatóság, a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (NMHH) és annak igazgatási szerve, a Médiatanács függetlenségét; mint ilyen, a tagok megválasztása hivatalosan parlamenti eljárás. A gyakorlatban azonban a Tanácsban minden személyi döntést a kormánypárt hoz. Az NMHH vezetőjét – aki egyben a Médiatanács vezetőjeként is tevékenykedik – a miniszterelnök javaslatára a köztársasági elnök nevezi ki. Az NMHH jelenlegi elnöke és a Tanács vezetője Koltay András, akit kilenc évre választottak meg. Az Európai Audiovizuális Megfigyelőközpont (European Audiovisual Observatory) „A médiaszabályozó hatóságok Európában” című kiadványa a Médiatanács függetlenségének hiányosságait említette, rámutatva, hogy „a homályos és megalapozatlan jogalkalmazás a jogállami követelmények be nem tartását és az állampolgárok alapvető jogainak elégtelen védelmét mutatja”. Megemlítette továbbá, hogy „a rádiófrekvencia-pályázatokkal kapcsolatos döntéseket vita és ellenszavazatok nélkül hozták meg” (European Audiovisual Observatory, 2019).
- **A médiatulajdonlás és a kormányzati beavatkozás átláthatósága:** A médiavállalatok tulajdonosi szerkezetének átláthatóságára vonatkozóan nincsenek részletes szabályok. Az átláthatóságot részben az NMHH médiafelügyeleti hatóság által vezetett, publikus nyilvántartások biztosítják, de a tényleges tulajdonosok (ultimate beneficial owner) nyilvánosságra hozatala nem kötelező. A médiatulajdonlás révén gyakran megfigyelhető politikai vagy kormányzati befolyás – erre kiváló példa a KESMA (a 2018-ban létrehozott Közép-európai Sajtó és Média Alapítvány - CEPMF), amely közel 500 hírmédiával a legnagyobb magyarországi médiakonglomerátum (az alapítványról és a kapcsolódó kockázatokról lásd Brogi et al., 2019). 2023 decemberében a magyar kormányt számos nemzetközi kritika érte, amiért elfogadta az úgynevezett szuverenitásvédelmi törvényt, amely létrehozná a Szuverenitásvédelmi Hivatalt, egy olyan szervet, amelynek feladata, hogy azonosítsa a külföldi finanszírozás azon kedvezményezettjeit, akikről feltételezhetőnek tartja, hogy aláássák Magyarország nemzeti szuverenitását, megbélyegezze őket, és akár azt is javasolhatja, hogy a hatóságok indítsanak büntetőjogi vagy közigazgatási vizsgálatot (CPJ, 2023) – ezt a törvényt még röviden értékelni fogjuk a következő oldalakon.
- **Az újságírók védelmének kerete:** A magyar törvények nem tartalmazzak semmilyen szabályozást az újságírók online zaklatása ellen, és nincs keretrendszer a nyilvános részvétel elleni stratégiai perekkel (SLAPP) szemben sem. Míg újságírók elleni fizikai erőszak alig fordul elő Magyarországon, az online

zaklatás gyakori; különösen a női újságírók tapasztalják (Botás, 2021 és Rutai, 2021). A MÉRCE.hu egyik újságírója tavaly több fenyegető telefonhívást kapott, miután tudósított egy szélsőjobboldali gyűlésről (MAPMF, 2023a). A Pegasus kémprogram oknyomozó újságírók elleni használata – amelyet 2021-ben lepleztek le oknyomozó újságírók, de amellyel a hatóságok még mindig nem foglalkoztak – a magánszféra rendkívüli megsértését, valamint az újságírói munkába való beavatkozást jelenti, és jelentős visszatartó ereje lehet az újságírói tájékoztató-források tekintetében.

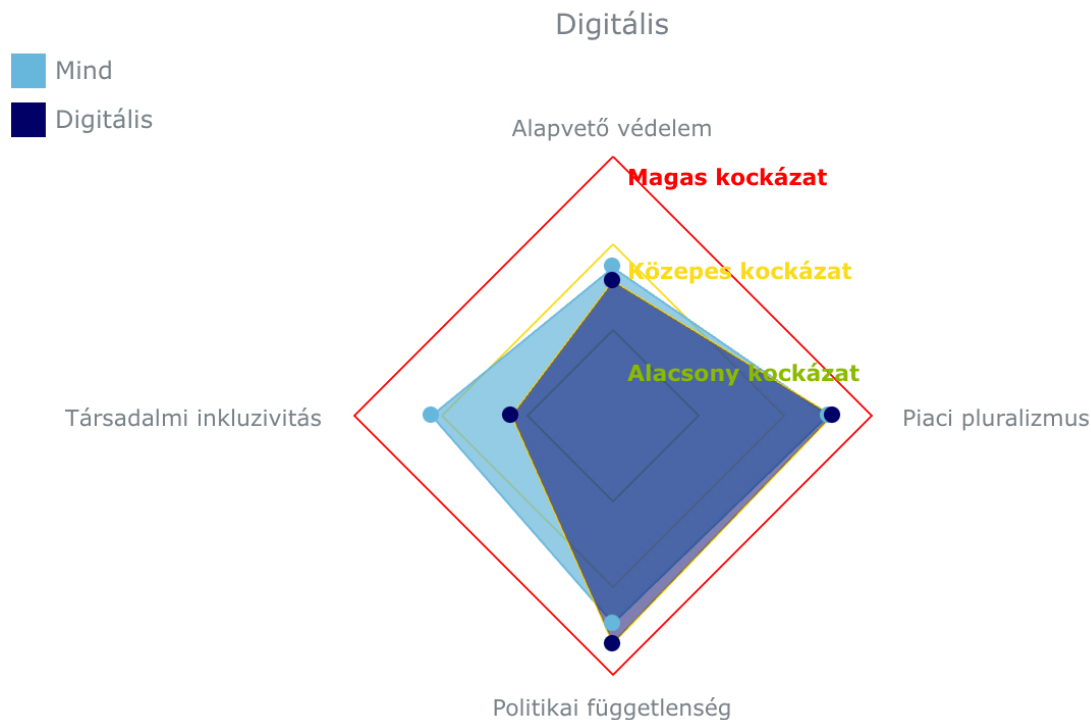
Fontos kiemelni, hogy az úgynevezett szuverenitásvédelmi törvény 2023-as elfogadása jelentős lépés a kormányzatnak a független média és a hatalommal szembeni kritikus újságírás ellen folytatott harcában – mivel lejárató kampányokra ad indokot (munkájukat hazaárulással azonosítja), és a független média, valamint a civil társadalom egyik fontos bevételi forrását (pályázati finanszírozás) veszi célba. A törvény (amelyet az adatgyűjtés során még nem vettünk figyelembe, mivel az év végén fogadták el) szándékosan homályos meghatározásokat tartalmaz, nem határozza meg, hogy kire vonatkozik, és nincsenek benne világos eljárási szabályok sem.

Egy 2017-ben elfogadott hasonló jogszabály (a külföldről támogatott szervezetek átláthatóságáról szóló 2017. évi LXXVI. törvény; a továbbiakban: átláthatósági törvény) még kifejezetten a külföldi finanszírozást jelölte meg olyan okként, amely miatt az érintett szervezeteket külön nyilvántartásba kell venni. Az Európai Unió Bírósága 2020-ban (C-78/18. sz. ügy) megállapította, hogy ez a jogszabály sérti az európai jogot. (Az átláthatósági törvénynek korlátozott hatása volt az újságírók és szerkesztőségek munkájára, részben azért, mert a törvényben nem fogalmazódott meg egyértelmű kapcsolat az újságírással, lásd Bleyer-Simon, 2022). A szuverenitás védelméről szóló törvény azonban már nem korlátozza szövegében a külföldről finanszírozott szervezetek tevékenységét. Bár a törvény által létrehozott Szuverenitásvédelmi Hivatal nem fog szankciókat kiszabni, a nyilvános megbélyegzés és a más állami szervek, köztük a hírszerző szolgálatok összehangolt fellépésének fő kezdeményezője lesz. A hivatal feladata többek között, hogy feltárja a más államok, illetve külföldi szervezetek vagy személyek érdekében folytatott manipulációs és dezinformációs tevékenységeket, valamint vizsgálja a demokratikus diskurzus, az állami és társadalmi döntéshozatali folyamatok befolyásolására irányuló tevékenységeket, amennyiben azok sérthetik vagy veszélyeztethetik Magyarország szuverenitását (a magyar kormány a külföldi beavatkozás veszélyét az Egyesült Államokból és Nyugat-Európából látja). Ez nyilvánvaló fenyegetést jelent a média és az újságírók, valamint a civil társadalmi szervezetek működésére, de a kutatók és a magánszemélyek tevékenységére is. A hivatal ráadásul hírszerzési adatokhoz is hozzájuthat. A törvény nem rendelkezik szankciókról, de a Szuverenitásvédelmi Hivatal éves jelentése ellen nincs jogorvoslat, és bárkit megbélyegezhet. A Velencei Bizottság 2024. márciusi véleménye szerint a Szuverenitásvédelmi Hivatalt meg kellene szüntetni, és a törvény szabályait sokkal egyértelműbbé kellene tenni (Venice Commission, 2024).

Összefoglalva: a magyar médiakörnyezetben számos kockázati tényezőt találunk, és ritkán figyelhető meg javulás. A médiapluralizmus helyzetének – az MPM négy területéhez kapcsolódó – részletes értékelését követően, a konklúzióban néhány ajánlást fogunk megfogalmazni, amelyek segíthetnek a magyar médiarendszer, a médiamunkások és a közönség előtt álló néhány jelenlegi kihívás leküzdésében.

A digitális környezet

Magyarország: Média Pluralizmus Kockázati Területek

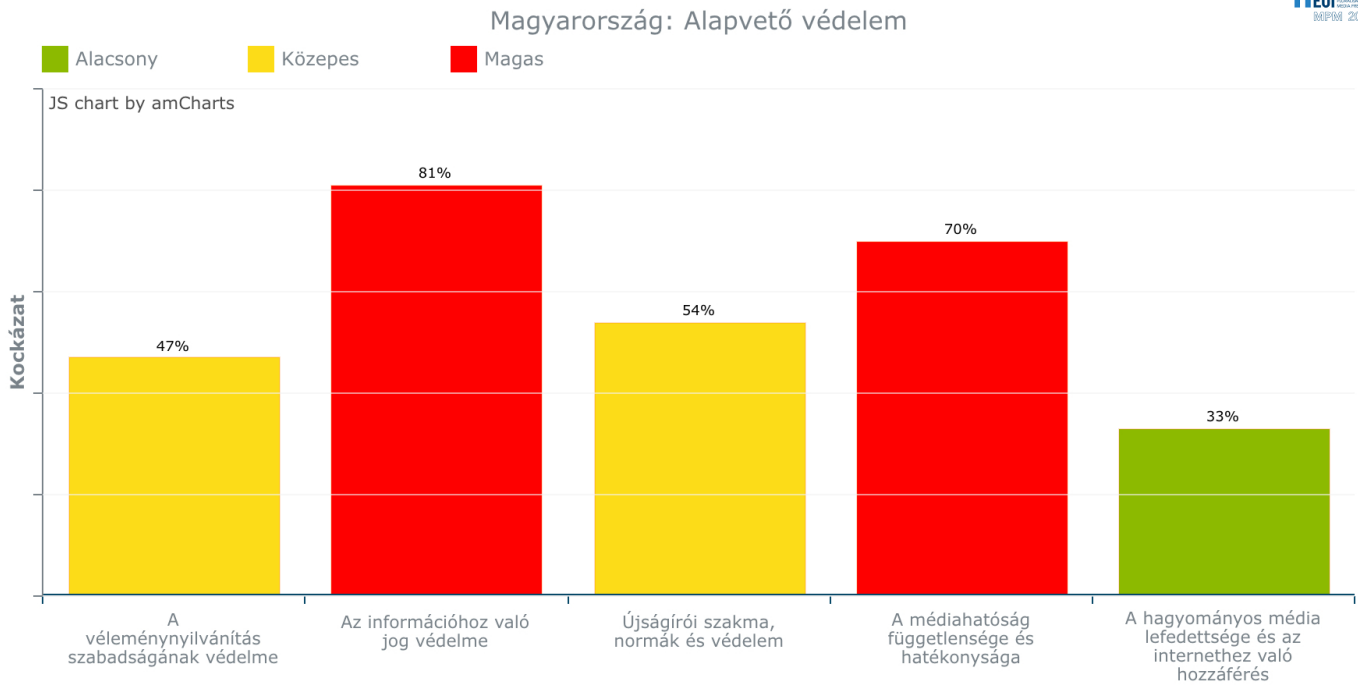
JS chart by amCharts

CEU
CENTRE FOR MEDIA
PLURALISM AND
MEDIA FREEDOM
MPPM 2024

A dezinformáció és a gyűlöletbeszéd továbbra is probléma a digitális környezetben – de ezek nem kizárólag online jelenségek, mivel a kormányhoz közel álló szereplők gyakran forrásai vagy terjesztői ezeknek az üzeneteknek a hagyományos médián keresztül. Az újságírók, és különösen a női újságírók gyakran válnak online zaklatás célpontjává. A Nemzetközi Sajtóintézet (IPI) becslése szerint 2023-ban legalább 40 független hírmédiium vált szolgáltatásmegtagadási (DDoS) támadások célpontjává, sok esetben a honlapok több órára leálltak (IPI, 2023). A sajtóban többször írtak arról, hogy az online platformok (közösségi média) önkényesen döntöttek bizonyos tartalmak blokkolásáról vagy bizonyos szereplők deplatformizálásáról (OJIM, 2023a).

3.1. Alapvető védelem (57% - Közepes kockázat)

Az alapvédelmi mutatók minden modern demokráciában a médiaágazat szabályozási gerincét jelentik. Számos potenciális kockázati területet mérnek, beleértve a véleménynyilvánítás szabadságát és a tájékoztatáshoz való jogot biztosító szabályozási biztosítékok meglétét és végrehajtásának hatékonyságát; az újságírók helyzetét az egyes országokban, beleértve védelmüket és munkaképességüket; a médiaágazat szabályozására hatáskörrel rendelkező nemzeti szabályozó szervek függetlenségét és hatékonyságát, valamint a hagyományos média hatókörét és az internethez való hozzáférést.

Az Alapvető védelem területén 57%-os közepes kockázatot mértünk. A tavalyi évhez hasonlóan a két legmagasabb pontszámot elért mutató a tájékoztatáshoz való jog védelme, valamint a médiahatóság függetlensége és hatékonysága volt – mindkettő magas kockázatú. Néhány kiemelendő probléma: a hivatalos forrásokból származó információk megszerzésének folyamata még mindig megterhelő az újságírók számára, a szerkesztőségek nagyszámú DDoS-támadással szembesültek, a közérdekű bejelentésről szóló Whistleblowing-irányelv nemzeti jogba való átültetése nem nyújt megfelelő védelmet, a nemzeti szabályozó hatóság kormányzati ellenőrzés alatt áll.

A véleménynyilvánítás szabadságának védelme (47% - közepes kockázat)

A 2011-ben hatályba lépett Alaptörvény (Alkotmány) szövege tartalmazza a szólásszabadságot és a sajtószabadságot (IX. cikk), összhangban az európai emberi jogi dokumentumokkal és építve a magyar Alkotmánybíróság korábbi határozataira. Magyarország fenntartások nélkül ratifikálta a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányát és az Emberi Jogok Európai Egyezményét. Ezzel egyidőben azonban komoly hiányosságokat mutatott az Emberi Jogok Európai Bírósága határozatainak végrehajtásában. A Magyar Helsinki Bizottság a European Implementation Network (EIN) adataira hivatkozik, amelyek szerint Magyarország a 2011 és 2021 közötti ügyekben hozott ítéletek 81%-át még nem hajtotta végre (Magyar Helsinki Bizottság, 2021). A rágalmazásra és becsületsértésre vonatkozó büntetőjogi rendelkezésekhez még mindig nem társul olyan kiforrott ítélkezési gyakorlat, amely lehetővé tenné a véleménynyilvánítási szabadság határainak egyértelmű meghatározását. Különösen problematikus a gyűlöletbeszéd kriminalizálása. Pozitívum, hogy a büntető törvénykönyv 2023. májusi módosítása (226. § (3) bekezdés) óta a rágalmazó kijelentés nem minősül bűncselekménynek, ha az „a közügyek szabad

megvitatása körében sajtótermék vagy médiaszolgáltatás útján” történik, kivéve, ha a kijelentés „a sértett emberi méltóságának nyilvánvaló és súlyosan becsmérő tagadására” irányul (lásd CPJ, 2023b és TASZ, 2023a). Az igazságszolgáltatás és az ügyészség függetlenségével kapcsolatban egyre nagyobb az aggodalom (lásd: Helsinki, é.n.).

Az információhoz való jog védelme (81% - magas kockázat)

Az információszabadságot az Alaptörvény biztosítja (VI. cikk), a közérdekű adatokhoz való hozzáférés részletes szabályait az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény határozza meg. Ugyanakkor 2015 óta erősen korlátozzák a közérdekű adatokhoz való hozzáférést (részletes leírás a tavalyi értékelésben található). Míg tavaly pozitív fejleményekről számoltunk be (köszönhetően az Európai Bizottság által elindított eljárásoknak), mára további romlás volt megfigyelhető, mivel az Országgyűlés 2023 decemberében előzetes egyeztetés nélkül módosította a közérdekű információk hozzáférhetőségére vonatkozó szabályozást. Az Országgyűlés törvényalkotási bizottsága által javasolt módosító rendelkezések új jogalapokat határoznak meg az információszabadság iránti kérelmek elutasítására, 10 évre mentesítik az állami tulajdonú vállalatokat a külföldi befektetések és a külkapcsolatok átláthatósági követelményei alól, és lehetővé teszik a kormány számára, hogy határozatai a kibocsátás napjától számítva 20 évig titkosak maradjanak. Ezek a változások 2024-ben lépnek életbe.

2023-ban az *Átlátszó.hu* oknyomozó portált a büntetés-végrehajtási hivatal arra kényszerítette, hogy szakítsa félbe egy fogvatartottal folytatott interjút, holott az interjúra korábban engedélyt kapott. A hatóságok megtiltották az interjú már rögzített részeinek közzétételét is (*Átlátszó*, 2023). Egy másik fogvatartott meghallgatására irányuló kérelmet a hatóságok elutasítottak (Szalay, 2023a). Az *Átlátszó.hu* az ügyben az Emberi Jogok Európai Bíróságához fordult (Tarr, 2023).

Magyarország 2 éves késéssel, 2023-ban ültette át az EU Whistleblowing Irányelvét a 2023. évi XXV. törvény elfogadásával. Ennek ellenére a Társaság a Szabadságjogokért (TASZ), a K-Monitor és a Transparency International Magyarország-elemzése szerint a jogszabályok csak elenyésző mértékben felelnek meg az elvárt normáknak, nem kínálnak megfelelő biztosítékokat a médiát megkereső személyek számára, és sértik az Európai Unió jogszabályait (Részletekért lásd a TASZ, a K-Monitor és Transparency International közös értékelését a panaszokról, a közérdekű bejelentésekről, valamint a visszaélések bejelentésével összefüggő szabályokról szóló új törvényről: K-Monitor, 2023). A médiaszabadság tekintetében jelentős hiányosság, hogy a sajtónak szóló kommunikációra nem vonatkozik a visszaélést bejelentő személyek védelme. A médiához forduló bejelentők számára az egyetlen védelem a sajtószabadságról szóló törvény értelmében a forrásvédelem, amely csak akkor garantált, ha az újságíró hivatkozik rá (Helsinki, 2024).

Újságírói szakma, normák és védelem (54% - közepes kockázat)

A sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény kiemeli a 8. Cikkében, hogy az önszabályozó testületek szerepet játszanak a szabályozásban és a médiatörvény alkalmazásában. Az NMHH 2023 májusában Partnerek a Szabályozásban címmel szakmai workshopot szervezett, amelyen több „társszabályozási szerződéses partner” képviselői is részt vettek. A szakmai szövetségeket ugyanakkor a szakmán belül gyengének tartják, ha a szerkesztői függetlenség és a szakmai normák tiszteletben tartásának garantálásáról van szó. Ritkán fogalmazznak meg etikai álláspontot, és ha igen, a szakértők kifogásolják az eljárások önkényességét és az átláthatóság hiányát. Az önszabályozás szakmán belüli tiszteletben tartásának hiánya ismét nyilvánvalóvá vált, amikor kormánypárti médiumok

kiléptek a Magyar Lapkiadók Egyesületéből (MLE). Ezt követően a szervezet levélben fordult Novák Katalin köztársasági elnökhöz, és kérte, hogy ne írja alá a szuverenitásvédelmi törvényt (Helsinki, 2024). Ezen felül az egyesületből kilépő kiadók az MLE szerződéses engedélyének visszavonását kérték a Médiatanácstól (Czinkóczi, 2023).

Az újságírói fizetések nem versenyképesek, a megkérdezett szerkesztők és médiamedvezők szerint. Bár jelentős különbségek vannak a szerkesztőségek között, a tapasztalt újságírók fizetése gyakran elmarad az ország nettó átlagkeresetétől. Noha nincs kutatás a szabadúszókról, úgy vélik, hogy az ő munkakörülményeik különösen bizonytalanok.

Nem gyakoriak az újságírók elleni fizikai támadások (2023-ban egy biztonsági őr megrongálta egy televíziós csapat kameráját, egy filmrendező pedig egy filmkritikust bántalmazott, amiért rossz kritikát írt a filmjéről). Ezen felül, több fenyegető telefonhívást kapott a *Mérce.hu* hírportál újságírója, miután egy szélsőjobboldali eseményről tudósított. Az újságíró feljelentést tett, a rendőrség pedig gyanúsítottként hallgatott ki egy férfit (MAPMF, 2023a). A korábbi évekhez hasonlóan itt is kiemelhető, hogy az újságírók (sokszor szexuális jellegű) online zaklatása gyakori, különösen a női újságírók esetében (Tófalvy, 2017, lásd még Botás, 2021, Rutai, 2021, Tófalvy, 2022). 2023-ban számos szerkesztőség tapasztalt szolgáltatásmegtagadásos (DDoS) támadást; sok esetben a weboldalak több órán keresztül leálltak (IPI, 2023). Bátorfy és Bárdos (2023) kutatásukban megállapították, hogy a mintavételükben szereplő magyar újságírók többsége a zaklatást az újságírói munka velejárójának tekinti. Azt is megállapították, hogy a megkérdezett újságírók 43 százaléka nem használ digitális biztonsági eszközöket.

Az EU általános adatvédelmi rendeletével (GDPR) rendszeresen visszaéltek különféle befolyásos szereplők, hogy megakadályozzák az újságírókat abban, hogy saját kutatáson alapuló cikkeket publikáljanak. Erre azért volt lehetőségük, mert a személyes adatok védelmére és feldolgozására vonatkozó ágazati szabályokat későn módosították, ráadásul ezek nem érintik az újságírói célú adatkezelést (Márton, 2023). Bár a SLAPP-ek (a nyilvános részvétel elleni stratégiai perek) száma viszonylag alacsony, van néhány nagy horderejű eset – amelyek jórészt a GDPR-ra építenek. A leggazdagabb vállalkozók egy része adatvédelmi bírósági vagy közigazgatási eljárást indított a Nemzeti Adatvédelmi Hatóságnál (NAIH), arra hivatkozva, hogy az újságírók visszaélnék személyes adataikkal, amikor üzleti érdekeikről írnak. Bár az esetek némelyike csak adminisztratív eljárás, amelyet nem követ bírósági per –, ez anélkül is költségesnek és időigényesnek bizonyul (lásd Hermann, 2024) a független médiumok számára (amelyek közül sok nem engedheti meg magának, hogy saját ügyvédet alkalmazzon). Éppen ezért nem kizárt, hogy ezek az esetek már öncenzúrához vezettek. A TASZ egy tanulmányában „magáncenzúrának” nevezte a jelenséget. A szervezet 34 sajtóorgánomot vizsgált meg, amelyek közül 13 számolt be arról, hogy tapasztalt SLAPP-et; A GDPR-ügyeken kívül voltak rágalmazáson alapuló SLAPP-ek is, annak ellenére, hogy 2023-ban dekriminalizálták az újságírók esetében a rágalmazást (lásd A véleménynyilvánítás szabadságának védelme című fejezetet). A TASZ számos GDPR-hoz kapcsolódó ügyben fordult az Emberi Jogok Európai Bíróságához (Döbrentey et al. 2024). A Fővárosi Törvényszék 2024 márciusában döntött arról, hogy a *Forbes*nek joga van a leggazdagabb magyarok listájára (Bánáti, 2024) felvenni a Barabás fivéreket (a Hell energiatel-gyártó cég tulajdonosait) és nyilvánosságra hozni becsült vagyonukat. 2020-ban ugyanis a *Forbes* nyomtatott kiadását egy budapesti bíróság előzetes végzése nyomán vissza kellett hívni az újságos pavilonokból, mivel a Hell tulajdonosai GDPR okokból tiltakoztak személyazonosságuk nyilvánosságra hozatala ellen. A lap nem említhette a nevüket a 2024-es döntésig.

A médiahatóság függetlensége és hatékonysága (70% - magas kockázat)

A magyar média fő szabályozó testülete a Médiatanács, amely formálisan egy autonóm döntéshozó szerv a konvergens szabályozó testület, a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (NMHH) keretein belül működik. Azt, hogy a Médiatanács függetlensége erősen korlátozott, jól szemléltetik a tagválasztás szabályai, valamint az elnökség jogköre és mindenekelőtt gyakorlata. Az MPM és az EU jogállamisági jelentésében felvetett aggályok ellenére az Európai Bizottság elfogadta, hogy Magyarország az NMHH-t nevezze ki a digitális szolgáltatások koordinátorának Magyarországon – noha ezt a lépést számos európai parlamenti képviselő is bírálta (Tar, 2024).

A Médiatanács kizárólag a kormányzó Fidesz által jelölt tagokból áll, köztük van volt önkormányzati képviselő, volt politikai tanácsadó és korábbi Fidesz kommunikációs igazgató. A tagok és az elnök megbízatása 9 évre szól. Az egypárti Médiatanács igen széles jogkörrel rendelkezik, a rádión és televízión kívül a nyomtatott és az online médiát is felügyeli. Hatásköre sok esetben igen széles mérlegelési jogkört tesz lehetővé. Munkája nem átlátható, és a legtöbb döntésének okait nem hozza nyilvánosságra. A Médiatanács politikai elfogultsága leginkább a médiapiacot érintő döntéseiben mutatkozik meg. A rádiófrekvenciák kiosztásának eljárása jól mutatja, hogy a Fidesz-közeli szereplők hatalmas fölényrel uralják a rádiós piacot, és soha senki nem nyer velük szemben. A hatóság az elmúlt években elősegítette a KESMA-hoz tartozó *Karc FM* (ma *Hír FM*) és a *Gong Rádió*, valamint a Fidesz más érdekcsoportjaihoz tartozó *Rádió 1* és *Best FM* terjeszkedését. A Médiatanács minden esetben feltétel nélkül és haladéktalanul jóváhagyta a Fideszhez köthető szolgáltatók összevonását, és egy 2012-es döntés kivételével mindig blokkolta a párton kívüli médiát érintő összevonásokat. A Médiatanács soha nem ellenezte a sajtószabadságot korlátozó kormányzati intézkedéseket. A médiahatóság függetlenségének hiányáról és hatékonyságának értékeléséről további információk találhatóak az MPM 2023-ban.

A közelmúltban a szabályozó vizsgálta a homoszexualitás állítólagos magyarországi népszerűsítésével kapcsolatos ügyeket is – ez egy problematikus témakör, mivel az LMBTQ-ellenes törvény (2021. évi LXXIX. törvény a pedofil bűnelkövetőkkel szembeni szigorúbb fellépésről, valamint a gyermekek védelme érdekében egyes törvények módosításáról –, amely törvény így a homoszexualitást a pedofíliával mossa össze) sérti az uniós jogot. Az Európai Bizottság e törvény miatt az Európai Unió Bíróságához fordult. Voltak olyan esetek, amikor a Médiatanács megállapította, hogy a televíziós műsorok megsértették az ország LMBTQ-ellenes törvényét. Az egyik példa egy *Netflix*-show volt, amelyben „két lány szerelmet vall és megcsókolja egymást”. Az RFE/RL idézte az NMHH közleményét, amely szerint a magyar törvények szerint a rajzfilmet „12 éven aluliak számára nem ajánlott” minősítéssel kellett volna elérhetővé tenni. Az NMHH közölte, hogy a Médiatanácsa értesíteni fogja a holland audiovizuális szabályozó hatóságot (CVDM), kérve, hogy vizsgálja ki az esetet. Az RFE/RL szerint a holland hatóság nem válaszolt nyilvánosan (Heil, 2022).

Az NMHH és a Médiatanács honlapja viszonylag informatív. A hivatalos iratok és nyilvántartások mellett piaci és egyéb információk is rendelkezésre állnak. Sok információ derül ki a Médiatanács éves parlamenti jelentéséből, amely a legtöbb határozatot tartalmazza. A Médiatanács honlapján közzétett határozatok többsége azonban csak indoklás nélkül férhető hozzá a nyilvánosság számára. A médiahatóság költségvetése 2022-ről 2023-ra nőtt, de idén nem látni, hogy új összegek állnának rendelkezésére annak érdekében, hogy a digitális szolgáltatások koordinátoraként betöltött új szerepének megfeleljen. Általánosságban továbbra is azt mondhatjuk, hogy a hatóság viszonylag bőkezű költségvetéssel rendelkezik, de nehéz felmérni, hogyan használja azt fel. 2024-ben a keretösszeg 57,8 milliárd forint (145 millió euró) – 2023-ban 58,6 milliárd forint volt, 2022-ben pedig 47,8 milliárd forint.

A hagyományos média lefedettsége és az internethez való hozzáférés (33% - alacsony kockázat)

A kötelező átviteli szabályok biztos és prominens helyet biztosítanak a közszolgálati televíziós csatornáknak minden platformon, beleértve a DVB-T-t is. A magyar netsemlegességi szabályozás összhangban van a vonatkozó EU-jogszabályokkal. Az NMHH következetesen fellép a netsemlegességet sértő üzleti modellek ellen. A médiaszabályozó hatóság szerint a DVB-T2 Digital Video Broadcasting – Second Generation Terrestrial lefedettsége 99%-os (2021-es adatok). A rádióknál az NMHH régebbi, 2014-es lefedettségi adatokat sorol fel: *Kossuth Rádió* 96%, *Petőfi Rádió* 90%, nemzeti kisebbségi rádiós lefedettség 93% (NMHH, 2024). A Digital Agenda adatai szerint a háztartások 96,7%-a rendelkezik szélessávú internettel. Az átlagos internetkapcsolat sebessége 63 Mbps, ami jobb a tavalyinál, de mára elmarad az európai átlagtól. 2022-ben a háztartások 98,39 százalékának volt szélessávú hozzáférése. A három legnagyobb internetszolgáltató, a Magyar Telekom, a Vodafone és a Digi a teljes lakosság körében a szélessáv piacának (NMHH, 2023a) legalább 82 százalékával rendelkezett (a negyedik szereplőt, az Invitelt felvásárolta a Digi, sőt a kisebb szereplők egy része is a három nagy valamelyikének tulajdonában van). 2023-ban a Digi tulajdonosa, a kormányhoz kötődő 4iG megvásárolta a Vodafone-t, ami azt jelenti, hogy valójában két cég van domináns piaci pozícióban: a 4iG (a Digi és a Vodafone tulajdonosa) és a Magyar Telekom. Ami a mobilinternet piacot illeti, a három legnagyobb szereplő a piac 98 százalékán osztozik: Magyar Telekom (46%), Yettel (26%) és Vodafone (26%) (NMHH, 2024b). 2023 végéig a Yettel és a Vodafone is (részben) állami tulajdonban volt, de a magyar állam 2023 decemberében eladta a Yettelben lévő részesedését (Hungary Today, 2023).

A digitális környezet

Az online kommunikáció jogi kerete nem tér el jelentősen a nyilvános kommunikáció általános jogi keretétől, és nagymértékben igazodik az európai jogi kerethez. A politikailag vezéreltnek tekintett Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (NMHH) 2024-től az uniós digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály (DSA) értelmében a magyarországi digitális szolgáltatások koordinátoraként is tevékenykedik.

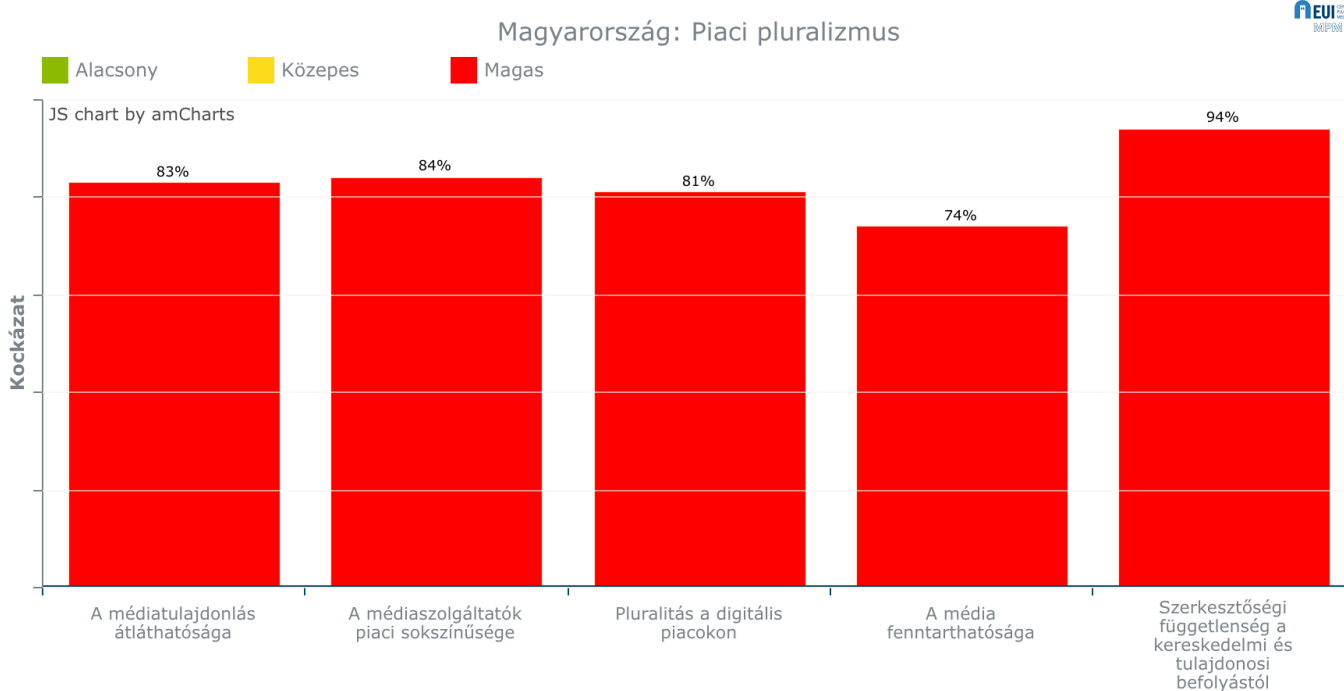
Az online tartalmak hatóságok általi önkényes szűrése, blokkolása vagy eltávolítása nem ismert. A közösségi média moderálási gyakorlata heves vitákat vált ki, mivel átláthatatlan a tartalmak blokkolása és bizonyos szereplők kitiltása (OJIM, 2023a&b). A magyar médiaszabályozó hatóság 2022-ben az uniós szankcióknak megfelelően elrendelte az orosz eredetű hírmédiumok blokkolását, ugyanakkor a közszolgálati média továbbra is erősen támaszkodott a letiltott médiumokból, például az RT-ből származó tartalmakra (Kapronczay, 2022). A nagy online platformok (VLAPS) átláthatósági jelentései (például a Code of Practice on Disinformation keretében) tartalmazznak bizonyos információkat az eltávolított tartalmakról. Ezek a számok többé-kevésbé megegyeznek a más országokra vonatkozó számokkal. A Google 2023. júliusi jelentése (disinfocode.eu, 2023) például azt mutatja, hogy 2023 első 6 hónapjában Magyarországon 26 fellebbezés érkezett a YouTube dezinformációval kapcsolatos irányelveinek megsértése okán eltávolított tartalmak miatt, és ebből három videót végül újra elérhetővé tettek. A tartalommoderálás minőségének (és az önkényes eltávolításokkal szembeni biztosítékoknak) másik mutatója az alkalmazott helyi tartalommoderátorok száma. A platformok teljesítménye itt nem egyenlő. A LinkedIn DSA átláthatósági jelentése nem tesz említést magyar nyelvtudással rendelkező tartalommoderátorokról (LinkedIn, 2023), a TikTok 63 tartalommoderátort említ Magyarországon, a Facebook 24-et (Facebook, 2023), a YouTube pedig 25-öt (Google, 2023).

Az internetszolgáltatók piaca erősen koncentrált, mivel, mint már említettük, két cég uralja: a 4iG (a Digi és a Vodafone tulajdonosa) és a Magyar Telekom.

2023-ban számos szerkesztőség tapasztalt szolgáltatásmegtagadási (DDoS) támadást; sok esetben a weboldalak több órán keresztül nem működtek (IPI, 2023). A korábbi évekhez hasonlóan itt is kiemelhető, hogy az újságírók online zaklatása gyakori, különösen az újságíróknak esetében (Tófalvy, 2017, lásd még Botás, 2021, Rutai, 2021, Tófalvy, 2022). Bátorfy és Bárdos (2023) arra jutott, hogy számos újságíró nem használ digitális biztonsági eszközöket.

3.2. Piaci pluralizmus (83% - Magas kockázat)

A piaci pluralizmus területe a médiapluralizmus gazdasági dimenzióját vizsgálja, köztük a médiatulajdonlás elégtelen átláthatóságából és a piac koncentrációjából eredő kockázatokat –mind a gyártás, mind a terjesztés tekintetében –, a médiatartalom előállításának fenntarthatóságát, valamint a kereskedelmi érdekek és a tulajdonosi viszonyok szerkesztői tartalomra gyakorolt hatását. Az értékelésbe bevont szereplők a médiatartalom-szolgáltatók, amelyeket az alábbi vizsgálati-mutatók mutatják be: a médiatulajdonlás átláthatósága, a médiaszolgáltatók pluralitása, a média fenntarthatósága, valamint a szerkesztőség függetlensége a kereskedelmi és tulajdonosi befolyástól; míg a digitális kapuőröket a digitális piacok sokszínűségére vonatkozó mutató prezentálja.

A piaci pluralizmus területén valamennyi mutató magas kockázati értéket mutat. Ezen a területen a legmagasabb az átlag kockázati szint is: 83%. A pontszámok azt mutatják, hogy az ország komoly problémákkal küzd, amelyek a médiakoncentrációval, a csökkenő bevételekkel, a tartalom feletti kereskedelmi és tulajdonosi befolyással, valamint a megfelelő átláthatóság hiányával magyarázhatók.

A médiatulajdonlás átláthatósága (83% - magas kockázat)

Nincsenek részletes szabályok a médiavállalatok tulajdonosi szerkezetének átláthatóságára vonatkozóan. Az átláthatóságot részben biztosítják ugyan a mediaszabályozó által vezetett, nyilvánosan hozzáférhető nyilvántartások, azonban ezek csak korlátozott mértékű információt nyújtanak a médiaszolgáltatókról – sem a médiaszolgáltató közvetlen, sem a közvetett tulajdonosi háttéréről nem értesülünk belőlük. A közvetlen tulajdonosi információk a cégnyilvántartásból érhetők el. Ugyanakkor, összességében a vállalati információk közzétételére vonatkozó szabályok összhangban vannak az uniós előírásokkal.

A lineáris médiaszolgáltatást nyújtó médiaszolgáltatóknak tizenöt napon belül be kell jelentenie a hatóságnál, ha a nyilvántartásában szereplő adatokban változás következik be. A hatóság a médiaszolgáltatóval szemben bírságot szabhat ki a késedelmes teljesítés vagy az adatváltozás bejelentésének elmulasztása miatt. Pályázat útján elnyert médiaszolgáltatási jogosultság esetén a médiaszolgáltatóknak a tulajdonosi változásról a Médiatanácsot öt napon belül értesítenie kell. Ennek elmulasztása nem jár külön szankcióval, vagyis a törvények és a szerződések megszegésének általános következményei érvényesülnek.

A médiatulajdonlás átláthatóságát jelentősen korlátozza az a tény, hogy a vállalati adatokból azonosítható tulajdonosok nem feltétlenül a végső tulajdonosok. Ők gyakran csak köztes szereplők, akik jelentős politikai és állami támogatással jutottak az adott médiumhoz. A végső tulajdonosok nyilvánosságra hozatala nem kötelező.

Összességében a médiatulajdonosi háttér átláthatósága a gyakorlatban valamivel jobb, mint ami a jogi környezetből következik – a nyilvánosság gyakran tisztában van azzal, hogy egy adott médium mögött milyen szereplők állnak. Ennek oka, hogy az újságírók és a kutatók aktívan feltárják a tulajdonosi változásokat és a mögöttük álló politikai kapcsolatokat. Ami a pénzügyi beszámolást illeti, nincsenek médiaspecifikus kötelezettségek, azonban az általános éves pénzügyi kimutatások elkészítése kötelező, csakúgy, mint más ágazatokban.

A médiaszolgáltatók pluralitása (84% - magas kockázat)

A magyar médiakoncentráció-szabályozás az úgynevezett közönségarányos típusú kategóriába tartozik, amely lehetővé teszi a médiavállalkozások számára (az audiovizuális és az audio szektorban), hogy új engedélyeket és piaci szegmenseket szerezzenek mindaddig, amíg éves átlagos közönségarányuk a médiatörvényben (2010. évi CLXXXV. törvény, V. fejezet) meghatározott 35%-os küszöbérték alatt marad. Annak az esélye, hogy bármelyik magyarországi médiacsoport akár csak megközelítse ezt az arányt, gyakorlatilag nulla. Ez már a törvény elfogadásakor is ismert volt.

A törvény értelmében a 35%-os küszöböt elérő médiaszolgáltatók nem kaphatnak további engedélyeket. Szintén korlátozó szabályozás alá esik az a vállalkozás, amely a televíziós és rádiós piacon is jelen van, és legalább 40%-os átlagos éves közönségaránnyal rendelkezik.

A szabályok nem vonatkoznak a közszolgálati, közösségi és tematikus médiaszolgáltatásokra. Ez a kivétel azért került be a törvénybe, mert e nélkül a KESMA nem tudta volna egyidejűleg birtokolni valamennyi rádióadóját: a *Retró Rádió* országos kereskedelmi rádió, a *Hír FM* (korábban *Karc FM*) politikai beszélgető rádió és a *Gong FM* zenei hálózat közönségaránya együttesen meghaladná a 35%-os piaci részesedést, de mivel a *Retró Rádió* tematikus zenei rádiónak minősül, a küszöbérték számításakor nem veszik figyelembe.

A médiakoncentráció szabályozásának egy további, nem csak a horizontális koncentrációt érintő eleme a médiafúziók médiahatóság általi ellenőrzése.

A médiatörvény szerint a Gazdasági Versenyhivatal köteles kikérni a Médiatanács véleményét, amikor olyan vállalkozások vagy vállalkozáscsoportok közötti összefonódásokat vizsgál, amelyekben a csoport legalább két tagja szerkesztői felelősséggel rendelkezik, és amelyek elsődleges célja a médiatartalmak elektronikus hírközlő hálózaton vagy nyomtatott sajtótermékeken keresztül történő eljuttatása a nyilvánossághoz. A Médiatanács véleménye kötelező a Gazdasági Versenyhivatalra nézve. A Médiatanács eddig hét esetből csak háromban adott ki indoklással ellátott véleményt, amelyek közül csak egy esetben (az M-RTL és az IKO csoport fúziója) adta meg a szabályozó hatóság jóváhagyását. A határozatok szakmai tartalma következetlen és nélkülözi az indoklást (lásd Mérték, 2021b).

A rendelkezésre álló bevételi és nézettségi adatok alapján a médiapiac Magyarországon nagyon koncentrált, különösen a nyomtatott, a televíziós és a rádiós szektorban (NMHH, 2023b; NMHH, 2024c). A legnagyobb kereskedelmi audiovizuális cégek a 2022-es bevételek alapján: - a kormányközeli TV2 Zrt: 47,8

milliárd forint (kb. 125,8 millió euró), a Magyar RTL Zrt (független): 47,2 milliárd forint (kb. 124,2 millió euró), a Viacom Int. Hungary (csak szórakoztató tartalmak): 6,0 milliárd forint - kb. 15,8 millió euró, és a HirTV Zrt: 4,9 milliárd forint (kb. 12,9 millió euró). A közszolgálati média 134,6 milliárdos (kb. 354,2 millió eurós) bevétellel rendelkezik. 2022-ben 435 televíziós csatorna működött az országban, beleértve a helyi csatornákat is. A TV2, az RTL, a közszolgálati média és a Viacom együttesen több mint 60%-os részesedéssel rendelkezik az audiovizuális piacon. A négy legnagyobb televíziós társaság közönségaránya a 2022-es adatok alapján 56,0%. A top4 vállalat a következő: - S.C. CEE Broadcasting/TV2 Group: 24,3%, CLT-UFA/Magyar RTL: 16,7%, Duna (közszolgálati média): 10,9% és Network4: 4,1%. Bár a rádiók piaci részesedése nem számítható ki a rendelkezésre álló adatok alapján, a négy legnagyobb rádió (*Retró Rádió, Rádió1, Kossuth Rádió és Petőfi Rádió*, mind kormánypárti) közönségaránya a top10 részesedésének 86%-a (NMHH, 2024a). Az újságok piaca erősen koncentrált, ami az országos nyomtatott napilapok kis számának köszönhető (a top4 részesedése 100 százalék). Az online hírmédia piaca változatosabb, de pontos részesedések nem számolhatók ki. A piacot az *Index* (kormányzati irányítású), a *Blikk* (bulvárlap), az *Origo* (kormányzati irányítású) és a *24.hu* (független) uralja (NMHH, 2024d), de számos további független hírportál is van.

Ha a teljes médiapiacot (cross-media) nézzük, 34 cég (és a közszolgálati média) pénzügyi eredményei alapján a top4 szolgáltató piaci részesedése 80 százalékra becsülhető: a közszolgálati média 134,6 milliárd forintos (kb. 354,2 millió eurós) árbevételt ért el. Ezt követi a Mediaworks, 79,9 milliárd forinttal (kb. 210,3 millió euró), a TV2 49,0 milliárd forinttal (kb. 128,9 millió euró), és az RTL 48,4 milliárd forinttal (kb. 127,4 millió euró).

Pluralitás a digitális piacokon (81% - magas kockázat)

A nagy digitális platformok (Alphabet, Meta) rendkívül magas részesedése miatt az online hirdetési piac nagyon koncentrálttá vált (NMHH, 2024d). Ezek a platformok több felhasználót vonzanak, mint a hagyományos média: A Google 3 millió, a Facebook 1,45 millió napi egyedi felhasználóval rendelkezik, míg az *Index* és a *Blikk* valamivel 700 ezer alatt van. Az online platformok koncentrációjára külön szabályozás nincs. A bevételek szempontjából négy legnagyobb online szereplő a digitális reklámbevételek 69,2%-án osztozik: Alphabet (72,8 milliárd forint - kb. 191,6 millió euró), Meta (30,9 milliárd forint - kb. 81,3 millió euró), New Wave Media Group (4,8 milliárd forint - kb. 12,6 millió euró), Indamédia (4,0 milliárd forint - kb. 10,5 millió euró) (NMHH, 2023b, MRSZ, 2023). Hiányoznak az online platformok koncentrációjával foglalkozó szabályozási kezdeményezések.

Nincs különadó sem a platformszolgáltatókra. Bár Magyarország átültette a globális minimumadó biztosításáról szóló, 2022. december 14-i 2022/2523 tanácsi (EU) irányelvet (az Unióban a multinacionális vállalatcsoportokra és a nagy volumenű belföldi vállalatcsoportokra vonatkozó globális minimum-adószint biztosításáról), Magyarország alacsonyabb adókulcsot alkalmazott az ajánlottnál, és 2025-ig az aluladózott nyereség szabálya érvényesül.

Magyarországon léteznek pénzügyi megállapodások az Alphabet/Google és néhány médiaszolgáltató között, hogy a technológiai cég kompenzálja a médiaszolgáltatókat a szerzői jogvédelem alatt álló tartalmak felhasználásáért (illetve léteznek médiatámogatási programok is), de ezeket összességében az érintettek problémásnak tartják (lásd a digitális fókusz részt). 2023-ban a Google News Initiative Startups Lab felhívást tett közzé a régióban működő hírmédia startupok számára, hogy vegyenek részt egy coaching programban (Tarr, 2023b). A digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról szóló, 2019. április 17-i (EU) 2019/790 európai parlamenti és Európa tanácsi irányelvet a 2021. évi XXXVII. törvénnyel

ültették át. 2023-ban a Repropress, a kiadók reprográfiai jogait védő egyesület bejelentette, hogy tagjai számára szerzői jogi behajtó ügynökségként fog működni, de a jogok érvényesítéséig vezető út nehézkes (további részletekért lásd a digitális fókuszot).

A média fenntarthatósága (74% - magas kockázat)

A mutató magas kockázati értéket jelez a kedvezőtlen gazdasági bevételi tendenciák miatt, amelyeket nem ellensúlyoznak kellőképpen az innovatív üzleti modellek; illetve a foglalkoztatás bizonytalansága és az állami támogatás elégtelensége miatt. Az MRSZ (Magyar Reklámszövetség) minden évben közli a számadatokat a legfrissebb reklámtendenciákról. Ezek szerint a bevételek nominálisan 11%-kal látszanak növekedni 2022-hez képest. A magas infláció miatt ez reálértéken valójában csökkenést jelent (-6,6%); a kiadások reálértéken a 2019-es szint alá csökkentek (-4,7%).

2023-ban a digitális szegmens korábbi növekedési üteme lelassult, de a médiapiacot még mindig a digitális szereplők uralják: a reklámbevételek több mint fele (52%) a digitális médiához jut. Ezen a szegmensen belül a globális digitális platformok a reklámbevételek mintegy 2/3-át szerzik meg (MRSZ, 2024). Valamennyi médiaszegmensben csökkentek reálértéken a bevételek.

A vidéki és regionális médiapiac helyzete rendkívül bizonytalan. Sok helyi újság van, de ezeket az önkormányzatok adják ki, és állami forrásokból finanszírozzák. A nagyobb településeken a helyi televíziókkal is ez a helyzet. Csak néhány (kb. 10) helyi független szerkesztőség létezik az országban; ezek mind online szolgáltatást nyújtanak, és méretüket tekintve nagyon kicsik – jellemzően egy-két újságíró dolgozik szerkesztőségként. Néha crowdfunding kampányokat indítanak, továbbá időnként nemzetközi adományozóktól is kérnek támogatást.

A független hírmédiumok innovatívak, és az évek során számos új üzleti modellt vezettek be (pl. crowdfunding, paywall, freemium modellek, de könyvkiadás, merchandise termékek értékesítése vagy konferenciák szervezése is). Különböző innovatív formátumokat is bevezettek (videó, podcast, adatújságírás, hosszú formátumú újságírás, e-könyv és könyvmagazin, tényellenőrző szolgáltatás), de ezek a szolgáltatások a nagy humán erőforrás-igény miatt meglehetősen költségesek a szerkesztőségek számára.

Az egyik legnépszerűbb online médium a *Partizán*, amely egy YouTube-csatorna napi műsorokkal; rendkívül népszerű, és a Patreonon keresztül támogatható. Egyes esetekben e projektek mögött projekt-alapú támogatások állnak, így hosszú távú fenntarthatóságuk bizonytalan – arról nem is beszélve, hogy a külföldi támogatások kedvezményezettjei gyakran lejárató kampányok célpontjai (Bleyer-Simon, 2022). A magyar társadalomnak csak egy kis szegmense engedheti meg magának, hogy támogassa a független médiát. A magas infláció és a növekvő gazdasági problémák sebezhetővé teszik ezeket a modelleket és veszélyeztethetik e bevételi források jövőjét.

Nincs átlátható állami támogatási rendszer a hírmédia számára. Létezik ugyan a Médiatanács Támogatási Program, amely többek között hírgyártásra használható fel, de csak a helyi televíziók és rádiók számára elérhető, így nagyon kevés független médium jogosult rá. A 2023. évben rendelkezésre álló összeg 1,44 milliárd forint (kb. 3,8 millió euró) (lásd 2023. évi LXXV. törvény). Nincs értékelés e támogatási rendszer hatásáról, átláthatóságáról vagy méltányosságáról. A kormánypárti médiát jelentős mértékben állami hirdetésekkel finanszírozzák (Mérték, 2023a).

A foglalkoztatott újságírók számáról nincsenek statisztikák, csak közvetett adatok, amelyek arra utalhatnak, hogy jelenleg az újságírók száma viszonylag stabil (ami összességében lassú csökkenést jelent). A MÚOSZ

(Magyar Újságírók Országos Szövetsége) a legutóbbi jelentésében „40-50 fős” csökkenésről számolt be.

Újságírókat bocsátottak el a kormánypárti *Hír Tv*-nél és a *Karc FM*-nél (ma *Hír FM*) (lásd: Szalay, 2023b & Média1, 2023). Az általunk megkérdezett független médiumok vezetői arról számoltak be, hogy esetükben a szerkesztőségek létszáma az elmúlt években viszonylag stabil volt, sőt, esetenként enyhén növekedett is – de budapesti székhelyű közepes méretű médiumokként nem reprezentatívak a piac egészére nézve (a kormánypárti médiumok nem válaszoltak megkeresésünkre).

Szerkesztőségi függetlenség a kereskedelmi és tulajdonosi befolyástól (94% - magas kockázat)

Az újságírók és szerkesztőségek helyzete meglehetősen sérülékeny Magyarországon. Nincs olyan mechanizmus, amely szociális biztonságot nyújtana az újságíróknak a szerkesztőségi irányvonal vagy a tulajdonos változása esetén. Az ágazati szövetségek gyengék, és az önszabályozást nem tartják tiszteletben.

A sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló törvény (2010. évi CIV. törvény) 7. cikke a következőképpen védi az újságírók függetlenségét: „A médiatartalom-szolgáltató munkavállalója, vagy a médiatartalom-szolgáltatóval munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló személy jogosult a médiatartalom-szolgáltató tulajdonosától, valamint a médiatartalom-szolgáltatót támogató, illetve a médiatartalomban kereskedelmi közleményt elhelyező természetes vagy jogi személytől való szakmai függetlenségre és a médiatartalmak befolyásolására irányuló tulajdonosi vagy támogatói nyomásgyakorlással szembeni védelemre (szerkesztői és újságírói szabadság).” Ezen kívül „[n]em alkalmazható a munkajogi jogszabályokban meghatározott, illetve a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyból eredő joghátrány a médiatartalom-szolgáltató munkavállalójával, illetve vele munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló személlyel szemben amiatt, mert megtagadta a szerkesztői és újságírói szabadságát csorbító utasítás végrehajtását”. A gyakorlatban azonban ennek a szabálynak nincs gyakorlati jelentősége, és egyetlen újságíró sem indított még jogi eljárást ezen az alapon. Nincs olyan szabályozási biztosíték, amelynek révén a főszerkesztők kinevezésére és elbocsátására vonatkozó döntéseket nem befolyásolhatnák kereskedelmi érdekek (bár néhány esetben, például a *Telex* szerkesztőségében az újságírók szavazhatnak az általuk preferált jelöltre), és nincsenek hatékony ún. lelkiismereti záradékok sem. Néhány, 50-nél több alkalmazottat foglalkoztató szerkesztőség saját whistleblowing rendszert hozott létre, de a bejelentéseket a szerkesztőségen belül kezelik, és az anonimitás nem garantált.

Nincsenek olyan jogszabályok és/vagy önszabályozó intézkedések, amelyek előírnák, hogy az újságírói hivatás gyakorlása összeegyeztethetetlen lenne a reklámtevékenységgel. A Magyar Újságírók Országos Szövetségének (MÚOSZ) etikai kódexe megemlíti, hogy az újságírókat nem lehet akaratuk ellenére reklámmal kapcsolatos feladatok ellátására bírni. Ugyanakkor saját elhatározásukból szabadon megtehetik (MÚOSZ, é.n.).

A sajtószabadságról szóló 2010. évi CIV. törvény (20. cikk) előírja, hogy a reklámot meg kell különböztetni a szerkesztői tartalomtól. Ezt az iparági szervezetek (Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete, Magyar Lapkiadók Egyesülete, Magyar Újságírók Országos Szövetsége) etikai kódexei is hangsúlyozzák. Ugyanakkor a bűjtött reklámok továbbra is problémát jelentenek, és a Médiatanács több esetben is megbírságotl miatta médiumokat (Kéfer, 2023 & Pénzcentrum, 2023).

A kereskedelmi befolyás gyakran átfedésben van a politikai befolyással, mivel a kormányzati reklámok aránya a teljes reklámbevételen belül bizonyos szegmensekben meghaladja a 30%-ot (Mérték, 2021a),

ráadásul a kormányzat a gazdaság egészének számos szereplőjére képes nyomást gyakorolni, adókedvezmények, stratégiai megállapodások, szigorú szabályozási ellenőrzések, vagy akár a vállalkozások működési környezetének kedvezőtlen megváltoztatása révén. Emiatt az állami cégeken túl sok másik hirdető is elfordul a független médiától (Mérték, 2023a, Bleyer-Simon, 2022, Martin, 2022 & Odehnal, 2023). A Mérték a helyi médiában a piaci szereplők beavatkozásának jeleit is észlelte. Egy debreceni újság például gyakran közölt reklámot attól a vállalattól, amelynek új fejlesztéseiről/beruházásairól az adott lapszámban tudósítottak (Mérték, 2023b).

Néhány nagy médiumnak releváns érdekeltségei, kapcsolatai vagy tevékenységei vannak olyan vállalkozásokban, amelyek más gazdasági szektorokban aktívak. A két legnépszerűbb rádióadó (*Rádió 1* és *Best FM*) tulajdonosa Schmidt Zoltán, a Fejér-B.Á.L. Zrt. építőipari cég igazgatója. Az építőipari cég az ország leggazdagabb embere, Mészáros Lőrinc (Orbán Viktor gyerekkori barátja és vagyonának feltételezett kezelője) családja tulajdonában van. A Fejér-B.Á.L. Zrt. több közbeszerzési pályázat nyertese (Botos, 2020). Az ATV hír- és közéleti televízió tulajdonosa a Hit Gyülekezetének alapítója és vezetője (Bodoky, 2020). Ez az egyház állami támogatásban részesül (mint minden más elismert egyház), de maga az ATV is kapott a COVID-19 járvány idején állami támogatást (30%-os uniós forrással) (Erdélyi, 2021). A vezető kereskedelmi audiovizuális csatorna, a TV2 fő részvényese Vida József az „Abraham Goldmann Bizalmi Vagyonkezelő Zrt.” nevű cégén keresztül; Vida jó üzleti kapcsolatokat ápol a már említett Mészáros Lőrinc cégével. Emellett a TV2 IKO másik tulajdonosa is Mészáros érdekeltségének tekinthető (Csabai, 2023). Mészáros vállalatai nagymértékben függenek a közbeszerzésektől.

Egyes kisebb nyomtatott és online médiumok esetében is felmerülhet összeférhetlenség. A szexkamerás vállalkozó, Gattyán György (a Live Jasmine weboldal tulajdonosa, aki az elmúlt években gyakran előkelő helyen szerepelt Magyarország leggazdagabb embereinek listáján) alapítója a Megoldás Mozgalom nevű pártnak, és idén vásárolt egy hírmédiát is, a frissirek.hu-t (Szalay, 2023c). Gattyán az egyik feltalálója a teqball nevű új sportágnak is (ez egy futballszerű sport, amelyet egy asztalon játszanak, ami nagyon hasonlít egy pingpongasztalhoz), a sportág népszerűsítését célzó cégek jelentős állami támogatásban részesültek az elmúlt években (Bucsky, 2022c). Megemlíthetjük azt is, hogy két független hírmédium kiadója (a *444.hu*-t kiadó Magyar Jeti Zrt. és a *Magyar Narancs*) részben a Media Development Investment Fund (MDIF) tulajdonában van, amelyet a közbeszédben Soros György befektetőhöz kötnek. Ezzel szemben meg kell említeni, hogy Soros már nem vesz részt az általa alapított szervezetek működésében, és ezek nem is irányítják az MDIF-et – ezek csupán két adományozó a sok közül, akik e szervezet mögött állnak.

A legnagyobb médiumok esetében nincs gyakorlat a médiatulajdonosok tényleges vagy potenciális összeférhetlenségének nyilvánosságra hozatalára. Ámbár a *444.hu* 2014-ben közölt egy cikket (Uj, 2014), amelyben tájékoztatta a közönségét, hogy a médium új kisebbségi részvényest kapott (MDIF/Digital News Ventures), valamint a legtöbb független médium is közzéteszi az intézményi adományozók/szponzorok nevét honlapján, vagy a támogatott program keretében született cikk alatt.

A digitális környezet

Az online médiapiac legnagyobb szereplői a kormánypárti médiumok és a nagy technológiai vállalatok. A nagy digitális platformok (Alphabet, Meta) rendkívül magas részesedése miatt az online hirdetési piac nagyon koncentrálttá vált (NMHH, 2023d), ez a két platform a reklámbevételek fő hasznélvezője, és a napi egyedi felhasználók száma 2-4-szerese a legnépszerűbb online hírmédiumokénak. Az online platformokra eddig nem vetettek ki adót az országban. Ami a hírmédiát illeti, az online médiapiac még mindig valamivel sokszínűbb, mint a többi szektor. Az alacsony belépési korlátok miatt mind országos, mind helyi szinten található független médiumokat, valamint számos szakosodott (gazdasági vagy oknyomozó) médiumot. E médiumok közül sokan sikeresen kísérleteznek új formátumokkal és új bevételekkel.

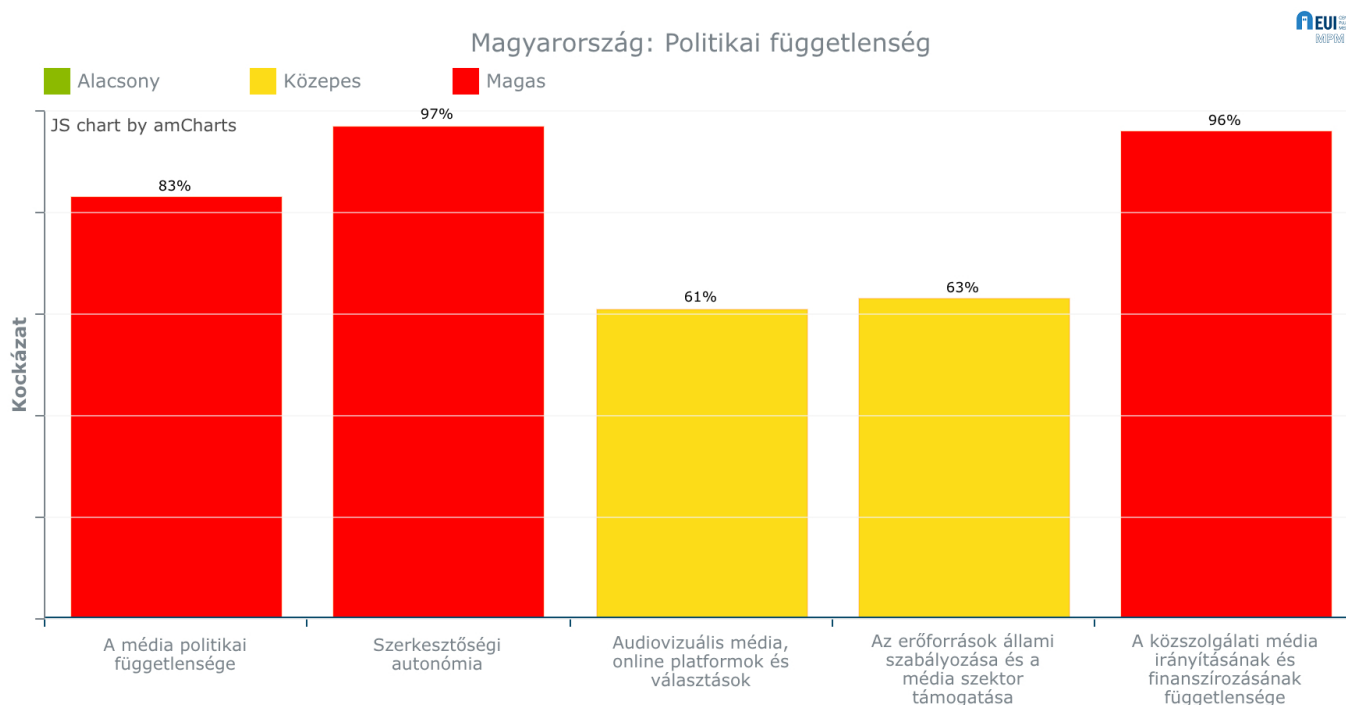
Magyarországon az Alphabet/Google és néhány médiaszolgáltató között pénzügyi megállapodások vannak érvényben, amelyek keretében a platformok kompenzálják a szerzői jogvédelem alatt álló tartalmak felhasználásáért a médiaszolgáltatókat (valamint vannak bizonyos, a hírmédiát támogató intézkedéseik is), de ezeket a piaci szereplők problémásnak tartják. 2023-ban a Google News Initiative Startups Lab coaching programot indított a régióban működő hírmédia startupok számára (Tarr, 2023b).

A digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról szóló, 2019. április 17-i 2019/790 európai parlamenti és tanácsi irányelvet a 2021. évi XXXVII. törvény ültette át a magyar jogba. Ennek alapján a Repropress, a kiadók reprográfiai jogait védő egyesület 2023-ban bejelentette, hogy tagjai számára szerzői jogi közös jogkezelő szervezetként fog működni. A híreket közlő médiumok kompenzációs keretrendszerének kialakítását hátráltatta a szerzői és szomszédos jogok közös kezeléséről szóló 2016. évi XCIII. törvény módosítása (amely a közös jogkezelő szervezeteket részletes hatásvizsgálat készítésére és listaárainak részletes indoklására kötelezte), valamint az információs aszimmetria, mivel csak a platformok tudják, hogy bevételeik mekkora hányada származik egy adott országból, de ezt az információt nem osztják meg a helyi szereplőkkel. Néhány magyarországi kiadványnak, például a *Media1*-nek és az *Index*nek 2022 eleje óta kétoldalú megállapodása van a Google-lel (Gulyás, 2023). A Google szerint a vállalat kétoldalú megállapodásai a magyar piac 54%-át lefedik. Ugyanakkor a médiakiadóknak fizetett összegek alacsonynak számítanak (Lukács, 2024 például azt írta, hogy a *Magyar Hang* nevű kiadvány elutasította a Google kiterjesztett hírelőzeteseinek ajánlatát, ugyanis 126 eurót kínált az egész évre).

Sőt, a hírek szerint a kiadók úgy látták, hogy a Google nyomást gyakorol rájuk, mivel azt követelte tőlük, hogy döntsenek a kétoldalú díjazási programban való maradásról, mielőtt megtudhatták volna, milyen feltételek mellett képviselheti őket a Repropress. Ezen felül, a Google kijelentette, hogy leállítja a Repropress által képviselt médiumok által készített előnézetek megjelenítését, amíg nem egyeznek meg a feltételekről (Szalay, 2024a). A Repropress 2024 februárjában nyújtotta be az Igazságügyi Minisztériumhoz a javasolt módszertant és a javasolt díjakat. A Belügyminisztérium 2024 márciusában elutasította a javasolt árazást (Szalay, 2024b). A Meta módosította szolgáltatási feltételeit, miután Magyarország átültette a szerzői jogi irányelvet (Facebook, é. n.).

3.3. Politikai függetlenség (80% - Magas kockázat)

A politikai függetlenség mutatói a hírgyártás, -terjesztés és -hozzáférés terén meglevő politikai elfogultsággal és politikai befolyással szembeni szabályozási és önszabályozási biztosítékok meglétét és hatékonyságát értékelik. Konkrétabban, ez a terület az államnak és általában a politikai hatalomnak a médiapiac működésére és a közszolgálati média függetlenségére gyakorolt befolyását igyekszik értékelni. A terület foglalkozik továbbá az (ön)szabályozás meglétével és hatékonyságával a szerkesztői függetlenség, valamint a plurális politikai információk és nézőpontok elérhetőségének biztosítása terén, különösen választási időszakokban.

A politikai függetlenség területén magas, 80%-os kockázatot figyeltünk meg. A pontszámot elsősorban a média politikai függetlenségére, a szerkesztőségi autonómiára és a közszolgálati média függetlenségére vonatkozó mutatók adják, amelyek mindegyike magas kockázati értéket mutat. Ezek a mutatók azt szemléltetik, hogy a kormánypártnak nagyon erős befolyása van a tartalomgyártásra és a szerkesztői döntéshozatalra a közszolgálati médiában, valamint számos magántulajdonú médiumban. A tavalyi év óta nem történt jelentős változás.

A média politikai függetlensége (83% - magas kockázat)

A médiatörvény (2010. évi CLXXXV. törvény a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról) 43. és 46. cikke felsorolja azokat a tisztségeket, amelyek nem egyeztethetők össze a médiatulajdonlással és a kiadói tevékenységgel, továbbá a helyi önkormányzatokról szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 36. § (1) bekezdése leírja a helyi képviselők és polgármesterek összeférhetetlenségét bizonyos tevékenységekkel, felsorolva többek között a médiaszolgáltatóknál betöltött vezető tisztségeket. A törvényben felsorolt összeférhetetlenségi szabályok nem zárják ki, hogy országgyűlési képviselők médiatulajdonosok legyenek. Sőt, arra is volt már példa, hogy egy képviselő közvetlen médiatulajdonos volt (néhány helyi online portál és a mára megszűnt *Azonnali.hu* esetében, amelyek Ungár Péter ellenzéki képviselő tulajdonában voltak). Összességében azonban ezek az összeférhetetlenségi szabályok ma már nem igazán relevánsak, mivel a formális összeférhetetlenségi szabályok soha nem akadályozták meg, hogy a médiát olyan szereplők tulajdonolják, akiknek szoros politikai kapcsolataik vannak, vagy akik más iparágakban rendszeresen nyernek közbeszerzéseket.

Újabb politikai kötődésű médiatulajdonos a szexkamerás vállalkozó, Gattyán György; ő a Megoldás Mozgalom nevű párt alapítója, és 2023-ban vásárolt egy hírmédiát, a *frisshirek.hu*-t (Szalay, 2023c). Az újságírás és a politikai munka között létezik egy forgóajtó: idén például a *Média1* arról számolt be, hogy a *Zoom.hu* korábbi főszerkesztője, Kustánczi Norbert egy ellenzéki politikus, Donáth Anna európai parlamenti képviselő mellett kezdett el asszisztensként dolgozni (Szalay, 2023d). Vannak olyan hírek is, amelyek szerint a magyar kormány más országokban dolgozó újságírókat fizet ösztöndíjakon keresztül, ami befolyásolhatja az országról szóló tudósításaikat (Fekő, 2023a).

A közvetett befolyásolás megbízottakon, kormányközeli befektetőkön és üzleti kapcsolatokon keresztül valósul meg a magyar médiapiacra (Dragomir, 2017; Szeidl & Szucs, 2021; MFRR, 2021). A KESMA (Közép-Európai Sajtó és Média Alapítvány vagy CEPMF) a kormányzati kontroll legmarkánsabb példája: az alapítvány (amelyet a Média Fundamentum Nonprofit Zrt. alapított, amelynek tulajdonosa Kertész József Tamás, a már említett Mészáros Lőrinc ügyvédje) több mint 400 hírmédiát felett rendelkezik (lásd többek között Brogi et al., 2019).

A KESMA tulajdonában lévő média függetlenségének hiányával kapcsolatban az Európa Tanács emberi jogi biztosának 2021-es memoranduma többek között kiemelte, hogy a KESMA-kiadványokat (valamint a közszolgálati médiát) „domináns és nagyrészt egyöntetű kormánypárti narratíva” jellemzi (CoE, 2021), nagyon kevés elszámoltathatósággal. Emellett a két nagy kereskedelmi televízió egyike (TV2) és egy hírcsatorna (*Hír TV*) a kormánypárttal igen szoros kapcsolatban álló szervezetek irányítása alatt áll (Bede, 2018; Rényi, 2018; Kreatív, 2021), akárcsak a legnagyobb rádióállomások (*Retró FM*, *Rádió 1-hálózat*, *Hír FM*, *Gong FM*, *Trend FM* és *Best FM*). Ráadásul a közszolgálati média teljes mértékben a kormánypártok ellenőrzése alatt áll, és a kormány szócsövének tekinthető, amely a kormányzat narratíváit erősíti. Az MTI (Magyar Távirati Iroda) állami hírügynökséghez való hozzáférés minden médium számára ingyenes, de ez is a kormány ellenőrzése alatt állónak tekinthető, ami befolyásolja a tudósítások objektivitását (Wirth, 2022a&b). Ugyanakkor ki kell emelni, hogy a súlyos torzítások és a kormánypárti hangok bizonyos szektorokban tapasztalható dominanciája ellenére a közönség még mindig hozzáférhet a vélemények széles skálájához – különösen a nyomtatott és online médiában (lásd Polyák et al. 2022, Tóth et al. 2023).

A kormánypárti szereplők gyakran állítják, hogy a független média elfogult és külföldi érdekeket szolgál, azonban ezekre az állításokra nincs bizonyíték. Számos független médium kap támogatást külföldi alapítványoktól, de a médiában dolgozók szerint ezek nem befolyásolják a tudósításaikat (lásd Bleyer-Simon, 2022). A kormánypárti szereplők gyakran szerveznek lejárató kampányokat a független média ellen. 2023-ban például az *Átlátszót* és főszerkesztőjét, Bodoky Tamást azzal vádolták a kormánypárti médiában, hogy elárulták az országot, valamint, hogy határon túli magyar kisebbségeket támadják, külföldi érdekeknek dolgoznak és nemzetbiztonsági kockázatot jelentenek, mivel részt vettek egy nemzetközi oknyomozó projektben (IPI, 2023).

Szerkesztőségi autonómia (97% - magas kockázat)

Számos szerkesztőséget közvetlenül a kormánypárt megbízottjai irányítanak, és így a kormány felé erősen elfogult tartalmakat közölnek. A közszolgálati médiára széles körben úgy tekintenek, mint ami közvetlen kormányzati ellenőrzés alatt áll. Az állami fenntartású MTI a magyar közszolgálati média leányvállalata. Az elmúlt években olyan oknyomozó cikkek jelentek meg, amelyek bizonyítják, hogy a közszolgálati média vezetése megköveteli a munkatársaktól, hogy cikkeikben a Fidesz-kormány érdekeit képviseljék (Keller-Alánt, 2020), a hírügynökség újságírói és szerkesztői pedig közvetlen utasításokat kapnak a politikusoktól

(Wirth, 2022a&b).

A közszolgálati média egykori munkatársainak tanúvallomásai szerint a közszolgálati médiában közzétett tartalmakat gyakran közvetlenül a Miniszterelnöki Kabinetiroda munkatársai sugallták vagy írták (444.hu, 2022).

Nincsenek olyan szabályozási biztosítékok (sem törvények, sem jogszabályok), amelyek megakadályoznák a főszerkesztők kinevezése és elbocsátása feletti politikai befolyást. Nincsenek hatékony önszabályozó kódexek sem, amelyeket a szerkesztőségek többsége követne. A MÚOSZ (Magyar Újságírók Országos Szövetsége) rendelkezik etikai kódexszel, de az nem hatékony. Az önszabályozásról önmagában nincs kutatás, de a kormánypárti médiában (a közszolgálati médiában és a magánkiadványokban egyaránt) gyakoriak az etikai vétségek, mivel rendszeresen közölnek koholt, rágalmozó cikkeket a kormány ellenfeleiről (lásd Kiss et al. dokumentumfilmjét, 2023).

Audiovizuális média, online platformok és választások (61% - közepes kockázat)

2023-ban nem volt választás. Az országos választások 2022-ben zajlottak, míg 2024 az európai parlamenti és önkormányzati választások éve. A 2010. évi médiatörvény (96. cikk), a sajtószabadságról szóló törvény (13. cikk) és a közszolgálati média etikai kódexe (16. oldal) szerint a közszolgálati médiumok csatornáitól és szolgáltatásaitól elvárható, hogy a politikai álláspontok tisztességes, kiegyensúlyozott és pártatlan képviseletét biztosítsák a hír- és tájékoztató műsorokban. A gyakorlatban a közszolgálati média nem tud megfelelni ennek a követelménynek. A közszolgálati média felé nem elvárás, hogy hírműsorokat sugározzon (és így megmutassa az ellenvéleményeket), és nem kell műsoridőt biztosítani az ellenzéki politikusoknak. A 2022-es országos választások előtt az MTVA bejelentette, hogy túllépte törvényi kötelezettségét, amennyiben 5 perc műsoridőt biztosított minden párt jelöltjének (Presinszky, 2022). Az értékelések szerint ez a gyakorlat a kormánypárt jelöltjeinek felülreprezentáltságához vezet (lásd még EBESZ, 2022). Miután Hadházy Ákos független országgyűlési képviselő panaszt tett a közszolgálati médiánál a kiegyensúlyozott tudósítás hiánya miatt, olyan választ kapott, amelyben a Duna Médiaszolgáltató Nonprofit Kft. (Duna, a közszolgálati média üzemeltetője) azzal érvelt, hogy az új médiakörnyezet már nem kötelezi a közszolgálati médiát kiegyensúlyozott tudósításra, abban az értelemben, hogy az eltérő nézeteket is képviselnie kellene, hiszen a közönségnek lehetősége van arra, hogy más médiumokon keresztül hozzáférjen ezekhez a nézetekhez (Hadházy, 2023). Hasonlóan érvelt Koltay András, az NMHH és a Médiatanács elnöke is; egy 2022 elején adott interjúban azt mondta, hogy a sajtó függetlensége csak az újságírók által kreált mítosz, és azzal érvelt, hogy a fogalomnak jogi szempontból nincs értelme (Lampé, 2022).

A közszolgálati médiaszolgáltatók kötelesek a választási kampányidőszakban valamennyi jelölt szervezet politikai reklámját ingyenesen közzétenni. A magánmédia eldöntheti, hogy kíván-e műsoridőt biztosítani a politikai reklámoknak vagy sem. Az audiovizuális médiának és a rádióknak ingyenesen kell reklámfelületet biztosítani, ha úgy dönt, hogy politikai hirdetéseknek ad otthont, míg a nyomtatott és az online média fizetségért is teheti. Az egyes hirdetések áráról az Állami Számvevőszék honlapján (asz.hu) lehet tájékozódni, a médiumoknak pedig részletes listát kell közzétenniük a kampányidőszakban futó hirdetésekről. A választási kampányszabályzat nem foglalkozik kifejezetten a közösségi médiával. A kampánykiadásokat ellenőrző Állami Számvevőszék azonban kiadott egy kézikönyvet a kampánykiadások elszámolásáról (ÁSZ, 2020). Az Állami Számvevőszék szerint a kampánypénzekre és a kampánytevékenységekre vonatkozó rendelkezéseinek a kampányidőszakban a közösségi médiában megjelenő politikai reklámtartalmakra is vonatkozniuk kell – a szabályoknak és a gyakorlatnak azonban

vannak hiányosságai (lásd a digitális fókusz). A társadalmi hirdetések (vagy kormányzati üzenetek esetében közszolgálati közlemények) nincsenek megfelelően szabályozva, így lehetővé teszik a kormány vagy más érdekcsoportok számára, hogy a választói magatartást befolyásoló politikai témájú hirdetéseket futtassanak (online és offline egyaránt), miközben nem vonatkoznak rájuk a kampányszabályok (Mérték, 2021b).

Gyakran előfordul, hogy a kormány által indított reklámkampányok, nyilvános konzultációk vagy a kormánybarát civil szervezetek figyelemfelkeltő kampányai közvetett módon bizonyos politikai szereplők mellett (vagy ellen) kampányolnak (és időnként átfedésben vannak az állami hirdetésekkel, amelyeken keresztül állami pénzeszközökből támogatják a baráti csatornákat). Bár az ilyen közvetett kampánykiadások nagy része a jelenlegi kormánynak kedvez, a Nemzeti Információs Központ (amelyet Rogán Antal, a Miniszterelnöki Kabinetirodát vezető miniszter vezet) beszámolója szerint egyes, az ellenzékét támogató szervezetek (köztük egy olyan egyesület, amelyet egy később ellenzéki miniszterelnök-jelöltté váló politikus alapított) 4 milliárd forintnak (kb. 20 millió eurónak) megfelelő összeget kaptak külföldi alapítványoktól kampánycélokra (Cseke et al. 2023). A közvetett kampánytámogatás ügye körüli vitát a kormánypárti médiában (de bizonyos mértékig a független sajtóban is) komoly problémaként írták le, és a kormánypárt ürügyként használta fel az úgynevezett szuverenitásvédelmi törvény előterjesztéséhez és elfogadásához, amelyet széles körben a független médiára gyakorolt nyomásgyakorlás eszközének tekintenek.

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (NAIH) feladata, hogy ellenőrizze, a politikai pártok választási kampánycélokra használják-e fel az egyének személyes adatait, függetlenségét azonban gyakran megkérdőjelezzik. Ritkán jár el az adatokkal való politikai célú visszaélésekkel kapcsolatban, különösen, ha a kormánypárt érintett. Az egyik ilyen (nem vizsgált) eset az volt, hogy a kormány – politikai kampánycélokra felhasználva – visszaélt a COVID-oltás regisztrációjához gyűjtött e-mail címekkel (HRW, 2022).

Az erőforrások állami szabályozása és a média szektor támogatása (63% - közepes kockázat)

A spektrumgazdálkodásra vonatkozó szabályokat alapvetően az európai normák határozzák meg (lásd az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény 11. cikkének (1) bekezdését; Magyarország átültette az EU elektronikus hírközlési kódexét is). Ugyanakkor a rádiófrekvenciák kiosztása egyértelműen elfogult (Mérték, 2023a).

A médiatörvény nem tesz említést a közvetlen támogatásokról. Létezik egy támogatási program a helyi televíziók és rádiók számára, amelyet hírek gyártására is lehet felhasználni. A 2023-as költségvetése 1,44 milliárd forint (kb. 3,8 millió euró). E támogatás hatásáról és méltányosságáról nincsenek elemzések. A magánmédiák méltánytalan és átláthatatlan finanszírozására direkt támogatások vagy kedvező hitelek révén a múltban volt már példa, de az elmúlt években nem írtak hasonló esetekről (lásd az MPM korábbi jelentéseit). Az egyetlen közvetett támogatási forma a sajtó kedvezményes áfakulcsa, amely minden nyomtatott sajtótermék számára elérhető. A napilapok számára 2024-ben új áfatörvényt vezetnek be. Ez aránytalanul előnyös lesz a kormánypárti médiának, mivel a legtöbb napilap (például a *Magyar Nemzet*, a *Bors* és a helyi napilapok) a KESMA/Mediaworks tulajdonában van.

Az átláthatatlan kormányzati támogatás főként állami hirdetések formájában történik (beleértve az állami tulajdonú vállalatok hirdetését is) – ami jelenleg szabályozatlan. Az állami hirdetésekkel való visszaélés mechanizmusait és mértékét az MPM korábbi jelentései részletesen ismertették – az állami hirdetéseket a baráti média burkolt támogatására és a kormánypártnak kedvező üzenetek terjesztésére egyaránt

használják. A kormány évek óta a legnagyobb hirdetőnek számít a magyar médiapiacra. 2023-ban kiderült, hogy az MVM Energetika Zártkörűen Működő Részvénytársaság (állami tulajdonú energetikai vállalat) a reklámköltségvetésének nagy részét kormánybarát hírmédiára költötte (MAPMF, 2023b).

Az állami reklám a közösségi médiában is megjelenik – nem a baráti csatornák támogatása, hanem a kedvező narratívák felerősítése érdekében. A *Telex* hírportál (a Meta hirdetési adatbázisát használva) egy elemzésében megállapította, hogy a magyar kormány és a magyar kormánypart (együttesen közel 2 millió eurót költve 2019 óta) a legnagyobb politikai hirdető a Meta platformjain, őket követik a politikai influencerek (akik közül sokan szintén kormánypartiak) (Hanula, 2023).

A közszolgálati média függetlensége (96% - magas kockázat)

A közszolgálati média függetlensége az MPM2024 egyik legmagasabb kockázati pontszámmal rendelkező mutatója, mivel a magyar közszolgálati média anyagilag függ a kormányzó parlamenti többségtől, politikai érdekek irányítják, és rendkívül elfogultnak tartják a tudósításait (pl. EBESZ, 2022). Oroszország Ukrajna elleni agressziójának bemutatása és feldolgozása a közmédiában nagyrészt az orosz narratívára épül (Urbán et al. 2023). 2024 elején a közszolgálati média honlapja elkezdte népszerűsíteni a kormánypart magánmédiák tartalmait (és fordítva), ami egyértelmű kapcsolatot mutat közöttük (Herczeg, 2024).

A médiatörvény kimondja, hogy a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap (MTVA) gyakorolja a közszolgálati médiavagyon tulajdonosi jogait és feladatait, és – többek között – a közszolgálati műsorszámok gyártása vagy gyártásának támogatása is az ő feladata. Az Alap élén egy vezérigazgató áll, akit a Médiatanács elnöke nevezhet ki és hívhat vissza indoklás nélkül, és akinek munkáját egyetlen köztisztviselő sem vizsgálhatja felül. A törvény szerint a Duna Médiaszolgáltató Nonprofit Kft. (Duna) feladata 2015 júliusától a közszolgálati televíziós, rádiós és online tartalomszolgáltatás, valamint a közszolgálati hírügynökségi tevékenység teljes körű ellátása.

A médiatörvény szerint a közszolgálati médiaszolgáltató külső ellenőrzési mechanizmusok alá van rendelve, de a valóságban a felügyelet csak látszat, hiszen e feladatok tényleges ellátására nincsenek forrásai. Ugyanakkor az MTVA egyetlen szervezet, a Médiatanács felügyelete alá tartozik. Amint azt a jelentésben korábban leírtuk, a Médiatanács tagjait a kormánypart delegálta.

Az MTVA úgy rendelkezik az adófizetők pénzeszközeivel, hogy semmilyen érdemi külső ellenőrzésnek nincs alávetve, és így kevés információ áll rendelkezésre arról, hogyan osztja el forrásait. Az MTVA állami támogatásának mértékéről az Országgyűlés kormánypart többsége dönt. A közszolgálati média túlffinanszírozottnak tekinthető. A 2023-as évre a javasolt költségvetése 130 milliárd forint volt (Cseke, 2022), ami magas ugyan, de 3,5 milliárd forinttal kevesebb, mint az előző évben (a magas infláció miatt ez reálértéken jelentős csökkenést jelent). A költségvetés 2024-ben (az önkormányzati és uniós választások évében) várhatóan 142,5 milliárd forintra (kb. 360 millió euró) emelkedik (Fekő, 2023b).

Csak korlátozottan garantálható, hogy a közszolgálati média online közszolgálati feladatai a magánmédiá sztereotípiáival folytatott verseny torzulása nélkül teljesülnek. Az úgynevezett közszolgálati érték-vizsgálat gyakorlata (médiatörvény 100/B. §) előírja a közszolgálati médiaszolgáltató számára, hogy értékelje és ellenőrizze szolgáltatásait (mind a hagyományos műsorszolgáltatás, mind az online szolgáltatás) közszolgálati jellegét és értékét, valamint a médiapiac sokszínűségére gyakorolt hatását. A részletes szabályokat a közszolgálati médiaszolgáltató kezdeményezésére és koordinálásával az eljárásba bevont valamennyi szervezet vagy szerv közösen fogadja el. Az elfogadott szabályok szerint a közszolgálati

értékvizsgálatot a Közzolgálati-érték testület koordinálja, amelynek tagjait a Közzolgálati Testület, a Közzolgálati Közalapítvány kuratóriuma és a Médiatanács delegálja saját tagjai közül, a tagok delegálásának szabályait pedig az egyes szervezetek belső szabályzatai tartalmazzák. A Testület által eddig lefolytatott eljárások közül csak egy foglalkozott az online szolgáltatással (m3.hu, a közzolgálati média harmadik csatornájának online kiadása, amely az archív anyagok újraközlésére fókuszál) és egy a közzolgálati média podcast csatornájával.

A digitális környezet

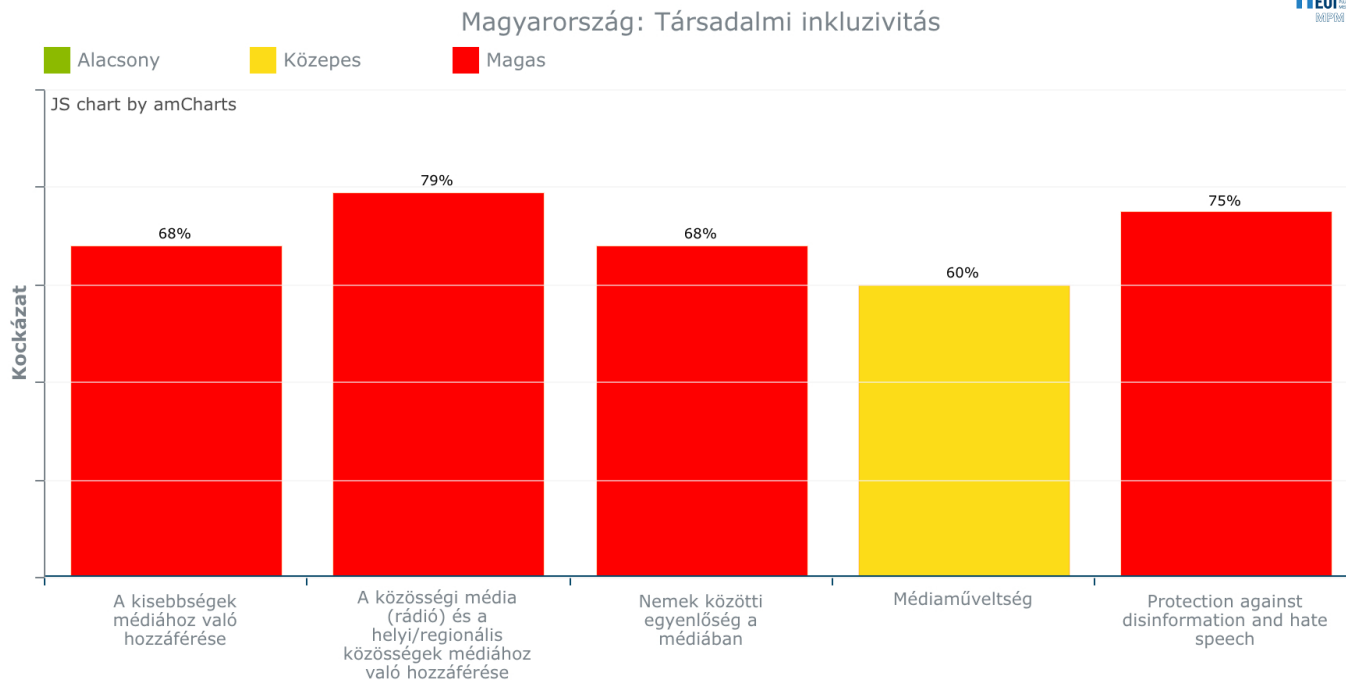
Míg a kormánypárt dominanciája leginkább a műsorszolgáltatásban és a nyomtatott sajtóban látható, az online térben is megfigyelhető bizonyos fokú politikai ellenőrzés, de nem olyan mértékben, mint más ágazatokban. Az NMHH kutatása szerint az olvasók a legtöbb időt a kormány által irányított *Origón* és az *Indexen* töltik (ezt követi a *Blikk* című bulvárlap, valamint a független *24.hu* és a *Telex*). Az *Origo* nyíltan kormánypárti propagandát terjeszt, míg az *Index* a 2020-as tulajdonosváltás óta kormánypárti. Ugyanakkor a *hvg.hu* és a *24.hu* két nagy független hírportál, amelyek mögött viszonylag stabil kiadók és széles termékportfólió áll. Az elmúlt években számos kisebb független hírszolgáltató startupot hoztak létre olyan újságírók, akik elhagyták az egyre inkább kormányorientálttá váló régi médiumaikat. Az *Átlátszót*, a *444-et* és a *Telexet* az *Index* volt újságírói indították, míg az *Origo* volt újságírói a *Direkt36* oknyomozó portált hozták létre. Arra is van példa, hogy a korábban regionális kiadványoknál dolgozó helyi újságírók indítottak kisebb, a saját településükre fókuszáló hír-startupokat. Ezeket a kisebb oknyomozó projekteket és hírportálokat nagyrészt adományokból, előfizetésekből vagy támogatásokból finanszírozzák, és csak nagyon korlátozottan férnek hozzá a hirdetési piachoz.

A választási kampányra vonatkozó szabályozás tisztességes, és kiterjed az online hírközlésre, de nem foglalkozik kifejezetten a közösségi médiával. A kampánykiadásokat ellenőrző Állami Számvevőszék azonban kiadott egy kézikönyvet a kampánykiadások elszámolásáról (ÁSZ, 2020). Az Állami Számvevőszék szerint a kampánypénzekre és a kampánytevékenységekre vonatkozó rendelkezéseit a kampányidőszakban a közösségi médiában megjelenő politikai reklámtartalmakra is alkalmazni kell – ez egyben azt is jelenti, hogy a kampányra fordítható maximális összeg a közösségi médiában elköltött összegekre is vonatkozik. Azonban „a költségvetésből nem derül ki egyértelműen, hogy a közösségi médiaplatformokon végzett tevékenységek közül melyek minősülnek kampánytevékenységnek és melyek nem, és nem világos, hogy mely tevékenységeket kell figyelembe venni az 5 millió forintos [kb. 14 000 euró] határérték szempontjából és melyeket nem” (ÁSZ, 2020). Más szóval, az ÁSZ végső soron nem ad egyértelmű irányutat arra vonatkozóan, hogy a nem kifejezetten politikai reklámnak minősülő tartalmak közösségi médiában történő népszerűsítése kampánytevékenységnek minősül-e. Bár a platformoknak megvannak a politikai reklámra vonatkozó saját szabályaik, ezeket nem mindig érvényesítik megfelelően. A *Lakmusz* megállapította, hogy annak ellenére, hogy a TikTok szabályzata tiltja a politikai hirdetéseket a platformján, számos politikai párt fizetett a politikai tartalmak terjesztéséért a TikTokon (Német, 2023). A politikusok és pártok mellett a kormánypárti média és az influencerek tartoznak a közösségi média legnagyobb reklámköltői közé. A kormánybarát influencereket tömörítő Megafon Központ az egyik legaktívabb költő a közösségi médiában, széles körben elterjedt az a nézet, miszerint a szervezetet (amely képzéseket is tart leendő influencereknek) burkoltan az adófizetők pénzéből finanszírozzák (lásd Fekő, 2024).

Csak korlátozottan garantálható, hogy a közszolgálati média teljesíteni tudja az online közszolgálati küldetését a magánmédia szereplőivel való verseny torzítása nélkül.

3.4. Társadalmi inkluzivitás (70% - Magas kockázat)

A társadalmi inkluzivitás vizsgálati területe a társadalom egyes csoportjainak – kisebbségek, helyi és regionális közösségek, nők és fogyatékkal élők – médiához való hozzáférése összpontosít. Emellett az ország médiaműveltségi környezetét is tanulmányozza, beleértve a teljes lakosság digitális készségét. Végül a digitális technológiák használatából eredő új kihívásokat is figyelembe veszi – ezek a dezinformáció és a gyűlöletbeszéd elleni védelemhez kapcsolódnak.

A korábbi évekhez hasonlóan, a társadalmi inkluzivitás területe magas kockázati besorolást kapott – elsősorban a helyi és közösségi média gyengeségei és függetlenségének hiánya, valamint a nemi reprezentáció kiegyensúlyozatlansága, egy működőképes médiaműveltségi stratégia hiánya, valamint a dezinformáció és a gyűlöletbeszéd elleni intézkedések elégtelensége miatt – az utóbbi két esetben figyelembe kell venni azt is, hogy a kormány maga is táplálja a dezinformáció és a gyűlöletbeszéd terjedését nyilvános állásfoglalásaival és üzeneteivel. Az egyetlen közepes kockázatú mutató a médiaműveltséget prezentáló index.

A kisebbségek reprezentációja a médiában (68% - magas kockázat)

Ez a mutató az etnikai és vallási kisebbségek reprezentációját vizsgálja a magyar médiában, valamint a fogyatékkal élők médiához való hozzáférést. Bár mindkét esetben történtek intézkedések, még mindig megfigyelhetők komolyabb hiányosságok, különösen a kisebbségi csoportok számára biztosított műsoridő mértéke tekintetében.

Az etnikai és vallási kisebbségek esetében a médiatörvény (2010. évi CLXXXV. törvény) 99. cikke kimondja, hogy minden Magyarországon elismert nemzetiség „jogosult kultúrájának és anyanyelvének ápolására, az anyanyelvén való rendszeres tájékoztatásra a közszolgálati médiaszolgáltatásban közzétett önálló műsorszámok közzététele útján”. Ennek megfelelően a közszolgálati médiában minden elismert etnikai kisebbségnek van saját műsora, de ezek hozzáférhetőségével vannak problémák (pl. a közszolgálati média bizonyos kisebbségi műsorai hétköznapi kora reggel kerülnek adásba). A Közszolgálati Kódex szövegében nyolcszor említi a kisebbségeket. Anélkül, hogy részletekbe menne, megemlíti a többségi és kisebbségi nézőpontok népszerűsítését, a kisebbségi és többségi igények kielégítését, valamint a

kisebbségi kultúra népszerűsítését (különösen akkor, ha azt a mainstream média nem fedné le). A feladatok és értékek leírása azonban meglehetősen általános.

A törvény által elismert kisebbségek mellett a zsidó közösségnek van még, alapvetően a kultúrának szentelt, műsora. A szakértők megemlítették, hogy a kisebbségi műsorok depolitizáltak, és nem foglalkoznak azokkal a releváns társadalmi kérdésekkel, amelyek fontosak lennének e közösségek számára (legyen szó társadalmi igazságtalanságokról, oktatásról, egészségügyi ellátáshoz való hozzáférésekről, stb.). A hírműsorok idegen nyelveken, például oroszul és angolul is elérhetőek. Bár a német egy elismert kisebbség Magyarországon, a német nyelvű hírek a magyar kormány érdekeire koncentrálnak, és nem foglalkoznak olyan témákkal, amelyek a német nyelvű kisebbségre fókuszálnának. Nincs hírműsor, amely elérhető lenne roma nyelv(ek)en, pedig ez nemcsak a közösség tájékoztatása miatt lenne fontos, hanem a roma kultúra relevanciájának erősítése érdekében.

A magántulajdonú műsorszolgáltatóknak nincsenek kifejezetten a kisebbségekhez szóló, társadalmi témájú műsorai. A *Dikh TV* és a *Dikh Rádió* a roma kisebbségnek szólnak, de tartalmuk túlnyomórészt a populáris zenére koncentrálnak. Csupán néhány kisebb online vagy nyomtatott kiadvány foglalkozik a kisebbségi csoportokat érintő társadalmi és politikai kérdésekkel, mint például a *Szombat* (zsidó) magazin vagy a *QRTV* és a *TV Baxtale* (roma) online média (lásd Bleyer-Simon et al., 2024). Az ország legnagyobb kisebbségi csoportjának, a romáknak a magyar kultúrában való reprezentációja igen szegényesnek és sztereotipizáltnak tekinthető (lásd többek között Messing & Bernáth, 2017).

Müllner (2022) egy megosztó *Telex* videóriport alapján mutatott rá, hogy a független médiában is létezik egyfajta strukturális elfogultság a roma közösséggel szembeni, amely leginkább a kiváltságos fehér középosztálybeli világnézet médiadominanciájából ered. Müllner elemzése az objektivitást hangsúlyozó újságírói doktrína kritikájaként is értelmezhető – hiszen az objektivitást, jelenleg gyakorolt formájában, erősen a többségi társadalom értékrendje alakítja. A roma közösség tagjai alulreprezentáltak a nagyobb szerkesztőségekben dolgozó újságírók között, és jelenleg hiányoznak azok a hatékony projektek, amelyek a szerkesztőségekbe való bekerüléshez szükséges készségeket biztosítanák számukra. A legtöbb roma újságíró az 1990-es és 2000-es években nemzetközi civil szervezetek támogatásával került a pályára (Fülöp, 2023).

A törvények által el nem ismert kisebbségek, például a bevándorlók és a menekültek esetében a tudósítások túlnyomórészt negatívak. Az NMHH kisebbségek reprezentációjáról szóló jelentésében a politikai és gazdasági bevándorlók is szerepelnek a vizsgált kisebbségek között – arányuk a közszolgálati média híreinek kisebbségekről szóló tudósításaiban 8,9 százalék (szemben a tavalyi 33,7 százalékkal) –, azonban a korábbi jelentések alapján feltételezhető, hogy e csoport ábrázolása elfogult (a kérdés nem az elfogultságra, csak a műsoridőre kérdez rá). E csoport tagjai által vagy számára készített műsorok nincsenek Magyarországon (NMHH, 2024d).

Ami a fogyatékkal élők médiához való hozzáféréseét illeti, a szükséges jogszabályok léteznek és eleget is tesznek nekik, de még mindig vannak problémák. A médiatörvény (2010. évi CLXXXV. törvény) 39. cikke kimondja, hogy az audiovizuális médiaszolgáltatóknak a hallássérültek számára hozzáférhető műsorszámokat kell biztosítaniuk, feliratozva vagy jelyelven. A helyzet hasonló a korábbi évekhez. Van jogi keret, de továbbra is vannak hiányosságok – mint azt a Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége (SINOSZ) és a Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége (MVGYOSZ) képviselőitől megtudtuk.

Az M1, M4 Sport, Duna, Duna World, TV2, RTL, ATV, Hír TV csatornákat 2021-től teljesen akadálymentessé kell tenni a siketek és nagyothallók számára (kivéve a reklámokat, a teleshoppingot és az előzeteseket). A médiaszabályozó hatóság korábbi vizsgálata szerint (NMHH, 2022) az értékelt műsorok átlagosan 86%-a volt elérhető a hallássérült nézők számára. A legmagasabb arányt a közszolgálati médiában és a hírcsatornákon regisztrálták, valamivel alacsonyabb arányt a kereskedelmi csatornákon. Az akadálymentesítés az esetek 99,4%-ában a feliratok biztosítását jelentette. E szolgáltatás minőségében azonban továbbra is vannak hiányosságok, amelyeket a jövőben orvosolni kell. Például a televíziós műsorok automatikus feliratozása nem mindig jó. Ezen kívül egyetlen paragrafus sem írja elő, hogy bizonyos műsorokat hozzáférhetővé kellene tenni azon hallássérült gyermekek számára is, akik még nem tudnak olvasni. Dr. Laczka Zsanett, a SINOSZ vezetője azt írta, hogy jelenleg minden gyermekműsor feliratozva van. A feliratok láthatóságát is javítani kellene az idősebbek számára, akik esetleg már nem látnak olyan jól.

2020-tól kezdődően a 2010. évi CLXXXV. törvény 39. cikke előírja, hogy a műsorokat 18:30 és 21:30 között a vakok és gyengénlátók számára is hozzáférhetővé kell tenni (audio-narrációs hangsávval). A Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége (MVGYOSZ, 2021) pár évvel ezelőtti felmérése még arra hívta fel a figyelmet, hogy a meglévő szolgáltatások több szempontból nem felelnek meg a felhasználói igényeknek: a válaszadók negyede nem vette igénybe a szolgáltatást, amelynek használatát nehézkesnek és bonyolultnak találták (gyakran csak segítséggel lehet elérni, a forródrót pedig nem megbízható), valamint panaszok érkeztek a hangnarráció minőségére (nem elég hangos, gyakran nem igazodik az eredeti hangsávhoz) és a szolgáltatás elérhetőségére is (pl. az ismétlések nem rendelkeztek narrációval). A szervezet jelenleg lobbizik, hogy az audio-narrációval ellátott műsorok sugárzási időszavját megnövelje, valamint, hogy a műsorok ismétlései is narrációval álljanak rendelkezésre. Velegi Dorottya, az MVGYOSZ megbízott szakmai vezetője 2024-2025-ben javulást vár, mivel az MVGYOSZ tárgyalásokat folytat a Hírközlési Érdekegyeztető Tanáccsal (HÉT) annak érdekében, hogy az audiovizuális szolgáltatók honlapjai és mobilalkalmazásai is akadálymentessé váljanak. Megemlítette azt is, hogy az MVGYOSZ narrációs aloldalán (narracio.mvgyosz.hu) gyűjti a vakok és gyengénlátók számára elérhető tv-műsorokról, színházi előadásokról, filmvetítésekről szóló információkat – hírlevele „Narrálva ajánljuk” szekciójában rendszeresen értesíti róla a közösséget.

A közösségi média (rádió) és a helyi/regionális közösségek médiához való hozzáférése (79% - magas kockázat)

A független helyi és közösségi médiumok alacsony száma miatt a mutató magas kockázati besorolást kap. A helyi médiaszolgáltatások legkritikusabb szegmense a helyi analóg rádiós piac. A médiahatóság szerint 385 kábeles és 37 földfelszíni helyi televízió működik az országban (NMHH, 2023c), ami a 3100 településhez képest alacsony szám, de a gyakorlatban azt jelenti, hogy a legkisebb települések kivételével mindenhol elérhető a helyi televízió.

A médiahatóság (vitatott minőségű) nyilvántartásában 100 helyi rádióállomás és 6 körzeti rádióállomás szerepel. A kerületi rádiók mindegyike budapesti, közülük kettőt (*Rádió 1*, *Hír FM*) ugyanaz a rádióhálózat üzemeltet. A helyi rádiók közül 61 hálózathoz kötődik, azaz csak 39 független helyi rádióállomás létezik. Ahogy a Helyi média a demokráciáért (LM4D) projektben (Verza et al., 2024) leírtuk, a helyi médiapiacokon összességében nagyon kevés olyan független, azaz nem önkormányzati és nem hálózatba tartozó, szolgáltatás és sajtótermék van, amely nem egy nagyobb médiavállalat terméke. Ez a tartalomkínálat sokszínűsége szempontjából pozitív lehet ugyan, mivel fenntarthatóbb gazdasági alapot biztosít a helyi médiának, a sokszínű és pártatlan helyi tudósítás szempontjából azonban rendkívül problematikus. A helyi

tartalomgyártásban részt vevő médiumok túlnyomó többsége a kormány ellenőrzése alatt áll (lásd még Mérték, 2023c&d).

Nagyon kevés független helyi rádió és helyi független online média (a legutóbbi számítások szerint 11) van az országban. Ezek kicsik; jellemzően egy-két újságíró dolgozik ezekben a kis szerkesztőségekben. E független helyi médiumok közül néhányan összefogtak a *Szabad Hírek* projektben, hogy közös platformon keresztül érhék el a helyi hírek iránt érdeklődő közönséget. Ezen kívül egyes budapesti székhelyű kiadványok, mint az *Átlátszó*, a *Magyar Narancs* és a *Szabad Európa* szintén együttműködnek helyi újságírókkal (gyakran azokkal, akik a korábban említett médiumoknak dolgoznak), és külön rovatot tartanak fenn a helyi fejlemények követésére.

A nagy helyi újságok a kormány által ellenőrzött KESMA hálózathoz tartoznak. A nyomtatott sajtó pénzügyi helyzete egyáltalán nem jó, tekintve, hogy fő bevételi forrásuk még mindig a nyomtatott kiadvány, a példányszámuk pedig folyamatosan csökken. Ugyanakkor az országos vagy budapesti médiához képest olvasók száma még mindig magasnak számít, mivel a lakosság idősebb tagjai továbbra is a jól ismert régi márkákra támaszkodnak, ha tájékozódni szeretnének (lásd Keller-Alánt, 2021). A helyi rádiók általában nem készítenek saját híreket, hanem az MTVA által gyártott hírblokkokat közlik újra (amelyekről köztudott, hogy elfogultak és a kormányzat által befolyásoltak), mint arra a Mérték fent említett jelentésében rámutatott (Mérték, 2023b). A KESMA tulajdonában lévő helyi médiában tapasztalható elfogultságról sokan beszámolnak, mivel gyakran ugyanaz a kormánypárti tartalom egyszerre több helyi médiumban is megjelenik. 2019-ben, miután a Fidesz számos településen megnyerte az önkormányzati választásokat, a helyi médiumok ugyanazt az üzenetet tették közzé a Facebookon: „Rekordrészvétel mellett rekordgyőzelmet arattunk!!!” (KD, 2019). A következő önkormányzati választásra 2024-ben kerül sor.

Létezik egy állami támogatási rendszer. A Médiatanács Támogatási Programja pályázati rendszerben támogatja a helyi és regionális televíziókat és rádiókat, hogy fedezze rezsiköltségeiket, technikai fejlesztéseiket vagy a rádió- és televízióműsorok költségeit. A pénzek elosztására vonatkozó kritériumokról azonban nincs információ.

A közszolgálati média alapszabálya megemlíti, hogy a közszolgálati média egyik célja a helyi és regionális érdekű tartalmak biztosítása (Közszolgálati Kódex, 2016: 23). A 2010 utáni években azonban a közszolgálati média valamennyi regionális stúdióját bezárták. Azóta a helyi tv-állomásokkal együttműködve dolgozza fel a lokális híreket. Ezeket a televíziókat azonban a helyi önkormányzatok működtetik, így politikai befolyás alatt állnak. Miután a 2019-es helyhatósági választások után néhány önkormányzatot az ellenzék nyert meg, a közszolgálati média úgy döntött, hogy megszünteti az együttműködést az említett önkormányzatok helyi csatornáival (Klubrádió, 2019; Doros et al., 2019).

A közösségi rádiózás esetében is felmerülnek aggályok. Bár a médiatörvény szabályozza a közösségi médiaszolgáltatásokat (pl. a 2010. évi CLXXXV. törvény 4. fejezete), a gyakorlatban a médiaszolgáltatások ezen kategóriája elvesztette eredeti funkcióit. Mivel a közösségi médiaszolgáltatók mentesülnek a médiaszolgáltatási díj megfizetése alól, a politikailag támogatott közéleti rádióhálózatok és az egyházi rádiók közösségi rádióként kezdtek el frekvenciára pályázni. A Mérték Mediaelemző Műhely a 2018 januárja és 2021 áprilisa közötti rádiós pályázatokat elemezve megállapította, hogy a nyertesek, mind a közösségi, mind a kereskedelmi frekvenciák esetében, a legtöbbször kormánypárti pályázók voltak (Mérték, 2021c). Az egyik utolsó független közösségi adó, a budapesti székhelyű *Tilos Rádió* még mindig működik.

A nemek közötti egyenlőség a médiában (68% - magas kockázat)

A közszolgálati média etikai kódexe nem tesz említést a nemek közötti egyenlőségről. Végh Veronika Olívia szerkesztő és kutató az MPM 2024 számára adott interjúban hozzátette, hogy más magyarországi önszabályozó kódexekben sem esik szó a nemek közötti egyenlőségről. A 2023-as év végén a közszolgálati média igazgatósági tagjainak 23%-a, a közszolgálati média vezetőinek 50%-a volt nő. A magánmédiában hasonló volt az arány: A magántévécsatornák igazgatósági tagjainak 33%-a és vezetőinek 50%-a, valamint a vezető hírmédiumok főszerkesztőinek 25%-a nő. Hat évvel ezelőtt Bátorfy (2018) és szerzőtársai a hírekre és közéleti ügyekre összpontosító szerkesztőségek értékelése alapján megállapították, hogy újságíróik kevesebb mint 30%-a volt nő. Azóta nem készült más kutatás a témában. A női újságírók számára elérhető témák is korlátozottak voltak: gyakran elvárták tőlük, hogy olyan témákról tudósítsanak, mint a család, az oktatás, az egészségügy, a kultúra, és ritkán írhattak olyan „férfias” témákról, mint a gazdaság vagy a politika. Az elmúlt években azonban ezen a téren javulás következett be – mind a témaválasztás, mind a nők vezetői pozícióba való bekerülési esélyei terén (lásd Végh, 2022).

A magyar szabályozó hatóság legutóbbi, a média társadalmi sokszínűségéről szóló jelentése szerint a televíziós hírműsorokban megjelenő személyek 24,4 százalékát teszik ki a nők (a közszolgálati média esetében csak 21,2 százalékát), ami komoly alulreprezentáltságot jelent (NMHH, 2024d). Az MPM 2024 számára adott interjúban Végh Veronika Olívia, akinek kutatásai középpontjában a nők jelenlétének bemutatása áll a magyar médiában, szintén hangsúlyozta a nők alulreprezentáltságának tényét, hozzátéve, hogy a nők megjelentetése sok esetben sztereotipikus is. A Globsec „Női hangok a médiában” című tanulmánya a szlovákiai, csehországi, lengyelországi és magyarországi hírmédia empirikus vizsgálata révén arra jutott, hogy a magyar médiában volt a legalacsonyabb a nők által írt cikkek aránya (25 százalék) – a kormánypárti és a független média között nem volt jelentős különbség (Shevchuk et al., 2022). Nincs kutatás a médiában idézett szerzők arányáról, a női információforrásokról vagy a politikai programok női résztvevőiről. A Ringier Magyarország kiadó 2023 márciusában csatlakozott svájci anyavállalatának, a Ringier AG-nak az Equal Voice nevű kezdeményezéséhez. Ennek keretében a Ringier lapjaiban férfiak és nők szöveges, képi és videós említéseit mérik (mind minőségi és mennyiségi szempontból) az ETH Zürich által kifejlesztett módszertan alapján (Brandfetch, 2023). Végh Veronika Olívia a szakértői interjúban hozzátette, hogy a Ringier Magyarországnak belső használatra kiterjedt női szakértői listája van, amelyet az újságírók felhasználnak, amikor forrást keresnek cikkeikhez.

Médiaműveltség (60% - közepes kockázat)

A tavalyi évhez hasonlóan hangsúlyoznunk kell, hogy bár vannak médiaműveltséggel kapcsolatos intézkedések az országban, ezek nem alkotnak átfogó stratégiát, a médiaműveltség iskolai tantervbe való beillesztése komoly hiányosságokat mutat (pl. az alacsony az óraszám, nem feltétlenül felel meg a jelenlegi digitális környezet követelményeinek, korlátozottak a lefedett témakörök, nem minden iskolában tanítják), hiányoznak a jól képzett tanárok, az e területen működő civil szervezetek alulfinanszírozottak, és a médiaműveltséggel kapcsolatos projektek nem érik el a társadalom legsebezhetőbb rétegeit. A helyzetet súlyosbítja, hogy a közszolgálati médiát – amelyet egy jól működő médiakörnyezetben a társadalom információs manipulációval szembeni ellenálló képességének egyik legfontosabb előfeltételének tekintenek – széles körben a dezinformáció/álhírek forrásának tekintik (lásd például Urbán et al., 2023). A kockázati szint javulása (tavalyhoz képest) nagyrészt az Eurostat legfrissebb adatainak köszönhető, amelyek a lakosság alap- vagy annál magasabb szintű információs és adatismeretekkel rendelkező tagjainak arányát 89 százalékra becsülték, ami azt jelenti, hogy e számítás szerint Magyarország az idei évben jóval az uniós átlag felett van (Eurostat, 2024) – ez az alindikátor latványosan lejjebb vitte a kockázat százalékban mért

szintjét. A helyzetet árnyalja, hogy a 2023-as Európai Médiaműveltségi Index (European Media Literacy Index 2023) Magyarországot a harmadik klaszterbe sorolja (azaz csak Ciprus, Görögország, Románia és Bulgária ér el alacsonyabb pontszámot, ha az uniós országokat nézzük) (OSIS, 2023). A médiaszabályozó 2023-2026-os stratégiája prioritásként említi a médiaműveltséget, de csak homályos leírást ad a tevékenységekről és célokról (NMHH, é.n.).

A 2012-es Nemzeti Alaptanterv (NAT) szerint a médiaműveltség oktatásának kimondott célja, hogy „a tanulók a mediatisált, globális nyilvánosság felelős résztvevőivé váljanak: értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét.” Illetve „[a] médiatudatosságra nevelés az értelmező, kritikai beállítódás kialakítása és tevékenység-központúsága révén felkészít a demokrácia részvételi kultúrájára és a médiumoktól is befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékelvű megszervezésére, tudatos alakítására.” Bár sajtóhírek szerint a médiaműveltséget a kormányzat ki akarta venni a tantervből, a 2020-as új NAT-ban továbbra is szerepel a médiaműveltség. A 2010-es médiatörvény (83. cikk) kötelezi a Médiatanácsot a médiaműveltség fejlesztésére. 2014-ben elindította a Bűvösvölgy nevű médiaműveltségi oktatási központot. A Bűvösvölgy három helyszínen működik: Budapesten, Debrecenben és Sopronban. A Médiatanács legalább egy nagyszabású nemzetközi konferenciának is otthont adott (Decoding Messages - Best Practices in Media Literacy Education), amelyen számos nemzetközi szakértő vett részt.

Van néhány, főként külföldről finanszírozott civil tevékenység is a médiatudatosság terén. Az Európai Bizottság által támogatott Magyar Digitális Média Obszervatórium (HDMO) kiemelt területei között szerepel a médiaműveltség. 2023-ban tantervet és egy gyermekeknek szóló oldalt (Detekto.hu) indított, amely segít felismerni az álhíreket. Az oldal magyarázó videókat és interaktív feladatokat tartalmaz (HDMO, 2023a). Az Idea Alapítvány és a Telex független hírszerkesztőség Telex Akadémiája 2023-ban indult (Telex, 2023).

Az erőfeszítések ellenére az összkép nem jó. Nagy (2017) megállapította, hogy a médiaoktatásban részt vevő tanárok korlátozott ismeretekkel rendelkeznek a médiaiparról, és a kutatás készítésének idején (hét évvel ezelőtt) a tanárok még mindig alábecsülték az online média hatását és elérését. Az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala (OCFR) 2016-os jelentése a magyarországi médiaoktatásról alkotmányossági aggályokat vetett fel, mivel a meglévő médiaműveltségi intézkedések nem biztosítottak elegendő intézkedést a gyermekek védelmére. A szöveg szerint az ország médiaműveltségi stratégiáját nem megfelelően hajtották végre, és az intézkedések nincsenek összhangban a kitűzött célokkal. Az ombudsman azzal is érvelt, hogy bizonyíték van arra, hogy sem a szülők, sem a gyermekek nem értik kellőképpen az online környezet jelentette veszélyeket.

A szöveg azt is megemlíti, hogy a médiaműveltséget más tantárgyak, például etika, hittan, alapvető társadalmi ismeretek, művészetek és vizuális kultúra részeként tanították, és nem volt elég, a médiatudatosság terén képzett tanár az országban. Az oktatási intézmények technológiai infrastruktúrája elavult volt, a legtöbb vidéki iskolának korlátozott volt az internet-hozzáférése. Az iskolákban használt számítógépek a legalapvetőbb rendszerkövetelményekkel rendelkeznek, sok tankönyvet és segédanyagot is frissíteni kellene vagy átdolgozni. A legfrissebb szakértői interjúnkából kiderült, hogy a problémák továbbra is fennállnak. Lannert és Hartai (2021) ráadásul úgy látta, hogy a médiaműveltségi tanterv megléte ellenére a mintában szereplő iskolák felében a 2018/2019-es tanévben nem volt médiaoktatás. Az iskolák negyedében a médiaműveltséget egy másik tantárgyba integrálták, és csak az esetek 10%-ában volt önálló tantárgy a médiaműveltség. A konzervatív Fiatalok a Nemzetért Alapítvány 2023-as felmérése szerint a megkérdezett fiatalok többsége úgy véli, hogy nincs elegendő médiaműveltség-oktatás az iskolákban (66 százalék szerint nem elég, 16 százalék szerint elég, 18 százalék nem tudja) (Fiatalok a Nemzetért Alapítvány, 2023). A hírműveltséget gyakran elhanyagolják a médiaműveltséggel kapcsolatos

tevékenységek során.

A médiaműveltséggel kapcsolatos tanárképzés elérhető, de nem vonzó a célközönség számára. Az egyetemi szintű képzés elvégzése 5 évet vesz igénybe, míg a médiaismeretnek a nemzeti tantervből való esetleges törléséről szóló korábbi pletykák sok leendő jelentkezőt elriasztanak. A marginalizált közösségek számára nincsenek megfelelő intézkedések. A magyarországi médiaműveltségi intézkedésekről szóló tanulmányukban Lannert és Hartai (2021) azt írják, hogy azok a tanárok, akik kiszolgáltatott csoportokkal dolgoznak, átlagosan rosszabb technológiai készségekkel rendelkeznek, és kevésbé ismerik a legújabb módszereket és megközelítéseket, mint általánosságban a tanárok.

A dezinformáció és a gyűlöletbeszéd elleni védelem (90% - magas kockázat)

A dezinformációt gyakran a kormány vagy a kormánypárti hírmédia osztja meg, erősíti fel, vagy éppen onnan származik. Az elmúlt években orosz eredetű álhíreket osztottak meg magyar blogokon, hírportálokon, televíziókon, sőt a közszolgálati médiában is (Bayer, 2022; Zöldi, 2022, Kapronczay, 2022, Szabó, 2022, Német, 2022, Urbán et al., 2023, Bleyer-Simon, 2023). Ugyanakkor az oltásokkal kapcsolatos dezinformáció marginális kérdéssé vált (Political Capital, 2023).

2023-ban a „dezinformáció” jogi kategóriaként is megjelent a magyar jogrendszerben. A korábban említett szuverenitásvédelmi törvény a Szuverenitásvédelmi Hivatal feladatai között határozza meg többek között az információs manipuláció és dezinformációs tevékenységek felderítését, amennyiben azok sérthetik vagy veszélyeztethetik Magyarország szuverenitását. Ez a hatáskör elvileg lehetővé teszi a külföldi, azaz orosz és kínai dezinformáció terjesztése elleni fellépést is, de sem a jogalkotói szándék, sem a hivatal vezetőjének koncepciója nem erre irányul (lásd HírTV, 2024). A törvény alkalmazásáról még nincsenek tapasztalatok, de a magyar jogvédők (Helsinki, 2023) és újságírók (Lakmusz, 2023), valamint a Velencei Bizottság szerint a törvény komoly veszélyt jelent a kormánykritikus hangokra. A múltban a kormányhoz közel álló médiumok és agytrösztök rendszeresen dezinformációs forrásként azonosították a független médiát, sőt még egyes mainstream külföldi kiadványokat is, mint például a *Washington Post* (lásd Bleyer-Simon, 2021).

A magyar médiahatóság, az NMHH rendelkezik néhány olyan projekttel, amelyek célja a dezinformáció elleni küzdelem, de ezek nem gyakorolnak jelentős hatást, mivel ez egy politikailag irányított szervezet. Ugyanakkor vannak tényellenőrző szervezetek, médiaműveltséggel kapcsolatos tevékenységek és civil projektek, amelyek célja az információmanipuláció káros hatásainak ellensúlyozása – még ha finanszírozásuk korlátozott is. Az ország első dedikált, független tényellenőrző oldala, a *Lakmusz* 2022-ben indult el az EDMO (Európai Digitális Média Observatórium) és az Európai Bizottság támogatásával, az Agence France Presse (AFP) francia hírügynökség szakértelmére támaszkodva. A *Lakmusz* a European Fact-Checking Standards Network (EFCSN) ellenőrzött tagjává vált (HDMO, 2023b). Az AFP magyar nyelvű tényellenőrző oldala, a *Ténykérdés* 2021 óta elérhető. A magyar közszolgálati média is elindította saját tényellenőrző szolgáltatását (Hirado.hu, 2022), amely azonban az objektív tényellenőrzés helyett politikailag motivált kommentárokat jelentet meg (Diószegi-Horváth, 2022). A hírmédiában megjelenő dezinformáció mellett a kormánypárti szereplők a közösségi médiában is egyre aktívabbak, például a Megafon influencer csoporton keresztül. A Political Capital feltárta, hogy a közösségi médiában egyre nagyobb mértékű a hamis fiókok tevékenysége (Ember, 2023).

A gyűlöletbeszéd esetében van jogi keret Magyarországon, de még mindig akadnak hiányosságok – részben azért, mert a jogi keret nem fektet elég nagy hangsúlyt a kiszolgáltatott csoportok védelmére, miközben kifejezetten említi a többség védelmét. Ráadásul a gyűlöletbeszédnek az 1990-es évek óta nincs

egyértelmű gyakorlata. Ez inkább ahhoz vezetett, hogy ilyen esetekben nem születik ítélet, mert a rendőrség vagy az ügyészség nem engedi bíróság elé vinni az ügyeket. A rendelkezésre álló kevés ítélet pedig nem egyértelmű, vagy ellentmondásos.

A gyűlöletbeszéddel a büntető törvénykönyv 332. cikke foglalkozik (2012. évi C. törvény). A szöveget 2016 októberében módosították, összhangban a rasszizmus elleni küzdelemről szóló uniós tanácsi kerethatározattal, és a rendelkezést kiterjesztették a „gyűlöltre uszítás” mellett az „erőszakra uszítás”-ra is, valamint védelmet biztosítottak azokban az esetekben, amikor a védett csoportok egyes tagjai a célpontok. A Polgári Törvénykönyv (2013. évi V. törvény) 2:54. § (5) bekezdése kimondja: „A közösség bármely tagja jogosult a személyisége lényeges vonásának minősülő, a magyar nemzethez, illetve valamely nemzeti, etnikai, faji vagy vallási közösséghez tartozásával összefüggésben a közösséget nagy nyilvánosság előtt súlyosan sértő vagy kifejezésmódjában indokolatlanul bántó jogsérelem esetén a jogsértés megtörténtétől számított harmincnapos jogvesztő határidőn belül személyiségi jogát érvényesíteni.[...]”

A gyűlöletbeszéddel kapcsolatos hivatalos statisztikák pontatlannak tekinthetők, és valószínűleg alulreprezentálják a problémát (Political Capital, 2024). Az Európa Tanács Rasszizmus és Intolerancia Elleni Európai Bizottsága (ECRI) legutóbbi értékelésében rámutatott az LBMTQI és roma emberek gyűlöletbeszéddel szembeni védelmével kapcsolatos hiányosságokra (ECRI, 2022). A gyűlöletbeszéddel kapcsolatos keretrendszer értékelésében az Article 19 (2018) civil szervezet a következőket írja: „A védett tulajdonságok Polgári Törvénykönyvben szereplő listája kimerítő, és tartalmazza a magyar nemzetet, a nemzeti, etnikai, faji és vallási csoportokat. Más csoportok – például az LBMTQI személyek vagy a fogyatékosokkal élők – nem részesülnek védelemben.” A keresetindítás 30 napos törvényi határidejét is rendkívül rövidnek tartja a szervezet. A jelentés azt is megállapítja, hogy „alig néhány bejelentett incidenst tekintenek a büntető törvénykönyv 332. szakaszában foglalt büntetőjogi rendelkezés hatálya alá tartozónak”. Az országos rendőrfőkapitány 30/2019 (VII. 18.) ORFK utasítása – a gyűlöletbűncselekmények kezelésével összefüggő rendőrségi feladatok végrehajtásáról – ugyan széles körben örvend elismertségnek, de a gyakorlatban nem hatékony irányelv. A bűnüldöző szervek általában arra a következtetésre jutnak, hogy a kirekesztő magatartás vagy kijelentés nem minősült erőszakos cselekményre való felbűjtésnek, és nem teremtett közvetlen veszélyt, így a büntetőeljárást általában a nyomozati szakaszban megszüntetik, vagy az ügyészség ejti a vádat (mondta el megkeresésünkre Hunyadi Bulcsú és Szontagh Veronika, a Political Capital két szakértője). A Médiatanács közigazgatási szankciókat szabhat ki abban az esetben, ha a médiumok gyűlöletbeszédnek minősülő tartalmakat tesznek közzé – de ritkán jár el ezek alapján. A kormány számos kommunikációs kampányát a bevándorlókkal szembeni idegengyűlölő narratívák jellemzik, míg a pedofil bűnelkövetőkkel szembeni szigorúbb fellépésről, valamint a gyermekek védelme érdekében egyes törvények módosításáról szóló 2021. évi LXXIX. törvény elfogadása hozzájárult a homofób narratívák terjedéséhez, többek között azzal, hogy összemosta a homoszexualitást a pedofíliával. A kormánybarát médiumok és a közszolgálati média gyakran felerősítik ezeket az üzeneteket. A törvény azt is előírja, hogy a szexuális tartalmú vagy homoszexualitást népszerűsíteni látszó nyomtatott könyveket, beleértve a klasszikus irodalmi műveket is, lezárt műanyag fóliában kell a könyvesboltokban elhelyezni. 2023 novemberében a 18 év alatti látogatókat kitiltották a World Press Photo kiállításról, mivel öt fénykép egy idős LBMTQI emberekből álló közösség életét ábrázolta, ami a törvénybe ütközőnek minősült (Spike, 2023).

Digitális fókusz

A helyi média és a kisebbségi média szabadabb online, mint más médiaágazatokban, de a független médiumok száma itt is csekély. A nők reprezentációja az online médiában hasonló hiányosságokat mutat, mint a média egészében, a női vezetők aránya alacsony, a nők ábrázolása a médiában gyakran sztereotipikus. Az alapszintű vagy annál magasabb szintű egyéni információs és adatismerettel rendelkező lakosság aránya a becslések szerint jelenleg 89 százalék, és ezzel jóval az uniós átlag felett van, a médiaműveltséggel kapcsolatos tevékenységeket azonban továbbra is elégtelennek tartják a szakértők, míg a dezinformáció továbbra is problémákat okoz online és offline. A dezinformáció egyik fő forrása a kormány, az általa befolyásolt médián és a lojális médiamunkásokon keresztül.

4. Következtetések

Az MPM2024 elemzés elkészítésekor rengeteg olyan problémát tapasztaltunk, amelyet már az elmúlt években is kiemeltünk. A médiára vonatkozó törvények szövege egyre kétértelműbb, az információhoz való hozzáférés egyre nehezebb, miközben a médiapiacot torzítja a kormányhoz közel álló befektetők tulajdonlása és az állami hirdetések tisztességtelen elosztása révén történő médiafoglalás. A helyi média különösen sebezhető. Az úgynevezett szuverenitásvédelmi törvény (2023. évi LXXXVIII. törvény) elfogadásával a szakértők arra számítanak, hogy a független szerkesztőségekre még nagyobb nyomás fog nehezedni – mivel a törvény arra is használható, hogy a független médiumokat büntessék a külföldi támogatások használata miatt – miközben ezek a támogatások sokuk számára fontos bevételi forrást jelentenek.

Az MPM2024-ben a tavalyi évhez hasonlóan három terület kapott magas kockázati besorolást: A piac sokszínűsége, a politikai függetlenség és a társadalmi inkluzivitás. Az alapvető védelem közepes kockázati besorolást kapott. A magyar jog részévé váló európai médiaszabadságról szóló törvény (EMFA) számos, a magyar médiaszférát is érintő kérdéssel foglalkozik, többek között a közszolgálati média függetlenségének hiányával, az átláthatatlan állami támogatásként használt állami hirdetésekkel, a magas piaci koncentrációval vagy az újságírók megfigyelésével. Ezért arra kérjük a magyar kormányt, hogy a médiával kapcsolatos intézkedéseit a jövőben e rendelet szellemében tegye meg. Bár 2023-ban nagyon kevés olyan dolog történt, amely befolyásolta volna a pontszámokat, az újságírást újabb veszélyek fenyegették a független szerkesztőségeket ért nagyszámú DDoS-támadás formájában (IPI, 2023), illetve az önszabályozó testületek tovább gyengülhetnek, miután több kormánypárti médium úgy döntött, hogy megszűnteti tagságát a Magyar Lapkiadók Egyesületében (MLE).

Az alábbi területspecifikus ajánlásokat fogalmazzuk meg a kulcsfontosságú uniós és magyarországi szereplők számára (amelyek közül többet már tavaly is megfogalmaztunk):

Alapvető védelem

- A Velencei Bizottság ajánlásával összhangban meg kell szüntetni a Szuverenitásvédelmi Hivatalt. Az újságírók és a civil társadalmi szervezetek véleménynyilvánítási szabadságának esetleges korlátait minden esetben olyan törvényeknek kell szabályozniuk, amelyek a lehető legvilágosabbak és egyértelműek, valamint a lehető legszigorúbban igazodnak a valódi alkotmányos szükségletekhez.
- A kormánynak alaposan meg kell reformálnia a magyar médiaszabályozást, figyelembe véve a nemzetközi szervezetek részéről érkező kritikákat. A legfontosabb elvárásokat a Velencei Bizottság 2015-ös értékelése és ajánlásai tartalmazzák, amelyekre a magyar kormány és az Országgyűlés egyáltalán nem reagált. A kormánynak is követnie kellene az EMFA-t és az azt kísérő bizottsági ajánlásokat.
- A médiahatóság függetlenségének biztosítása érdekében olyan szabályozási megoldásra van szükség, amely megakadályozza, hogy a Médiatanács tagjait kizárólag a kormánypárt válassza meg. Javasoljuk továbbá, hogy az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége (FRA) folyamatosan ellenőrizze a magyar médiahatóság gyakorlatát az elfogult döntések feltárása érdekében.
- A közérdekű információk átadásának megtagadását szigorú feltételekhez kell kötni. Meg kell fordítani az egyre korlátozóbb szabályozás irányába mutató tendenciát; a vonatkozó jogszabályoknak meg kell

erősíteniük a nyilvánosság és a hírközlő eszközök hozzáférését.

- Kérjük a hírmédiát, hogy dolgozzon a szakmai önszabályozás és a szakmai szolidaritási szervezetek megerősítésén.

Piaci pluralizmus

- Javasoljuk, hogy a nemzeti szabályozó szervek kapjanak nagyobb és egyértelműen meghatározott hatáskört a szektorokon átívelő tulajdonosi koncentráció ellenőrzésére.
- Az EU-nak vagy az államnak tisztességes és átlátható módon kellene támogatnia a független médiát pályázatokkal és egyéb forrásokkal – figyelembe véve azt is, hogy Magyarországon nem létezik alapfinanszírozás a független média számára, ami nem helyettesíthető projektalapú finanszírozással.
- A versenyellenes magatartással kapcsolatos uniós szabályoknak figyelembe kell venniük a KESMA és más, a kormányhoz kötődő domináns médiatulajdonosok piactorzító hatásait.
- A kormánynak támogatnia kell a sajtót és a Repropresst az online platformoktól való kompenzáció megszerzésére irányuló erőfeszítéseiben. Ezen kívül a kormánynak konstruktívabbnak kell lennie a globális technológiai vállalatok megadóztatására vonatkozó nemzetközi intézkedésekre irányuló munkában is.

Politikai függetlenség

- Az Európai Bizottságnak döntést kell hoznia a 2019-ben indított, tiltott állami támogatással kapcsolatos ügyben, amelynek célja, hogy a tényleges piaci helyzetet és gyakorlatot figyelembe véve kimondja, hogy a magyarországi diszkriminatív állami hirdetési gyakorlat sérti az európai jogot.
- A hatóságoknak az állami reklámköltségeket az állami támogatási szabályok alapján kell értékelniük. A magyar médiarendszer normális működése és pluralitása érdekében elengedhetetlen, hogy az állami hirdetések mértéke és piaci súlya jelentősen csökkenjen. Emellett az állami hirdetésekkel való visszaélések megelőzése érdekében a kedvezményezett médiumok mellett egy felügyeleti szervnek is működnie kell. Ez ellenőrizné a pénzek felhasználását, és gondoskodna arról, hogy idővel ne az állami pénzek felajánlása tegye ki egy-egy hírcsatorna bevételeinek domináns részét. Az állami reklámok elosztásánál figyelembe kellene venni az egyes médiumok közönségarányát és az általuk elért közönség sajátosságait. Minden esetben megfelelően indokolni kell egyes médiumok bevonását vagy kizárását az állami kampányokból. A közbeszerzés önmagában nem oldja meg az állami reklámok átláthatóságának problémáját.
- A közösségi médiában történő politikai és társadalmi hirdetéseket világos és átlátható módon kell szabályozni.
- Kérjük a kormányt, a minisztériumokat és más állami szerveket, hogy tartsák tiszteletben a szerkesztőségeket, köztük a közszolgálati média, szerkesztői függetlenségét, és tartózkodjanak a

tartalomgyártásba való beavatkozástól.

- Javasoljuk a közszolgálati média intézményrendszerének reformját, amely valódi garanciákat nyújt a politikai függetlenségre. A jelenlegi intézményrendszer erre egyáltalán nem alkalmas, és ennek (kisebbségnagyobb mértékű) megváltoztatása sem lenne hatékony. A közszolgálati média intézményrendszerét teljesen új alapokra kell helyezni, kezdve a jelenlegi intézményrendszer eltörlésével.
- Az EU-nak következetesen alkalmaznia kell az állami támogatásokra vonatkozó jogot, mind a közszolgálati média finanszírozása, mind az állami hirdetések elosztása tekintetében.

Társadalmi inkluzivitás

- A rendőrségnek, az ügyészségnek és a bíróságoknak következetesen fel kell lépniük a gyűlöletbeszéddel szemben, még akkor is, ha annak forrása a kormányzati kommunikáció.
- A kormánynak le kell állnia a dezinformáció előállításával és finanszírozásával – még akkor is, ha annak terjesztése rövid távú politikai céljait segíti elő. Ez különösen fontos a választási kampányokban.
- A hírmédiának dolgoznia kell a társadalom kiszolgáltatott és alulreprezentált csoportjainak, köztük a nőknek és a kisebbségeknek a megerősítésén.
- A felsőoktatás, a civil társadalom és elsősorban az oktatáspolitikai szereplőknek elő kellene mozdítaniuk a minőségi újságíró-oktatást (beleértve az újságíró-képzést mint önálló mesterképzést) és médiaműveltségi képzést (beleértve a hírműveltség beépítését a tantervbe), valamint hozzá kellene járulniuk a meglévő médiaműveltségi tevékenységek minőségének és hatókörének javításához (valamint elősegíteni az újságírók és szerkesztőségek ilyen programokban való részvételét).

5. Hivatkozások, felhasznált irodalom

Az MPM2024 adatgyűjtés során megkérdezett szakértők

- Laczka Zsanett, a Siketek és Nagyothallók Országos Szövetségének (SINOSZ) szakmai vezetője.
- Velegi Dorottya, Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének (MVGYOSZ) szakmai vezetője
- Fülöp Zsófia, a Lakmusz.hu újságírója
- Nagy Krisztina, jogász, a Budapesti Műszaki Egyetem adjunktusa, az IDEA Alapítvány alapítója.
- Végh Veronika Olívia, szerkesztő, doktorandusz, Eötvös Loránd Tudományegyetem
- Müllner András, habil. egyetemi docens, Művészetelméleti és Médiatudományi Intézet, Eötvös Loránd Tudományegyetem
- Hunyadi Bulcsú, szakmai vezető, radikalizmus és extrémizmus programvezető, Political Capital Intézet
- Szontagh Veronika, a Political Capital Intézet elemzője.
- Szabó Attila, jogász, jogsegélyszolgálat-koordinátor, Társaság a Szabadságjogokért
- Havas Katalin, főtítkár, Repropress Magyar Lapkiadók Reprográfiai és Szomszédos Jogi Egyesülete
- Kovács Tibor, a Magyar Lapkiadók Egyesületének (MLE) elnöke
- Hivatal Péter, Repropress Magyar Lapkiadók Reprográfiai és Szomszédos Jogi Egyesületének elnöke
- A média képviselői, akikkel beszélni tudunk: Szalay Dániel, a Media1.hu alapító főszerkesztője, Ambrus Vilmos, a Magyar Narancs online szerkesztője, Kardos Gábor, a Magyar Jeti Zrt. vezérigazgatója, Pusztay András, a Telex vezérigazgatója.

A magyar fordítást lektorálta: Takács Anna.

Szabályozás, policy és bírósági ítéletek

2010. évi CIV. Törvény a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól.
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1000104.tv>

2010. évi CLXXXV. törvény a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról.
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1000185.tv>

Magyarország Alaptörvénye. <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100425.atv>

2020. évi XII. Törvény a koronavírus elleni védekezésről.
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a2000012.tv>

2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről. <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1200100.tv>

2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről. <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1300005.tv>

2021. évi LXXIX. Törvény a pedofil bűnelkövetőkkel szembeni szigorúbb fellépésről, valamint a gyermekek védelme érdekében egyes törvények módosításáról.
<https://mkogy.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A2100079.TV>

2011. évi CLXXXIX. Törvény Magyarország helyi önkormányzatairól.
<https://mkogy.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100189.TV>

2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól. <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100179.tv>

2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról.
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100112.tv>

2003. évi XXIV. Törvény a közpénzek felhasználásával, a köztulajdon használatának nyilvánosságával, átláthatóbbá tételével és ellenőrzésének bővítésével összefüggő egyes törvények módosításáról.
<https://mkogy.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0300024.TV>

2013. évi XXXVI. Törvény a választási eljárásról. <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1300036.tv>

Közszolgálati Kódex. A magyar nemzeti közszolgálati médiaszolgáltatás alapdokumentuma.
https://nmhh.hu/dokumentum/169246/kozszojalati_kodex_2016_januar_1_tol.pdf

Nemzeti Alaptanterv - NAT (2012). https://pszheves.hu/wp-content/uploads/2013/08/nat_20121.pdf

Nemzeti Alaptanterv - NAT (2020). In Magyar Közlöny. <https://magyarkozlony.hu/dokumentumok/3288b6548a740b9c8daf918a399a0bed1985db0f/letoltes>

Mándli and Others v. Hungary - 63164/16 Judgment 26.5.2020. [https://hudoc.echr.coe.int/fre#%22itemid%22:\[%22002-12828%22\]](https://hudoc.echr.coe.int/fre#%22itemid%22:[%22002-12828%22])

Karácsony and Others v. Hungary - 42461/13, Judgment 16.9.2014. [https://hudoc.echr.coe.int/fre#%22itemid%22:\[%22002-10038%22\]](https://hudoc.echr.coe.int/fre#%22itemid%22:[%22002-10038%22])

Szél and Others v. Hungary - 44357/13, Judgment 16.9.2014. [https://hudoc.echr.coe.int/fre#%22itemid%22:\[%22001-146385%22\]](https://hudoc.echr.coe.int/fre#%22itemid%22:[%22001-146385%22])

Szabó and Vissy v. Hungary 37138/14 [https://hudoc.echr.coe.int/fre#%22itemid%22:\[%22001-160020%22\]](https://hudoc.echr.coe.int/fre#%22itemid%22:[%22001-160020%22])

További források

444.hu (2022, 27. March). Öt lecke a valóság felszámolásáról. *444.hu*. <https://www.YouTube.com/watch?v=EjngDVtU4ik>

Atlatszo (2023, 9 Sep.). Tamás Portik: the interview that we aren't allowed to do and you aren't allowed to see. *Atlatszo.hu*. <https://english.atlatszo.hu/2023/09/07/tamas-portik-the-interview-that-we-arent-allowed-to-do-and-you-arent-allowed-to-see/>

ÁSZ (2020) Elemzés. A választási kampányidőszakban, az egyes médiafelületeken megjelenő politikai hirdetések jogszabályi környezete. *Asz.hu*. https://www.asz.hu/storage/files/files/elemzesek/2020/politikai_hird_20200603.pdf

Bajomi-Lázár, P. (2013). The Party Colonisation of the Media: The Case of Hungary. *East European Politics and Societies*, 27(1), 69-89. <https://doi.org/10.1177/0888325412465085>

Bánáti, A. (2024, 25 Mar.). Döntött a bíróság elsőfokon, négy év cenzúra után újra leírhatjuk a Hell tulajdonosainak nevét. *Forbes*. <https://forbes.hu/uzlet/hell-energy-barabas-csalad-per/>

Bátorfy, A. (2018, 1 June). Kevés nő ír politikáról, gazdaságról a magyar szerkesztőségekben. *Atlatszo*. <https://atlatszo.hu/adat/2018/06/01/nok-es-ferfiak-aranya-a-magyar-szerkesztosegekben/>

Bátorfy & Bárdos (2023). Magyar újságírók digitális biztonsággal és zaklatással kapcsolatos tájékozottsága és eszközhasználata – kutatási eredmények. *Médiakutató*, 24(1):21-37. https://mediakutato.hu/cikk/2023_01_tavaszi02_magyar_ujsagirok.pdf

Bayer, L. (2022, 9. March). Hungary has become the EU home of Kremlin talking points. *Politico*. <https://www.politico.eu/article/russia-war-narrative-hungary-disinformation/>

Bayer, J. (2023): EMFA: lehetséges-e a hatalmi egyensúly? A nemzeti médiaszabályozó hatóságok függetlenségének kilátásai az unióban. *Médiakutató*, 24(3): 25–33. https://mediakutato.hu/cikk/2023_03_osz/04_nemzeti_mediaszabalyozo_hatosagok_fuggetlensegenek_kilatasai_unioban.pdf

Bleyer-Simon, K. (2021). Government repression disguised as anti-disinformation action: Digital journalists' perception of covid-19 policies in Hungary. *Journal of Digital Media & Policy*, 12(1), 159-176.

Bleyer-Simon, K. (2022). *When Foreign Support Becomes a Liability: Funding Independent Journalism in the Authoritarian Media Landscapes of Russia and Hungary*. Refubium. https://refubium.fu-berlin.de/bitstream/handle/fub188/36516/diss_konrad-bleyer-simon.pdf?sequence=3&isAllowed=y

Bleyer-Simon, K., Benedek, K. & Racz, T. (2024): "Romani Ethnic Media in Hungary." In Sudeshna Roy (Ed.), *Encyclopedia of Race, Ethnicity, and Communication*. New York and Oxford: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190228613.013.1331>

- Bodoky, T. (2020, 1 June). Wealthy pro-Orbán pastor secretly took over ownership in opposition-leaning TV channel *ATV*. *Atlatszo*. <https://english.atlatszo.hu/2020/06/01/wealthy-pro-orban-pastor-secretly-took-over-ownership-in-opposition-leaning-tv-channel-atv/>
- Botás (2021, 11. February). „Bárcsak belehaltál volna a szülésbe” – nő újságíróként a szexista támadásokkal is meg kell küzdeni. *Marie Claire*. <https://marieclaire.hu/riporter/2021/02/11/noi-ujsgirok-szexista-zaklatas/>
- Botos, T. (2020, 21 Jan.). Mészáros Lőrinc közelébe került a Rádió1 és a BestFM. *444*. <https://444.hu/2020/01/21/meszaros-lorinc-kozelebe-kerult-a-radio1-es-a-bestfm>
- Brogi E. et al. (2019). *Assessing certain recent developments in the Hungarian media market through the prism of the Media Pluralism Monitor*. https://cmpf.eui.eu/wp-content/uploads/2019/07/Report_KESMA_Hungary_A2.pdf
- Bucsky, P. (2022, 23 Feb.). Gattyán és az állam milliárdjai együtt égnek el a teqballban. *G7*. <https://g7.hu/vallalat/20220213/gattyan-es-az-allam-milliardjai-egyutt-egnek-el-a-teqballban/>
- CoE (2021). *Country Memorandum on freedom of expression and media freedom in Hungary*. <https://rm.coe.int/memorandum-on-freedom-of-expression-and-media-freedom-in-hungary/1680a1e67e>
- CPJ (2023a, 15. Dec.). Hungary's Russian-style national sovereignty bill threatens independent media. *Committee to Protect Journalists*. <https://cpj.org/2023/12/hungarys-russian-style-national-sovereignty-bill-threatens-independent-media/>
- CPJ (2023b, 25 May). CPJ welcomes Hungary vote to partially decriminalize defamation. *Committee to Protect Journalists*. <https://cpj.org/2023/05/cpj-welcomes-hungary-vote-to-partially-decriminalize-defamation/>
- Csabai, K. (2023, 25 Apr.). Nagy változásra lettünk figyelmesek a TV2 tulajdonosi szerkezetében. *MFOR*. <https://mfor.hu/cikkek/vallalatok/nagy-valtozasra-lettunk-figyelmesek-a-tv2-tulajdonosi-szerkezeteben.html>
- Cseke, B. (2022, 24 Oct.). Milliárdokkal kevesebb pénzből gazdálkodhat jövőre a közmédia, mint idén. *Telex*. <https://telex.hu/belfold/2022/10/24/mtva-kozmedia-koltsegvetes-2023-127-57-milliard-forint>
- Cseke, B., Weiler, V. & Horváth Kárai, A. (2023, 25 Jan.). Hungarian secret service claims to have found 4 billion HUF of foreign funding behind opposition's campaign. *Telex*. <https://telex.hu/english/2023/01/25/hungarian-secret-service-found-4-billion-huf-of-foreign-funding-behind-oppositions-campaign>
- Cseres Kati (2023) A versenyhatóságok szerepe a médiapluralizmus védelmében. *Médiakutató*, 24(3): 15-23. https://mediakutato.hu/cikk/2023_03_osz/03_versenyhatosagok_mediapluralizmus_vedelmeben.pdf
- Czinkóczy, S. (2023, 18. Dec.). A Mediaworks leválasztaná a Médiatanácsról a szuverenitási törvény ellen tiltakozó Magyar Lapkiadók Egyesületét. *444.hu*. <https://444.hu/2023/12/18/a-mediaworks-levalasztana-a-mediatancasrol-a-szuverenitasi-torveny-ellen-tiltakozo-magyar-lapkiadok-egyesuletet>
- disinfocode.eu (2023). *Discover the Code of Practice on Disinformation*. <https://disinfocode.eu/>
- DNR - Digital News Report (2023) https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/2023-06/Digital_News_Report_2023.pdf
- Doros, J, Ungár, T. & Vas, A. (2019). Kitért a vidéki médiaháború. *Népszava*. https://nepszava.hu/3059390_kitort-a-videki-mediahaboru
- Döbrentey, D., Mécs, J. & Szabó, A. (2024). „Nem ér a nevem!” – Hogyan korlátozhatja az általános adatvédelmi rendelet a sajtószabadságot. <https://tasz.hu/wp-content/uploads/2024/03/Sajto-kutatas-jelentes.pdf>
- ECRI (2022). *ECRI REPORT ON HUNGARY (sixth monitoring cycle)*. *Council of Europe*. <https://rm.coe.int/ecri-6th-report-on-hungary-translation-in-hungarian-/1680aa687b>

- Ember, Z. (2023). Szintet lépett a Karácsonyt támadó kamuprofil-hálózat. *Lakmusz*.
<https://www.lakmusz.hu/szintet-lepett-a-karacsonyt-tamado-kamuprofil-halozat/>
- European Audiovisual Observatory (2019). The Independence of Media Regulatory Authorities in Europe. *COE.int*. <https://rm.coe.int/the-independence-of-media-regulatory-authorities-in-europe/168097e504>
- European Commission (2022). *Commission refers Hungary to the Court of Justice of the EU over violation of LGBTIQ rights*. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_2689
- European Commission (2024). *Economic forecast for Hungary. The latest macroeconomic forecast for Hungary*. Last update (15/02/2024). https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-surveillance-eu-economies/hungary/economic-forecast-hungary_en
- Eurostat (2024). *Individuals' level of digital skills (from 2021 onwards)*.
https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/isoc_sk_dskl_i21_custom_9433540/default/table?lang=en&page=time:2023
- Erdélyi, K. (2021, 6 May). Az ATV 72,6 millió forint támogatást kapott a kormánytól a műszaki eszközeinek megújítására. *Atlatszo*.
<https://atlatszo.hu/kozugy/2021/05/06/az-atv-726-millio-forint-tamogatast-kapott-a-kormanytol-a-muszaki-eszkozeinek-megujitasara/>
- Facebook (2023). *Regulation (EU) 2022/2065 Digital Services Act Transparency Report for Facebook 27 October 2023*. <https://transparency.fb.com/sr/dsa-transparency-report-oct2023-facebook/>
- Facebook (nd.). *European Copyright Directive article 15: Press publisher preference for news links*. https://www.facebook.com/help/contact/191435726167388?helpref=faq_content
- Fekő, Á. (2023a, 15 Dec.). Jól keresnek az amerikai publicisták, ha dicsérik az Orbán-kormányt. *Media1*. <https://media1.hu/2023/12/15/jol-keresnek-az-amerikai-publicistak-ha-dicserik-az-orban-kormanyt/>
- Fekő, Á. (2023b, 28 Nov.). Elfogadták az állami média rekord összegű költségvetését. *Media1*. <https://media1.hu/2023/11/28/elfogadtak-az-allami-media-rekord-osszegu-koltsegveteset/>
- Fekő, Á. (2024, 20. Feb.). A Megafon 45 milliós költéséről kérdezték Rogán Antalt. *Média 1*. <https://media1.hu/2024/02/20/a-megafon-45-millios-kolteserol-kerdeztek-rogan-antalt/>
- Fiatalok a Nemzetért Alapítvány (2023). *MÉDIAtudatosság, a fiatalok és a média kapcsolata kutatás 2023*. <https://fiatlokanemzetert.hu/mediatudatosag-a-fiatalok-es-a-media-kapcsolata-kutatas-2023/>
- Fülöp, Zs. (2023). Challenges and opportunities for Roma voices in the Hungarian media space. *Reuters Institute*.
https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/2023-12/RISJ%20Project_ZsofiaFulop_HT23_Final.pdf
- Google (2023). *EU Digital Services Act (EU DSA) Biannual VLOSE/VLOP Transparency Report*. https://storage.googleapis.com/transparencyreport/report-downloads/pdf-report-27_2023-8-28_2023-9-10_en_v1.pdf
- Global Media Finances Map (2024). *Romanian Media Database*. <https://globalmediaownership.com/romania-2/>
- Gulyás, (2023, 30 Jan.). A külön megállapodóknak már közel egy éve fizet a híreik után a Google, és lett egy magyar közös jogkezelő is. *Media1*. <https://media1.hu/2023/01/30/a-kulon-megallapodoknak-mar-kozel-egy-eve-fizet-a-hireik-utan-a-google-es-most-lett-egy-magyar-kozos-jogkezelo-is/>
- Hadházy, Á. (2023). *A közmédián nem lehet számon kérni a kiegyensúlyozottságot*. <https://hadhazykos.hu/2023/12/19/kozmedia-kiegyensulyozott-tajekoztatasi/>
- Hanula, Zs. (2023, 1 Dec.). Így tett a magyar politika 10 milliárd forintot Mark Zuckerberg zsebébe. *Telex*. <https://telex.hu/belfold/2023/12/01/politika-propaganda-fidesz-hirdetes-facebook-megafon-kormany-mediaworks>
- HDMO (2023a). *Detekto.hu: A site for children has been launched to help recognize fake*

news. <https://www.hdmo.eu/detekto-hu-a-site-for-children-has-been-launched-to-help-recognize-fake-news/>
 HDMO (2023b). *LAKMUSZ BECOMES VERIFIED MEMBER OF THE EUROPEAN FACT-CHECKING NETWORK.* <https://www.hdmo.eu/lakmusz-becomes-verified-member-of-the-european-fact-checking-network/>

Heil, A. (2022, 9. Sep.). Hungary's Media Regulator Says Kissing Girls In Animated Netflix Series Broke The Law. *Radio Free Europe.* <https://www.rferl.org/a/hungary-netflix-lgbt-european-union-jurassic-world/32026407.html>

Helsinki (nd.). *Helsinki File: Independence of the judiciary.* <https://helsinki.hu/en/akta/independence-of-the-judiciary/>

Helsinki (2023). *The Proposed Regime Defence Law is Bound to Fail.* <https://helsinki.hu/en/regime-defence-law-bound-to-fail/>

Helsinki (2024). *Contribution of Hungarian CSOs to the European Commission's Rule of Law Report.* (by Amnesty International Hungary, Eötvös Károly Institute, Hungarian Civil Liberties Union, Hungarian Helsinki Committee, K-Monito, Mérték Media Monitor, Ökotárs – Hungarian Environmental Partnership Foundation, Political Capital, Transparency International Hungary). https://helsinki.hu/en/wp-content/uploads/sites/2/2024/01/HUN_CS0_contribution_EC_RoL_Report_2024.pdf

Herczeg, M. (2024). A közmédia az oldalán már külön dobozban futtatja a Mandinert és a Magyar Nemzetet. *444.hu.* <https://444.hu/2024/01/04/a-kozmedia-az-oldalan-mar-kulon-dobozban-futtatja-a-mandinert-es-a-magyar-nemzetet>

Hermann, I. (2024, 9 Feb.). „Több per is megerősíti, a jelentős gazdasági befolyás közügynek tekinthető”. *Kreatív.* <https://kreativ.hu/cikk/bige-forbes-per-a-gazdaglistarol>

HírTV (2024, 17 Mar.). Láncki Tamás: Résen kell lennünk + videó. *HírTV.* https://hirtv.hu/bayer_show/lanczi-tamas-resent-kell-lennunk-video-2582048?fbclid=IwAR1GletbGngiNju5ACi7PUWxfI_uetMswvNryWuVAjWhlxTFuypzDpXY8w

HRW (2022, 1 Dec.). Hungary: Data Misused for Political Campaigns Threatens Privacy, Democratic Elections. *HRW.* <https://www.hrw.org/news/2022/12/01/hungary-data-misused-political-campaigns>

Hungary Today (2023, 20 Dec.). Government Sells Stake in Yettel to Finance Acquisition of Budapest Airport. *Hungary Today.* <https://hungarytoday.hu/government-sells-its-stake-in-yettel-to-finance-the-acquisition-of-budapest-airport/>

IPI (2023, 29 Aug.). Hungary: DDoS cyber attacks pose major new threat to media freedom. *International Press Institute.* <https://ipi.media/hungary-ddos-cyber-attacks-pose-major-new-threat-to-media-freedom/>

IPI (2023, 27 Jan.). Hungary: Investigative media Átlátszó targeted in latest smear campaign. *International Press Institute.* <https://ipi.media/hungary-investigative-media-atlatszoz-targeted-in-latest-smear-campaign/>

Kapronczay, S. (2022). Complaint to the EC. *Political Capital.* https://www.politicalcapital.hu/pc-admin/source/documents/TASZ-PC_EC-complaint-PublicBroadcast_Russia_War.pdf

KD (2019, 27 May). Többes szám, első személyben örültek a vidéki lapok a Fidesz győzelmének. *Index.* https://index.hu/kultur/media/2019/05/27/rekordreszvetel_rekordgyozelem_mediaworks_videki_lap_facebook_fidesz/

Kéfer, Á. (2023, 13 Oct). Burkolt reklám miatt bírságolták meg a TV2-t. *Index.* <https://index.hu/belfold/2023/10/13/nmhh-medianacs-birsag-tv2-tenyek-reklam/>

Keller-Alánt, Á. (2020a): Exportált orbánizmus 1.: Láb az ajtóresben. *Magyar Narancs.* <https://magyarnarancs.hu/kulpol/lab-az-ajtoresben-126602>

Keller-Alánt, Á. (2020b): Exportált orbánizmus 2.: Bevált receptek. *Magyar Narancs.* <https://magyarnarancs.hu/kulpol/bevalt-receptek-126996>

- Keller-Alánt, Á. (2020c): Exportált orbánizmus 3.: így zajlik a Fidesz erdélyi térfoglalása. *Magyar Narancs*. <https://magyarnarancs.hu/kulpol/tudjak-maguktol-127375>
- Keller-Alánt, Á. (2021). A megyei lapok Magyarországa: aktív és boldog nyugdíjasok, fejlődő falvak. *Szabad Europa*. <https://www.szabadeuropa.hu/a/kesma-mediaworks-fidesz-sajto-megyei-lap/31402428.html>
- Kende, Á (2022, 19. Jul.). Hány cigány él Magyarországon? *Qubit*. <https://qubit.hu/2022/07/19/hany-cigany-el-magyarorszagon>
- Kiss, B., Plankog, Ács, D., & Botos, T. (2023, 20 Nov.). Már több mint 444 ezren látták a Valótlanul című filmünket. *444.hu*. <https://444.hu/2023/11/20/mar-tobb-mint-444-ezren-lattak-valotlanul-cimu-filmunket>
- Klubrádió (2019). Vidéki médiaháború: az MTVA-nak nem kell független hang. *Klubrádió*. <https://www.klubradio.hu/adasok/videki-mediahaboru-az-mtva-nak-nem-kell-fuggetlen-hang-110125>
- K-Monitor (2023): *New Whistleblower Protection Bill in Hungary: Failed, 19 May 2023*. https://k.blog.hu/2023/05/19/whistleblower_protection_bill_in_hungary_the_hungarian_government_to_comply_with_the_eu_directive_bu
- Koltay, A. & Nyakas, L. (2023). A média európai szabályozásának kérdőjelei az európai tömegtájékoztatás szabadságáról szóló rendeletjavaslat apropóján. *Médiakutató*, 24(3):57-63. https://mediakutato.hu/cikk/2023_03_08/meida_europai_szabalyozasanak_tomegtajekoztatas_szabadsagarol_rendeletjavaslat.pdf
- KSH (2023a). *Népszámlálás 2022*. <https://nepszamlalas2022.ksh.hu/>
- KSH (2023b). *Népszámlálás 2022: ismertette a végleges adatokat a KSH*. <https://nepszamlalas2022.ksh.hu/hirek/ismertette-a-vegleges-adatokat-a-ksh>
- KSH (2023c). *Internethasználók aránya [a 16–74 éves népesség százalékában]*. https://www.ksh.hu/stadat_files/ikt/hu/ikt0029.html
- KSH (2024a). *GYORSTÁJÉKOZTATÓ. Munkanélküliség, 2023. december*. <https://www.ksh.hu/gyorstajekoztatok/mun/mun2312.html>
- KSH (2024b). *GYORSTÁJÉKOZTATÓ. Foglalkoztatottság, 2023. december*. <https://www.ksh.hu/gyorstajekoztatok/fog/fog2312.html>
- Kucic, L., Stojanovska, N., Jovanovski, Z., Vorak, A. (2020). Hungarian Media Expansion in Balkans Raises Worries but Lacks Impact. *BIRN*. <https://balkaninsight.com/2020/12/04/hungarian-media-expansion-in-balkans-raises-worries-but-lacks-impact-2/>
- Lakmusz (2023). *The "Sovereignty Protection Authority" is Harmful and Against the Rule of Law, Yet It Cannot Intimidate Independent Media*. <https://www.lakmusz.hu/the-sovereignty-protection-authority-is-harmful-and-against-the-rule-of-law-yet-it-cannot-intimidate-independent-media/>
- Lampé, Á (2022, 21. Feb.) Koltay András: A média függetlensége egy önmaga által gyártott mítosz. *24.hu*. <https://24.hu/belfold/2022/02/21/koltay-andras-nmhh-elnok-mediatanacs-interju/>
- Lannert, J. & Hartai, L. (2021). Médiaműveltség az iskolában Médiaoktatás, digitális technika, pedagógusi módszertani kultúra egy hazai tanárkutatás eredményeinek tükrében. *Iskolakultúra*, 2021/7-8. https://epa.oszk.hu/00000/00011/00246/pdf/EPA00011_iskolakultura_2021_07-08_003-027.pdf
- LinkedIn (2023). *Digital Services Act. Transparency Report. October 2023*. <https://content.linkedin.com/content/dam/help/LinkedIn/en-us/October-2023-LinkedIn-DSA-Transparency-Report10.pdf>
- Lukács, Cs. (2024, 17. Mar.). Szuverenitásvédelem magyar módra: a multik mellé állt a kormány. *Magyar Hang*. <https://hang.hu/belfold/szuverenitarsvedelem-magyar-modra-162398>
- Magyar Helsinki Bizottság. 2021. Hazai és nemzetközi bírósági döntések végrehajtása Magyarországon. *Helsinki.hu*. <https://helsinki.hu/wp->

[content/uploads/2021/12/MHB_birosagi_dontesek_vegrehajtasa_2021.pdf](#)

MAPMF (2023a). Reporter of left-wing news portal Mércé receives several threatening phone calls. <https://www.mapmf.org/alert/30178>

MAPMF (2023b). *State-owned MVM spent most of its advertising budget on pro-government media.* <https://www.mapmf.org/alert/30945>

Márton, S. (2023). A GDPR 85. cikke szerinti véleménynyilvánítási szabadsággal kapcsolatos újságírási célú adatkezelések főbb kérdései. *In Medias Res*, 12(1), 91–108. <https://doi.org/10.59851/imr.12.1.6>

Media1 (2023, 27 Nov). Tömeges távozás indult a HírTV-nél. *Media1.* <https://media1.hu/2023/11/27/tomeges-tavozas-hirtv-elegedetlenseg/>

Mérték Media Monitor (2019a). Centralised Media System – Soft Censorship 2018. *Mérték Booklets*, 18. <https://Mertek.eu/wp-content/uploads/2020/01/MertekFuzetek18.pdf>;

Mérték Media Monitor (2021a). Four Shades of Censorship. State Intervention in the Central Eastern European Media Markets. *Mérték Booklets*, Vol 19. https://mertek.eu/wp-content/uploads/2021/10/Mertek-fuzetek_19.pdf

Mérték Media Monitor. (2021b). Media Landscape After a Long Storm – The Hungarian media politics since 2010. *Mérték Booklets*, 25. <https://mertek.eu/wp-content/uploads/2021/12/MertekFuzetek25.pdf>

Mérték Media Monitor (2023a). Befagyott médiarendszer. Lány Cenzúra 2022. https://mertek.eu/wp-content/uploads/2024/01/MertekFuzetek_34.pdf

Mérték (2023b). A helyi médiapiacok Magyarországon. https://mertek.eu/wp-content/uploads/2023/02/A_helyi_mediapiacok_Magyarorszagon1.pdf

Mérték (2023c). *The state of the local media market in V4 countries, with a focus on municipal media.* <https://mertek.eu/en/2023/03/03/the-state-of-the-local-media-market-in-v4-countries-with-a-focus-on-municipal-media/>

Mérték (2023d). *The crisis of local journalism in V4 countries and the specific role of municipal newspapers.* <https://mertek.eu/en/2023/02/15/the-crisis-of-local-journalism-in-v4-countries-and-the-specific-role-of-municipal-newspapers/>

MRSZ (2023). *Press release of the Hungarian Advertising Association (MRSZ) and its co-associations.* https://mrsz.hu/cmsfiles/f0/52/MRSZ_sajtkozzolemeny_2022_media-komm-tortak_FINAL_230320_EN.pdf

MÚOSZ (2023). *Elnöki beszámoló a legutóbbi küldöttgyűlés óta eltelt időszakról.* https://muosz.hu/wp-content/uploads/2023/06/Elnoki_beszamolo_2022.pdf.

MÚOSZ (nd). *Etikai kódex.* <https://muosz.hu/alapdokumentumok/etikai-kodex/>

Müllner, A (2022). A független média romaképe. A Telex-Ame Panz-eset. *Korunk*, 2022(1):41-49.

Messing, V. & Bernáth, G. (2017). Disempowered by the media: causes and consequences of the lack of media voice of Roma communities. *Identities: Romaphobia and the Media*, 24:6, 650-667.

MVGYOSZ (Hungarian Federation of the Blind and Partially Sighted - 2021). *Tévéműsorok audionarrációja – Jogszabály-módosítást kezdeményezünk.* <https://www.mvgyosz.hu/hirek-hu/tevemusorok-audionarracioja-jogszabaly-modositast-kezdemenyezunk/>

Nagy, K. (2017). A pedagógusok médiaképe, sajtószabadsághoz való viszonya, valamint a médiaoktatás jelentősége és helye az oktatási rendszerben. *Mediakutató*, 18(3). 39-56. https://mediakutato.hu/cikk/2017_03_osz/03_a_pedagogusok_mediakepe.pdf#Médiaoktatás

Német, Sz. (2023, 19 Dec.). Elvileg tilos, de magyar politikusok mégis tolják a hirdetéseiket TikTokon. *Lakmusz.* <https://www.lakmusz.hu/elvileg-tilos-de-magyar-politikusok-megis-toljak-a-hirdeteseiket-tiktokon/>

NMHH (nd.). Szabadság és Biztonság a Digitalizálódó Világban. A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Stratégiája. 2023-2026. https://nmhh.hu/dokumentum/235259/NMHH_strategia_2023_2026.pdf

NMHH (2022). *A hallássérült nézők számára akadálymentesített műsorszámokkal kapcsolatos törvényi*

- előírások ellenőrzése (2022. I. félév).
https://nmhh.hu/cikk/232602/A_hallasserult_nezok_szamara_akadalymentesített_musorszamokkal_kapcsolatos_torvenyi_eloirasok_ellenorzese_2022_I_felev
- NMHH (2023a). *A Nemzeti Média és Hírközlési Hatóság Helyhez Kötött Piaci Jelentése*.
https://nmhh.hu/dokumentum/243786/helyhez_kotott_piaci_jelentes_2019_harmadik_2023_masodik_negyedev.pdf
- NMHH (2023b). *Médiapiaci jelentés*. https://nmhh.hu/cikk/242928/Mediapiaci_Jelentes_2023
- NMHH (2023c). *Register of the National Media and Infocommunications Authority, NMHH*.
[https://nmhh.hu/szakmai-erdekeltok/nyilvantartasok?HNDDTYPE=SEARCH&name=doc&page=1&fac_providert_theme=mediafelugyelet&fld_keyword="médiaszolgáltatások nyilvantartása"&clearfacets=1&clearfilters=1](https://nmhh.hu/szakmai-erdekeltok/nyilvantartasok?HNDDTYPE=SEARCH&name=doc&page=1&fac_providert_theme=mediafelugyelet&fld_keyword=)
- NMHH (2024a). *Ellátottsági térképek*.
<https://nmhh.hu/szakmai-erdekeltok/polgari-frekvenciagazdalkodas/musorszoras-lefedettsegi-terkepek>
- NMHH (2024b). *A Nemzeti Média és Hírközlési Hatóság Mobilpiaci Jelentése*. https://nmhh.hu/dokumentum/243790/nmhh_mobilpiaci_jelentes_2023_ii_negyedev.pdf
- NMHH (2024c). *Budapesti és országos napi rádióhallgatottság (2023. szeptember-november)*.
https://nmhh.hu/cikk/244332/Budapesti_es_orzagos_napi_radiohallgatottsag_2023_szeptembernovember
- NMHH (2024d). *Az online médiatér közönsége (2024. január)*. https://nmhh.hu/cikk/245147/Az_online_mediater_kozonsege_2024_január
- NMHH (2024e). *Társadalmi sokszínűség a hírműsorokban (2023. január 1. – december 31.)*
https://nmhh.hu/cikk/245509/Tarsadalmi_sokszinuseg_a_hirmusorokban_2023_január_1_december_31
- Odehnal, B. (2023). *Peter Spuhlers Rolle in Orbans Propaganda-Maschinerie*. *Tages Anzeiger*.
<https://www.tagesanzeiger.ch/peter-spuhlers-rolle-in-orbans-propagandamaschinerie-415744566187>
- OJIM (2023a). *Az algoritmus nem válogat – baloldali politikusokat és jobboldali médiumokat is cenzúráztak már a közösségi médiában*. *OJIM*. <https://ojim.hu/az-algoritmus-nem-valogat-baloldali-politikusokat-es-jobboldali-mediumokat-is-cenzuraztak-mar-a-kozossegi-mediaban/>
- OJIM (2023b). *Amikor a közösségi média célkeresztjébe kerül sz.* *OJIM*. <https://ojim.hu/amikor-a-kozossegi-media-celkeresztjebe-kerulsz/>
- OSCE (2022). *Election Observation Mission Final Report*.
<https://www.osce.org/files/f/documents/2/6/523568.pdf>
- OSIS (2023). *The Media Literacy Index 2023*. <https://osis.bg/wp-content/uploads/2023/06/MLI-report-in-English-22.06.pdf>
- Pethő, A., Gólya, Á., Chastand, J-B., Laemle, B., & Pereira, M. (2024). *Secret documents reveal that Orbán's people were behind the purchase of one of Europe's biggest TV channels*. *Direkt36*.
<https://www.direkt36.hu/en/bizalmas-iratok-leplezik-le-hogy-orbanek-titokban-finansziroztak-az-egyik-legnagyobb-europai-tevecsatorna-megvasarlasat/>
- Pénzcentrum (2023, 2 Feb.) *Szép kis bírságot szabott ki a hatóság erre a tévéműsorra: burkolt reklám miatt fizethetnek*. *Pénzcentrum*. <https://www.penzcentrum.hu/megtakaritas/20230202/szep-kis-birsagot-szabott-ki-a-hatosag-erre-a-tevemusorra-burkolt-reklam-miatt-fizethetnek-1133685>
- Political Capital (2024). *Javaslatok a gyűlölet(keltő) beszéd ellen*. *Political Capital*. https://politicalcapital.hu/pc-admin/source/documents/CHAD_HazaiAjánlasok_240327.pdf
- Polyák, G. (2015). *Context, Rules and Praxis of the New Hungarian Media Laws: How Does the Media Law Affect the Structure and Functioning of Publicity?* In Bogdandy & Sonnevend. *Constitutional Crisis in the European Constitutional Area. Theory, Law and Politics in Hungary and Romania*. Beck - Hart - Nomos:

Berlin. 138 – 163.

Polyák, G., Urbán, Á. & Szávai, P. (2022). Information Patterns and News Bubbles in Hungary. *Media and Communication*. 10:3 pp. 133-145. <https://doi.org/10.17645/mac.v10i3.5373>

Polyák, G. (2023). Az állami hirdetések szabályozása az Európai Médiaszabadság Törvény tervezetében. *Médiakutató*, 24(3): 51-56. https://mediakutato.hu/cikk/2023_03_osz/07_allami_hirdetesek_szabalyozasa_europai_mediaszabadsag_t_orveny.pdf

Presinszky, J. (2022, 9. Mar.). Az elmúlt négy évben összesen tizennyolcszor szerepelhetett ellenzéki képviselő köztévés műsorban. *Telex*. <https://telex.hu/valasztas-2022/2022/03/09/valasztas-2022-kozmedia-kampany-bemutatkozas-ellenzek>

Rutai, L. (2021, 12. March). „Menstruálsz vagy régen dugtál?” – szexizmus és zaklatás nehezíti az újságíróknak munkáját. *Atlatzso.hu*. <https://videkicsajok.atlatzso.hu/menstrualsz-vagy-regen-dugtal-szexizmus-es-zaklatas-neheziti-azujsgironok-munkajat/>

Shevchuk, S., Tothova, L., Talik, M., Biro, Zs., & Nemeckayova, N. (2022). Women’s Voices in the Media: A Look at Central Europe. *CEE Her*. https://www.globsec.org/sites/default/files/2022-04/CEE-Her_Women-Voices-in-CE-Media.pdf

Simon, É. (2023). A média tulajdonosi szerkezetének átláthatósága az európai tömegtájékoztatás szabadságáról szóló jogszabálytervezetben: szabályok és hiányosságok. *Médiakutató*, 24(3):35-42. https://mediakutato.hu/cikk/2023_03_osz/05_media_tulajdonosi_szerkezetenek_atlathatosaga.pdf

Sipos, B. (2013). Bias, partisanship, journalistic norms and ethical problems in the contemporary Hungarian political media. *Central European Journal of Communication*, 6(10), 89-104.

Sipos, Z. (2022). Évi ötmillió euróból hízik az erdélyi magyar média kis gömböce. *Átlátszó Erdély*. <https://atlatzso.ro/szabad-sajto/media/evi-otmillio-eurobol-hizik-az-erdelyi-magyar-media-kis-gomboce/>

Spike, J. (2023, 1. Nov.). Hungary bans teenagers from visiting World Press Photo exhibition over display of LGBTQ+ images. *AP News*. <https://apnews.com/article/hungary-bars-minors-from-world-press-photo-lgbtq-content-25dacb49e5eacd066fa2314a08f2e21a>

Statista (2021). *Share of TikTok users in Hungary in 2021, by generation*. <https://www.statista.com/statistics/1263422/hungary-share-of-tiktok-users-by-generation/>

Statista (2022). *Social media usage in Hungary - statistics & facts*. <https://www.statista.com/topics/6592/social-media-usage-in-hungary/#editorsPicks>

Statista (2023a). *Social media usage in Hungary - statistics & facts*. <https://www.statista.com/topics/6592/social-media-usage-in-hungary/#topicOverview>

Statista (2024a). *Internet penetration rate in Hungary from 2010 to 2023*. <https://www.statista.com/statistics/1123184/hungary-internet-penetration-rate/>

Szalay, D. (2023, 15 May). Elbocsátják a Karc FM stábjának jelentős részét, HírTV-s műsorokból áll majd a Hír FM adásának jelentős része. *Media1*. <https://media1.hu/2023/05/15/elbocsatjak-a-karc-fm-stabjanak-jelentos-reszet-hirtv-s-musorokbol-all-majd-a-hir-fm-adasanak-jelentos-resze/>

Szalay, D. (2023, 7 Dec.). Roháč-interjú letiltása: Hihetetlen magyarázatot adott az Átlátszónak a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága. *Media1*. <https://media1.hu/2023/12/07/bvop-jozef-rohac-atlatzso-interju-letiltas-abszurd-indoklas/>

Szalay, D. (2024a, 26 Feb.). Egymásnak feszül a Google és a magyar tartalomtulajdonosok közös jogkezelője, a Reppress. *Media1*. <https://media1.hu/2024/02/26/google-tartalomtulajdonosok-reppress-enp-jogdij-fenyegetozes-vita/>

Szalay, D. (2024b, 8 Mar.). Az igazságügyi miniszter a Google-nek és nem a magyar kiadóknak kedvező

döntést hozott a Repropress szerint. *Media1*. <https://media1.hu/2024/03/08/az-igazsagugyi-miniszter-a-google-nek-es-nem-a-magyar-kiadoknak-kedvezo-dontest-hozott-a-repropress-szerint/>

Szalay, D. (2023c, 23 May). Gattyán Györgyhoz került a Frisshirek.hu. *Media1*. <https://media1.hu/2023/05/23/gattyan-gyorgyhoz-kerult-a-frisshirek-hu/>

Szebeni, Z. (2022). Hungarian parliamentary elections in the shadow of disinformation. *New Eastern Europe*. <https://neweasterneurope.eu/2022/03/31/hungarian-parliamentary-elections-in-the-shadow-of-disinformation/>

Takács, L. (2024, 12. Mar.). Legalább egy kisvárosnyi ukrain menekült él Magyarországon, de senki sem tudja, hogy valójában hányan vannak. 444. <https://444.hu/2024/03/12/legalabb-egy-kisvarosnyi-ukran-menekult-el-magyarorszagon-de-senki-nem-tudja-valojaban-hanyan-vannak>

Tar, J. (2024, 2 Feb.). MEPs concerned about Hungarian digital authority's lack of independence. *Euractiv*. <https://www.euractiv.com/section/platforms/news/meps-concerned-about-hungarian-digital-authoritys-lack-of-independence/>

Tarr, P. (2023, 26. Sep.). Beperli Magyarországot Strasbourgban az Átlátszó a sajtószabadság megsértése miatt. *Media1*. <https://media1.hu/2023/09/26/beperli-magyarorszagot-az-atlatszo-a-sajtozabadsag-megsertese-miatt/>

Tarr, P. (2023b, 23 Aug.). Magyar médiumok is részt vehetnek a Google most induló programjában. *Media1*. <https://media1.hu/2023/08/23/magyar-mediumok-is-reszt-vehetnek-a-google-most-indulo-programjaban/>

TASZ (2023a). A TASZ üdvözli a közügyek szabad megvitatásának közelgő dekriminalizációját és felhívja a figyelmet a kormány további teendőire. *TASZ*. <https://tasz.hu/cikkek/a-tasz-udvozli-a-kozugyek-szabad-megvitasanak-kozelgo-dekriminalizaciojat-es-felhivja-a-figyelmet-a-kormany-tovabbi-teendoire>

Telex (2023, 6 March). Telex Academy is up and running: students attend day-long workshops to learn how a newspaper operates. *Telex*. <https://telex.hu/english/2023/03/06/telex-academy-is-up-and-running-students-attend-day-long-workshops-to-learn-how-a-newspaper-operates>

TikTok (2023). *draft Transparency report - 25 October 2023*. https://sf16-va.tiktokcdn.com/obj/eden-va2/fsslreh7uulsn/DSA_Report_October_2023/DSA

Tófalvy, T. (2017). Online Harassment of Journalists in Hungary Forms, Coping Mechanisms and Consequences for Press Freedom. *International Press Institute*. http://ipi.media/wp-content/uploads/2017/03/006_Hungary_Report_Online_2017.pdf

Tófalvy, T. (2022). Újságírók online zaklatása Magyarországon. *Médiakutató*, 23(3-4):79-88. https://mediakutato.hu/cikk/2022_03_osz_tel/06_ujsgirok_online_zaklatasa_magyarorszagon.pdf

Tóth, F., Mihelj, S., Štetka, V., & Kondor, K. (2023): A Media Repertoires Approach to Selective Exposure: News Consumption and Political Polarization in Eastern Europe. *The International Journal of Press/Politics*, vol. 28(4): 884–908.

Uj, P. (2014, 23 May). Van egy új kisebbségi tulajunk. 444. <https://444.hu/2014/05/23/van-egy-uj-kisebbségi-tulajunk>

Urbán, Á., Polyák, G., Horváth, K. (2023). How Public Service Media Disinformation Shapes Hungarian Public Discourse, Media and Communication Vol 11, No 4, 62-72. doi:<https://doi.org/10.17645/mac.v11i4.7148>

Végh, V. O. (2021). Az újságírók helyzete a mai magyar médiában. Továbbra is érezhető a nemi megkülönböztetés jelenléte? *In. Alkalmazott Bölcsészeti Konferencia. Hallgatói tanulmányok*. https://absolute.elte.hu/dokumentumok/absolute_kotet_2022_pdf.pdf?fbclid=IwAR0-kriITgGIR35cS2QwTG8kSX19zY8gzm-u83NGAhjB-ONGIKSbZjrwOs

Venice Commission (2015). *Opinion on media legislation (act CLXXXV on media services and on the mass*

media, act CIV on the freedom of the press, and the legislation on taxation of advertisement revenues of mass media) of Hungary. Venice Commission.

[https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2015\)015-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2015)015-e)

Verza, S., Blagojev, T., Borges, D., Kermer, J., Trevisan, M., & Reviglio, U. (eds.)(2024). *Uncovering news deserts in Europe. Risks and opportunities for local and community media in the EU*. Technical Report, EUI, RSC, Research Project Report, 2024, Centre for Media Pluralism and Media Freedom. https://cmpf.eui.eu/wp-content/uploads/2024/02/CMPF_Uncovering-news-deserts-in-Europe_LM4D-final-report.pdf

Wirth, Zs. (2022a, 4 March): Leaked documents show how Orbán's circle dictates the news at Hungary's state news agency. *Direkt 36.* <https://www.direkt36.hu/en/kiszivargott-iratok-mutatjak-hogyan-diktalnak-orbanek-a-nemzeti-hirugynoksegnek/>

Wirth, Zs. (2022b, 7 March): "Please, don't report about this at all! Thanks!" – How the Hungarian state news agency censors politically unpleasant news. *Direkt 36.* <https://www.direkt36.hu/en/ne-ird-meg-semmilyen-formaban-koszi-igy-hallgatja-el-a-kormanyak-kinos-hireket-az-allami-hirugynokseg/>

Zöldi, B. (2022): Homegrown, State-Sponsored, Systemic: The Hungarian Disinformation Space During the Russian Invasion of Ukraine. *Lakmusz.hu.* <https://www.lakmusz.hu/homegrown-state-sponsored-systemic-the-hungarian-disinformation-space-during-the-russian-invasion-of-ukraine/>

FÜGGELÉK I. HELYI CSAPAT

Keresztnév	Családnév	Pozíció	Intézmény	MPM2024 CT Vezető
<i>Konrad</i>	<i>Bleyer-Simon</i>	<i>kutató</i>	<i>European University Institute</i>	X
<i>Gábor</i>	<i>Polyák</i>	<i>tanszékvezető egyetemi tanár, Média- és Kommunikáció Tanszék</i>	<i>Eötvös Loránd Tudományegyetem</i>	
<i>Ágnes</i>	<i>Urbán</i>	<i>Egyetemi docens, tanszékvezető, Infokommunikációs Tanszék</i>	<i>Budapesti Corvinus Egyetem</i>	

FÜGGELÉK II. SZAKÉRTŐI CSOPORT

A szakértői csoport (group of experts) a média területén elismert szakértőkből és szakemberekből áll. Ennek a csoportnak az volt a feladata, hogy ellenőrizze és véleményezze az MPM2024 200 változója közül 16 esetében a magyar csapat által adott válaszokat. A szakértők részvételének célja, hogy egyes, esetleg szubjektívnek tekinthető kérdések esetében a válaszok objektivitását maximalizáljuk és ezáltal az MPM végső eredményeit pontosabbá tegyük. Fontos azonban hangsúlyozni, hogy az egyes országok jelentései nem feltétlenül tükrözik a segítségüket felajánló szakértők személyes véleményét. A végső eredmények az adatokat gyűjtő és a jelentést író csapat szakértelmét és megállapításait tükrözik.

Keresztnév	Családnév	Pozíció	Intézmény
<i>Krisztina</i>	<i>Rozgonyi</i>	<i>associate professor</i>	<i>University of Vienna, Media Governance and Media Industries Research Lab</i>
<i>Levente</i>	<i>Nyakas</i>	<i>intézetvezető</i>	<i>NMHH Médiatudományi Intézet</i>
<i>Gábor</i>	<i>Kardos</i>	<i>elnökségi tag</i>	<i>Magyar Lapkiadók Egyesülete</i>
<i>Ferenc</i>	<i>Kéry</i>	<i>elnök</i>	<i>Magyar Kommunikációs Szövetség</i>
<i>Bea</i>	<i>Bodrogi</i>	<i>Jogász, emberi jogi szakértő</i>	
<i>Éva</i>	<i>Simon</i>	<i>Senior Advocacy Officer / Tech & Rights Lead</i>	<i>Civil Liberties Union for Europe (Liberties)</i>
<i>Ferenc</i>	<i>Vicsek</i>	<i>alelnök</i>	<i>Magyar Újságírók Országos Szövetsége</i>
<i>Zsuzsa</i>	<i>Detrekői</i>	<i>jogász, kutató és a digitális média szakértője</i>	<i>Media & Journalism Research Center</i>
<i>Zselyke</i>	<i>Csáky</i>	<i>független média és policy szakértő</i>	

Kutatási projekt jelentés
Kiadvány száma -
Június 2024

Publications Office
of the European Union

